

Ειδική έκθεση

Προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας

Αντλήθηκαν ορισμένα διδάγματα, αλλά η αξία της ως πεδίου δοκιμών για την αύξηση των αμυντικών δαπανών της ΕΕ ήταν μειωμένη, λόγω χρονικών περιορισμών και περιορισμένων αποτελεσμάτων

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-XI
Εισαγωγή	01-14
Επιδίωξη της προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας ήταν να προετοιμάσει το έδαφος για το «παράθυρο έρευνας» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας	01-11
Η Επιτροπή και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας υλοποίησαν την PADR	12-13
Τελευταίες εξελίξεις στον τομέα της άμυνας της ΕΕ	14
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	15-19
Παρατηρήσεις	20-107
Μετά την έναρξη των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της PADR αναπτύχθηκαν εργαλεία για τον προσδιορισμό των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων του EDF	20-34
Όλοι οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς συμμετείχαν στην κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της PADR	22-28
Στα ετήσια προγράμματα εργασίας ελήφθησαν υπόψη οι δράσεις προτεραιότητας όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες που είχαν προσδιοριστεί στο σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2014 το οποίο ήταν τότε διαθέσιμο	29-34
Η Επιτροπή χρησιμοποίησε την PADR για να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών για τη διαχείριση έργων στον τομέα της άμυνας και να εντοπίσει βέλτιστες πρακτικές και τυχόν προβλήματα στην υλοποίηση	35-54
Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών για τη διαχείριση ερευνητικών έργων στον τομέα της άμυνας	37-39
Η διαδικασία αξιολόγησης και ανάθεσης ήταν ολοκληρωμένη, αλλά ανέδειξε δυσκολίες στην πρόσληψη εμπειρογνομόνων του τομέα της άμυνας για την αξιολόγηση των προτάσεων	40-42

Στις περιπτώσεις πέντε από τα 12 έργα που αναλύθηκαν, ο χρόνος μεταξύ της δημοσίευσης των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της υπογραφής των συμφωνιών επιχορήγησης υπερέβαινε τα δύο έτη	43-45
Η παρακολούθηση των έργων από την Επιτροπή και τον ΕΟΑ ήταν αποτελεσματική	46-52
Οι απαιτήσεις ασφάλειας περιέπλεξαν την υλοποίηση των έργων	53-54
Η ανταπόκριση σε ορισμένες ανταγωνιστικές προσκλήσεις της PADR ήταν περιορισμένη και συγκεντρωμένη σε μικρό αριθμό κρατών μελών	55-63
Οι αιτήσεις ήταν περιορισμένες για ορισμένες ανταγωνιστικές προσκλήσεις της PADR	57
Ο αριθμός των οντοτήτων σε ορισμένες κοινοπραξίες έργων ήταν μεγάλος	58
Οι συντονιστές, οι συμμετέχοντες και οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες της PADR προέρχονταν κυρίως από κράτη μέλη με μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες	59-63
Μέχρι στιγμής, τα έργα PADR έχουν αποφέρει περιορισμένα αποτελέσματα	64-82
Περιορισμένη η πρόοδος των έργων PADR	66-76
Καταρτίστηκαν σχέδια επικοινωνίας όσον αφορά τα έργα, αλλά η διάδοση των αποτελεσμάτων τους δεν ήταν επαρκής για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς	77-82
Δεν ελήφθησαν υπόψη όλα τα διδάγματα της PADR και εξακολουθεί να μην υπάρχει μακροπρόθεσμη στρατηγική για το EDF	83-107
Μια πολυετής προοπτική έχει πλεονεκτήματα για τα αμυντικά προγράμματα της ΕΕ	85-86
Έγγραφα σχετικά με τα διδάγματα από τις διαδικασίες της PADR καταρτίστηκαν και επανεξετάστηκαν	87-90
Ορισμένα διδάγματα ελήφθησαν υπόψη στον κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, όχι όμως όλα	91-92
Οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δοκιμαστικά στο πλαίσιο της PADR φάνηκαν χρήσιμες για τις πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας	93-97
Η περιορισμένη διαθεσιμότητα ανθρώπινων πόρων σε επίπεδο Επιτροπής ενέχει κινδύνους για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας	98-101
Η Συνθήκη περιορίζει τη δράση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας και μια μακροπρόθεσμη στρατηγική θα ήταν επωφελής για το EDF	102-107
Συμπεράσματα και συστάσεις	108-119

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Επισκόπηση των βασικών σταδίων και εγγράφων κατά την ανάπτυξη του EDF

Παράρτημα II – Τα 18 έργα PADR που επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση μεταξύ 2017 και 2019

Παράρτημα III – Οι διάφορες διαδικασίες που δοκιμάστηκαν με τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR

Παράρτημα IV – Επισκόπηση της διαδικασίας που εφαρμόζει ο ΕΟΑ έως την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης

Παράρτημα V – Συνοπτικά αποτελέσματα των 12 έργων PADR που αναλύθηκαν

Παράρτημα VI – Ποσά έργων PADR που είχαν δαπανηθεί στο τέλος του 2021

Παράρτημα VII – Διδάγματα από την PADR και ο κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας

Συνομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Απαντήσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

Σύνοψη

I Η «προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας» (Preparatory Action on Defence Research, PADR) είναι πρόδρομο πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας (European Defence Fund, EDF), με προϋπολογισμό ύψους 90 εκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2017-2019. Ελέγξαμε αν με την PADR η ΕΕ προετοιμάστηκε κατάλληλα να αυξήσει σημαντικά τις δαπάνες της για την άμυνα μέσω του EDF κατά τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027. Ήταν η πρώτη ευκαιρία που μας δόθηκε να ελέγξουμε τις αμυντικές δαπάνες της ΕΕ στο πλαίσιο έργων που είχαν προχωρήσει επαρκώς, και να συναγάγουμε συμπεράσματα και να διατυπώσουμε συστάσεις με στόχο τη βελτίωση των δαπανών της ΕΕ στο πλαίσιο του EDF.

II Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, παρά τα διδάγματα που αντλήθηκαν, η αξία της PADR ως πεδίου δοκιμών για την αύξηση των αμυντικών δαπανών της ΕΕ ήταν μειωμένη, λόγω των χρονικών περιορισμών και των περιορισμένων αποτελεσμάτων.

III Κατά τον χρόνο δημοσίευσης του κανονισμού για το EDF τον Μάιο του 2021 και κατά τον χρόνο προκήρυξης των πρώτων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του EDF για το 2021 και το 2022, τα περισσότερα έργα στο πλαίσιο της PADR βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη. Ως εκ τούτου, αποτελέσματα περατωθέντων έργων δεν ήταν εγκαίρως διαθέσιμα, ώστε να αξιοποιηθούν κατά την προετοιμασία του EDF.

IV Κατά τον χρόνο κατάρτισης των πρώτων ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της PADR, το μόνο διαθέσιμο εργαλείο για την ανάλυση και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες της ΕΕ ήταν η έκδοση του 2014 του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων. Σήμερα είναι πλέον διαθέσιμα διάφορα πρόσθετα εργαλεία και πρωτοβουλίες για τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό των αμυντικών δαπανών της ΕΕ, τα οποία χρήζουν συντονισμού. Διαπιστώσαμε ότι τα εργαλεία αυτά είχαν χρησιμοποιηθεί σε περιορισμένο βαθμό για τα πρώτα προγράμματα εργασίας του EDF.

V Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση περιορίζει τη χρήση του προϋπολογισμού της ΕΕ για την άμυνα. Η δράση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας περιορίζεται στην κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, που αποτελεί εργαλείο διαχείρισης εξωτερικών κρίσεων και σκοπός της οποίας δεν είναι να αποτελέσει συλλογική ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική περιλαμβάνουσα, παραδείγματος χάριν, κοινό ορισμό των

απειλών. Ο περιορισμός αυτός περιπλέκει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό της ΕΕ για τις δαπάνες της στον τομέα της άμυνας.

VI Η ΕΕ εξακολουθεί να μην διαθέτει μια περισσότερο μακροπρόθεσμη στρατηγική για το EDF. Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη διευθετήσει επαρκώς στρατηγικά ζητήματα, ώστε τα έργα στο πλαίσιο του EDF να επιτύχουν τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο. Τα ερευνητικά έργα PADR στον τομέα της άμυνας δεν περιλαμβάνουν εξαρχής σχέδιο στο οποίο να προσδιορίζεται ο τρόπος διαχείρισης των αποτελεσμάτων της έρευνας σε μεταγενέστερα στάδια (πρόσθετη έρευνα, ανάπτυξη, παραγωγή, προμήθειες και άλλες πτυχές).

VII Δεδομένης της σημαντικής αύξησης του φόρτου εργασίας στον τομέα της άμυνας, η Επιτροπή εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές πιέσεις και προκλήσεις σε επίπεδο ανθρώπινων πόρων. Κατά παρέκκλιση από την αρχή της άμεσης διαχείρισης, συγκεκριμένες δράσεις, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, μπορούν να υλοποιούνται υπό έμμεση διαχείριση, η οποία απαιτεί λιγότερο προσωπικό της Επιτροπής. Τα υπουργεία άμυνας, οι συντονιστές έργων και οι συμμετέχοντες σε έργα PADR εκφράστηκαν θετικά όσον αφορά την εμπειρία τους από αυτόν τον τρόπο διαχείρισης. Ωστόσο, η έμμεση διαχείριση εξακολουθεί να αποτελεί εξαίρεση και όχι τον κανόνα.

VIII Οι συντονιστές των έργων και οι συμμετέχοντες σε αυτά προέρχονταν κυρίως από κράτη μέλη που διαθέτουν μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες. Παρατηρήσαμε ότι οι ίδιοι συνδυασμοί εταιρειών συμμετείχαν σε περισσότερα έργα. Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι κοινοπραξίες PADR αποτελούσαν συνέχεια της συνεργασίας μεταξύ οντοτήτων που είχαν ήδη συνεργαστεί πριν από το εν λόγω πρόγραμμα.

IX Τα υπουργεία άμυνας, οι συντονιστές έργων και οι συμμετέχοντες σε έργα PADR τόνισαν την ανάγκη τα προγράμματα εργασίας του EDF να έχουν ορίζοντα μεγαλύτερο του έτους, ώστε τα μέρη να είναι σε θέση να καθορίσουν τις προτεραιότητές τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα προκειμένου να προετοιμάζονται καλύτερα. Ένα πρώτο βήμα ήταν η δημοσίευση ενδεικτικής πολυετούς προοπτικής για το EDF τον Μάιο του 2022.

X Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών, πράγμα που ήταν ένας από τους στόχους της και αποδείχθηκε χρήσιμο για τις πρώτες ετήσιες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF το 2021 και το 2022. Οι απαιτήσεις ασφάλειας κρίθηκαν ενίοτε υπερβολικά αυστηρές και είχαν ως αποτέλεσμα καθυστερήσεις στη διαδικασία των συμφωνιών επιχορήγησης. Προκάλεσαν επίσης

δυσκολίες στην υλοποίηση των έργων, δημιουργώντας προσκόμματα στην επικοινωνία μεταξύ των μελών των κοινοπραξιών. Τα έγγραφα με αντικείμενο τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την PADR, τα οποία κατήρτισαν τόσο η Επιτροπή όσο και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, επικεντρώθηκαν στις διαδικασίες και συζητήθηκαν με τους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Ορισμένα από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την PADR δεν ελήφθησαν υπόψη για το EDF.

XI Με βάση τα συμπεράσματα αυτά, συνιστούμε στην Επιτροπή να συνεργαστεί με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας και τα κράτη μέλη με σκοπό:

- την εφαρμογή χρονικού ορίζοντα σχεδιασμού μεγαλύτερου του έτους για τα προγράμματα εργασίας του EDF·
- την συνεκτική αλληλουχική οργάνωση των υφιστάμενων εργαλείων σχεδιασμού και συνεργασίας της ΕΕ στον τομέα της άμυνας και την αξιολόγηση της περαιτέρω ανάπτυξης της χρηματοδότησης της άμυνας της ΕΕ·
- την επανεξέταση των διαδικασιών, προκειμένου να διευκολυνθεί περαιτέρω η συμμετοχή στο EDF·
- την αξιολόγηση του ενδεχόμενου ευρύτερης χρήσης της έμμεσης διαχείρισης ως εναλλακτικής επιλογής για τα έργα του EDF·
- τον σχεδιασμό μακροπρόθεσμης στρατηγικής για το EDF, με σκοπό τη μεγαλύτερη χρήση της τεχνολογίας που αναπτύσσεται χάρη στο ταμείο αυτό στον αμυντικό τομέα της ΕΕ.

Εισαγωγή

Επιδίωξη της προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας ήταν να προετοιμάσει το έδαφος για το «παράθυρο έρευνας» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας

01 Τον Νοέμβριο του 2016¹, σε συνέχεια ενός μικρής κλίμακας **πilotικού έργου για την έρευνα στον τομέα της άμυνας**, η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να δρομολογήσει προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας (Preparatory Action on Defence Research, PADR) με προϋπολογισμό 90 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2017-2019. Η ενέργεια αυτή παρουσιάστηκε ως «ένα πρώτο βήμα, περιορισμένο σε χρόνο και προϋπολογισμό, το οποίο θα χρησιμεύσει στο να δοκιμαστεί η προστιθέμενη αξία του προϋπολογισμού της ΕΕ που υποστηρίζει την έρευνα στον τομέα της άμυνας», με στόχο να «προετοιμάσει το έδαφος ώστε [...] να λάβει τη μορφή ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος στον τομέα της άμυνας».

02 Η νομική βάση για όλα τα pilotικά έργα και τις προπαρασκευαστικές ενέργειες, όχι μόνο στον τομέα της άμυνας, είναι το άρθρο 58 του δημοσιονομικού κανονισμού². Οι προπαρασκευαστικές ενέργειες αποσκοπούν στην εκπόνηση προτάσεων με σκοπό την έγκριση μελλοντικών δράσεων. Η PADR έχει μακράν τον υψηλότερο προϋπολογισμό μεταξύ των pilotικών έργων και των προπαρασκευαστικών ενεργειών που δρομολογήθηκαν μεταξύ του 2014 και του 2019³.

03 Η δράση της ΕΕ όσον αφορά τη συνεργασία στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας βασίζεται ιδίως στη **Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης**⁴, η οποία παρέχει τη νομική βάση για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ και προβλέπει τον στόχο της ενίσχυσης των επιστημονικών και τεχνολογικών της βάσεων⁵.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα, COM(2016) 950.

² Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.

³ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, Ackermann, R., Blomeyer, R., Papi, J., et al., **Pilot projects and preparatory actions in the EU budget 2014-2019**, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2020.

⁴ Άρθρο 173 ΣΛΕΕ.

⁵ Άρθρο 179 ΣΛΕΕ.

04 Τον Νοέμβριο του 2016, η Επιτροπή εξέδωσε την τελική έκδοση της διερευνητικής μελέτης με τίτλο «Scoping Paper for Preparatory Action on Defence Research». Πρόθεσή της ήταν το έγγραφο αυτό να χρησιμοποιηθεί ως καθοδήγηση για την ανάπτυξη του περιεχομένου των προγραμμάτων εργασίας στο πλαίσιο της PADR. Ανέφερε ότι η προπαρασκευαστική ενέργεια θα έπρεπε να υποστηρίξει την ανάπτυξη βασικών αμυντικών δυνατοτήτων, λειτουργώντας ως καταλύτης για τα προγράμματα συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας στην Ευρώπη. Η προστιθέμενη αξία της ΕΕ θα έπρεπε να αποδεικνύεται σαφώς με τη χρήση κατάλληλων δεικτών. Όριζε επίσης τι θα μπορούσε να περιλαμβάνει η προστιθέμενη αξία της ΕΕ, παρέχοντας έναν κατάλογο παραδειγμάτων, ένα από τα οποία ήταν η αντιμετώπιση σημαντικών ελλείψεων δυνατοτήτων.

05 Η PADR είχε τρεις στόχους⁶:

- να καταδειχθεί και να αξιολογηθεί η προστιθέμενη αξία της χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ έρευνας και τεχνολογίας στον τομέα της άμυνας·
- να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών της ΕΕ, των ερευνητικών και τεχνολογικών οργανισμών και της ακαδημαϊκής κοινότητας·
- να προετοιμαστεί η ερευνητική συνιστώσα («παράθυρο») του EDF από το 2021 και έπειτα.

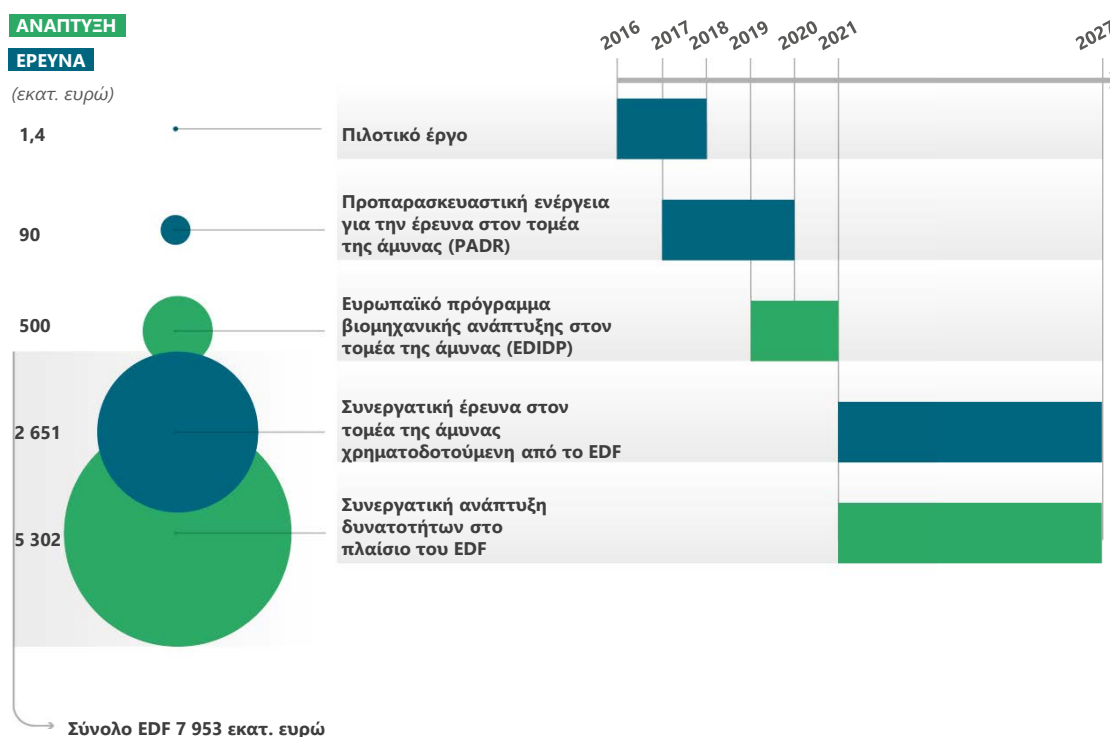
06 Η PADR είχε προγραμματιστεί να διαρκέσει τρία χρόνια, από το 2017 έως το 2019, με συνολικό προϋπολογισμό 90 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία κατανέμονταν ως εξής: 25 εκατομμύρια ευρώ το 2017, 40 εκατομμύρια ευρώ το 2018 και 25 εκατομμύρια ευρώ το 2019. Αν και δεν ήταν νομικά υποχρεωμένη να το πράξει, η Επιτροπή συγκρότησε ομάδα εμπειρογνομόνων απαρτιζόμενη από εκπροσώπους των αρχών των κρατών μελών (κυρίως από τα υπουργεία άμυνας, αλλά και από άλλους δημόσιους φορείς, με καθεστώς παρατηρητή, κατόπιν άμεσης πρόσκλησης), γνωστή ως επιτροπή προγράμματος «As-if». Η γνώμη της εν λόγω επιτροπής ζητείτο σχετικά με τα θέματα των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας και τις απαιτήσεις των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Στη συνέχεια, οι απαιτήσεις των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων εγκρίνονταν από τους Επιτρόπους, μαζί με την απόφαση χρηματοδότησης / το πρόγραμμα εργασίας.

⁶ Ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την [προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας \(PADR\)](#).

07 Μετά από πρόταση που παρουσίασε η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2018⁷, ο κανονισμός για το EDF εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2021 και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2021⁸, και τέθηκε σε ισχύ αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 2021. Το κονδύλιο για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας (EDF) την περίοδο 2021-2027 ανέρχεται σε 7 953 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 2 651 εκατομμύρια ευρώ για ερευνητικές δράσεις και 5 302 εκατομμύρια ευρώ για αναπτυξιακές δράσεις. Επισκόπηση των βασικών σταδίων και εγγράφων κατά την ανάπτυξη του EDF παρατίθεται στο [παράρτημα I](#).

08 Η διάρθρωση των διάφορων προγραμμάτων που προηγήθηκαν του EDF παρουσιάζεται στο [γράφημα 1](#).

Γράφημα 1 – PADR, ένα πρόδρομο πρόγραμμα του EDF

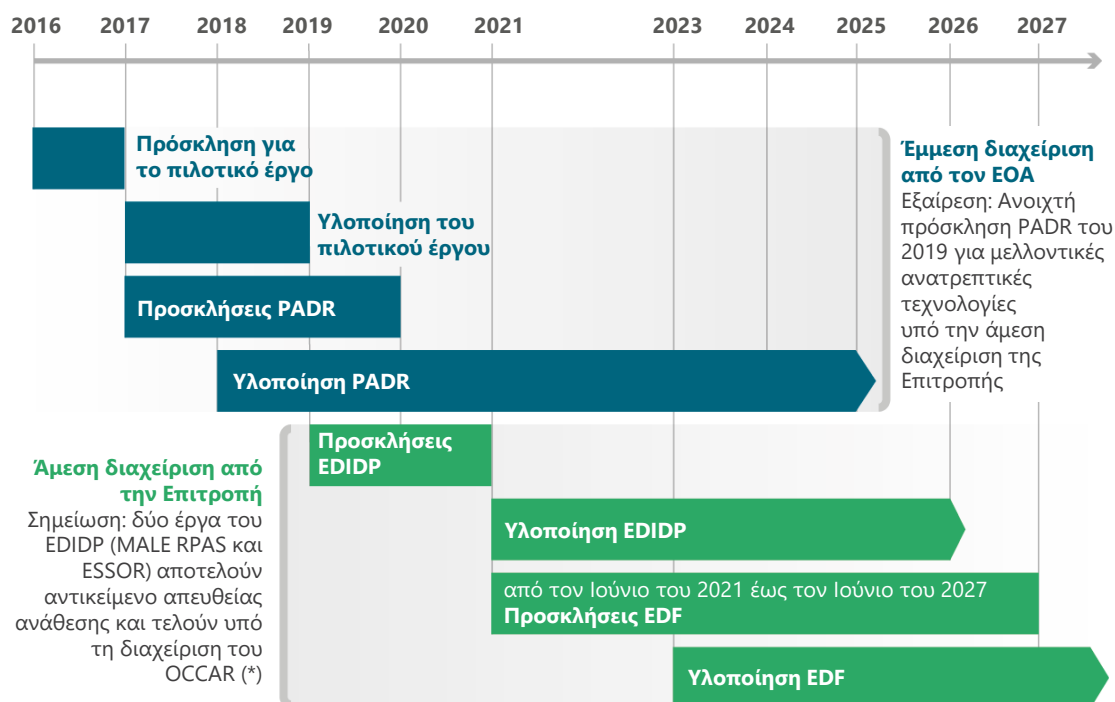
Πηγή: ΕΕΣ.

⁷ Πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας, COM(2018) 476.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/697 για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας.

09 Από το [γράφημα 2](#) καθίσταται εμφανής η αλληλοεπικάλυψη μεταξύ των χρονοδιαγραμμάτων των διάφορων προγραμμάτων.

Γράφημα 2 – Χρονοδιαγράμματα του πιλοτικού έργου, της PADR, του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας (EDIDP) και του EDF

(*) Ο Κοινός Οργανισμός Συνεργασίας στον τομέα των Εξοπλισμών (Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement, OCCAR) είναι διεθνής οργανισμός που διαχειρίζεται συνεργατικά προγράμματα αμυντικού εξοπλισμού καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Τα κράτη μέλη του OCCAR σήμερα είναι τα εξής: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Πηγή: ΕΕΣ.

10 Σε συνέχεια της PADR και του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας⁹, η έναρξη της υλοποίησης του EDF σηματοδοτεί μια ουσιαστική αλλαγή στο επίπεδο της χρηματοδότησης της ΕΕ για την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα της άμυνας. Ωστόσο, πρέπει επίσης να εκτιμηθούν σωστά οι διαστάσεις του, παραδείγματος χάριν συγκρίνοντας τον προϋπολογισμό του με τις στρατιωτικές δαπάνες σε παγκόσμιο επίπεδο ή με τις δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα της άμυνας σε χώρες που επενδύουν σημαντικά σε αυτές (όπου τέτοια στοιχεία είναι διαθέσιμα). Τόσο ο προϋπολογισμός της PADR, ύψους 90 εκατομμυρίων ευρώ, όσο και ο προϋπολογισμός του EDF, ύψους

⁹ Βλέπε τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2018/1092](#) για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας.

7 953 εκατομμυρίων ευρώ, είναι σχετικά μικροί σε σύγκριση με τους αμυντικούς προϋπολογισμούς και τους προϋπολογισμούς έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας τόσο των κρατών μελών της ΕΕ όσο και των μεγαλύτερων παραγόντων στην παγκόσμια σκηνή¹⁰.

11 Συνολικά, ο εκτιμώμενος ετήσιος κύκλος εργασιών του αμυντικού τομέα της ΕΕ ανέρχεται σε σχεδόν 84 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ εκτιμάται ότι στηρίζει άμεσα περισσότερες από 196 000 θέσεις εργασίας υψηλής ειδίκευσης, και έμμεσα περισσότερες από 315 000 θέσεις εργασίας¹¹. Ο αμυντικός τομέας της ΕΕ περιλαμβάνει περιορισμένο αριθμό σημαντικών παραγόντων σε ορισμένες χώρες (ιδίως στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία και τη Σουηδία) και έως και 2 500 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεγάλες εταιρείες της αμυντικής βιομηχανίας επωφελούνται από στενές σχέσεις με τις εθνικές κυβερνήσεις τους. Η ζήτηση προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από τα εθνικά υπουργεία άμυνας.

Η Επιτροπή και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας υλοποίησαν την PADR

12 Πριν από οποιοδήποτε δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ για την άμυνα, συστάθηκε ο [Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας](#) (ΕΟΑ) στο πλαίσιο κοινής δράσης του Συμβουλίου Υπουργών, στις 12 Ιουλίου 2004. Αποστολή του ήταν «η υποστήριξη των προσπαθειών του Συμβουλίου και των κρατών μελών για τη βελτίωση των αμυντικών δυνατοτήτων της ΕΕ στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων, καθώς και η υποστήριξη της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας στη μορφή που έχει σήμερα και όπως θα εξελιχθεί στο μέλλον». Για την υλοποίηση του προγράμματος PADR, στις 31 Μαΐου 2017 υπεγράφη συμφωνία ανάθεσης μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΟΑ¹². Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε γενικά υπό έμμεση διαχείριση (για την κατανομή των αρμοδιοτήτων, βλέπε [πλαίσιο 1](#)). Η Επιτροπή αποφάσισε να θέσει υπό τη διαχείρισή της την τελευταία πρόσκληση υποβολής προτάσεων της PADR στο πεδίο των ανατρεπτικών τεχνολογιών, με τίτλο «Challenging the future». Στόχος της ήταν να

¹⁰ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας και τη μελλοντική πορεία, [JOIN\(2022\) 24](#), σ. 4, και το ενημερωτικό δελτίο της Υπηρεσίας ερευνών του Κογκρέσου, με τίτλο [Government expenditures on defense R&D by the USA and other OECD countries](#).

¹¹ Βλέπε κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας και τη μελλοντική πορεία, [JOIN\(2022\) 24](#), σ. 5.

¹² Τροποποιήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2019, στις 21 Δεκεμβρίου 2020 και στις 29 Ιουνίου 2021. Βλέπε [ιστότοπο](#) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας.

εφαρμόσει δοκιμαστικά την άμεση διαχείριση ερευνητικών και τεχνολογικών έργων στον τομέα της άμυνας και τη χρησιμότητα της εφαρμογής διαδικασίας αξιολόγησης δύο σταδίων με τη συμμετοχή εκπροσώπων των εθνικών υπουργείων άμυνας.

Πλαίσιο 1

Αρμοδιότητες της Επιτροπής και του ΕΟΑ για την PADR

Η Επιτροπή ήταν αρμόδια για:

- ο τη συνολική διαχείριση της PADR,
- ο την κατάρτιση των προγραμμάτων εργασίας της και των κειμένων των σχετικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων,
- ο τον έλεγχο των πτυχών ασφάλειας των προτάσεων,
- ο τη διαχείριση της πρόσκλησης «Challenging the future» στο πεδίο της ανατρεπτικής τεχνολογίας.

Ο ΕΟΑ ήταν αρμόδιος για:

- ο τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που είχαν εγκριθεί,
- ο την αξιολόγηση των προτάσεων,
- ο τη λήψη αποφάσεων χορήγησης,
- ο τη διαπραγμάτευση και την υπογραφή συμφωνιών επιχορήγησης για τα επιλεγέντα έργα,
- ο την παρακολούθηση της υλοποίησης των χρηματοδοτούμενων έργων.

13 Σε συνέχεια των εννέα προσκλήσεων που συμπεριλήφθηκαν στα ετήσια προγράμματα εργασίας (τρεις ανά έτος το 2017, το 2018 και το 2019), επιλέχθηκαν 18 έργα PADR (βλέπε [παράρτημα II](#)). Το έργο OCEAN 2020 ήταν μακράν το μεγαλύτερο, με προϋπολογισμό 35,4 εκατομμυρίων ευρώ, αλλά και τρία ακόμη έργα είχαν προϋπολογισμούς άνω των 5 εκατομμυρίων ευρώ. Τα άλλα 14 έργα ήταν σημαντικά μικρότερα, με συνολικό προϋπολογισμό 22,2 εκατομμύρια ευρώ, ή μέσο όρο ανά έργο 1,6 εκατομμύρια ευρώ.

Τελευταίες εξελίξεις στον τομέα της άμυνας της ΕΕ

14 Από την έναρξη υλοποίησης της PADR, υπήρξαν πολλές σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της άμυνας της ΕΕ. Παραδείγματος χάριν, ως αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία, η ΕΕ χρηματοδοτεί τώρα την αγορά και παράδοση φονικών όπλων στη χώρα αυτή μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη^{13 14}. Τον Φεβρουάριο του 2022, η Επιτροπή παρουσίασε επίσης σημαντικές δράσεις που σκοπό έχουν να συμβάλουν στην άμυνα της ΕΕ, να τονώσουν την καινοτομία και να αντιμετωπίσουν τις στρατηγικές εξαρτήσεις¹⁵. Επιπλέον, το 2022, η Επιτροπή εξέδωσε διάφορα στρατηγικά έγγραφα (βλέπε [παράρτημα I](#)).

¹³ Δελτίο Τύπου του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *Η ΕΕ εγκρίνει νέα σειρά μέτρων για να απαντήσει στη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας*, 28.2.2022.

¹⁴ Δελτίο Τύπου του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *Στήριξη της ΕΕ προς την Ουκρανία: Συμφωνία του Συμβουλίου για τρίτη δόση στήριξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη συνολικού ύψους 1,5 δισ. ευρώ*, 13.4.2022.

¹⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Defence: Commission unveils significant actions to contribute to European Defence, boost innovation and address strategic dependencies*, 15.2.2022.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

15 Στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον η ΕΕ προετοιμάστηκε κατάλληλα με την PADR για την αύξηση των δαπανών της για την άμυνα μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας. Ήταν η πρώτη ευκαιρία που μας δόθηκε να ελέγξουμε τις αμυντικές δαπάνες της ΕΕ στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων έργων που είχαν προχωρήσει επαρκώς, και να συναγάγουμε συμπεράσματα και να διατυπώσουμε συστάσεις με στόχο τη βελτίωση των δαπανών της ΕΕ διά του EDF.

16 Για να απαντήσουμε στο κύριο ερώτημα του ελέγχου, θέσαμε τα ακόλουθα επιμέρους ερωτήματα:

- Ελήφθησαν υπόψη στα προγράμματα εργασίας της PADR οι προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες;
- Χρησιμοποίησε η Επιτροπή την PADR προκειμένου να εφαρμόσει δοκιμαστικά ένα ευρύ φάσμα διαδικασιών για την υλοποίηση ενός αμυντικού προγράμματος;
- Πέτυχε η Επιτροπή ευρεία συμμετοχή στα έργα PADR;
- Επιτεύχθηκαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα των έργων PADR, και διαδόθηκαν αποτελεσματικά;
- Έλαβε υπόψη η Επιτροπή τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από την PADR κατά τη δρομολόγηση του EDF, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους αναγκαίους πόρους για την υλοποίησή του;

17 Ο έλεγχος κάλυψε τις δαπάνες στο πλαίσιο της PADR από το 2018 έως το 2022, και τις δύο πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF για το 2021 και το 2022. Στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας, εξετάσαμε τη σχετική τεκμηρίωση και πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με εκπροσώπους της Επιτροπής και του ΕΟΑ. Συμβουλευθήκαμε επίσης εμπειρογνώμονες και πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς, εξ αποστάσεως ή κατά τη διάρκεια των επισκέψεών μας σε πέντε κράτη μέλη της ΕΕ (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία και Ιταλία). Ειδικότερα, συνομιλήσαμε με οκτώ συντονιστές έργων PADR, ηγετικά μέλη της επιτροπής προγράμματος «As-if» της PADR και αντιπροσώπους της επιτροπής προγράμματος του EDF. Τέσσερα από αυτά τα πέντε κράτη μέλη διαθέτουν σημαντική αμυντική βιομηχανία. Οι συντονιστές έργων στους οποίους πραγματοποιήσαμε επίσκεψη επιλέχθηκαν ώστε να καλυφθεί όχι μόνον υψηλό ποσοστό του

προϋπολογισμού της PADR (άνω του 80 %), αλλά και όλα τα είδη προσκλήσεων που χρησιμοποιήθηκαν. Αναλύσαμε λεπτομερώς 12 έργα PADR από τα συνολικά 18¹⁶, τα οποία αντιστοιχούσαν σε ποσοστό υψηλότερο του 87 % της χρηματοδότησης έργων στο πλαίσιο της PADR.

18 Διενεργήσαμε τέσσερις έρευνες: δύο σε επίπεδο εθνικών αρχών (κυρίως υπουργείων άμυνας) όλων των κρατών μελών της ΕΕ (ηγετικά μέλη της επιτροπής προγράμματος «As-if» της PADR και αντιπρόσωποι της επιτροπής προγράμματος του EDF) και δύο σε επίπεδο μελών κοινοπραξιών έργων (όλοι οι συντονιστές έργων και τυχαίο δείγμα 34 συμμετεχόντων επί συνόλου περίπου 200). Δεκατέσσερα κράτη μέλη απάντησαν στην έρευνα που απευθύναμε στις εθνικές αρχές. Το ποσοστό απόκρισης για τους συντονιστές έργων ήταν 100 % και για τους συμμετέχοντες σε έργα 62 %. Σκοπός ήταν να συγκεντρώσουμε γνώμες και πληροφορίες από τους βασικούς ενδιαφερόμενους της PADR αλλά και του EDF, και να διασταυρώσουμε τα αποδεικτικά στοιχεία.

19 Ορισμένες λεπτομέρειες και αναφορές δεν εμφανίζονται στην έκθεση και ορισμένες πληροφορίες παρουσιάζονται ανωνυμοποιημένες, λόγω της διαβάθμισης ασφαλείας τους.

¹⁶ AIDED, CROWN, EXCEED, GOSSRA, INTERACT, OCEAN 2020, PRIVILEGE, PYTHIA, QUANTAQUEST, SPINAR, TALOS, VESTLIFE.

Παρατηρήσεις

Μετά την έναρξη των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της PADR αναπτύχθηκαν εργαλεία για τον προσδιορισμό των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων του EDF

20 Σύμφωνα με τους κανόνες περί επιτροπολογίας¹⁷, η Επιτροπή επικουρείται από την επιτροπή προγράμματος που απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών για την προετοιμασία του προγράμματος εργασίας και των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Απαιτούνται εργαλεία τα οποία να δίνουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συμβάλουν στον καθορισμό των αμυντικών δυνατοτήτων που θα πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες της PADR.

21 Ως εκ τούτου, στην παρούσα ενότητα εστιάζουμε στον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή και ο ΕΟΑ σχεδίασαν τις διαδικασίες για την κατάρτιση των προγραμμάτων εργασίας και των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων της PADR. Εξετάσαμε αν:

- οι βασικοί ενδιαφερόμενοι συμμετείχαν στην κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας, και αν
- τα προγράμματα αυτά περιλάμβαναν δυνατότητες που θεωρούνταν προτεραιότητες για την άμυνα.

Όλοι οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς συμμετείχαν στην κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της PADR

22 Η Επιτροπή αποφάσισε ότι ο ΕΟΑ ήταν το καταλληλότερο όργανο για να υποστηρίξει το πρώτο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ κοινό πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της άμυνας. Η απόφαση αυτή βασίστηκε:

- στην εμπειρογνώσια και την πείρα του στην οργάνωση και τη διαχείριση ερευνητικών έργων στον τομέα της άμυνας

¹⁷ Βλέπε τον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#) για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή.

- 2) στην υποστήριξη που προσφέρει στα κράτη μέλη για τον καθορισμό ερευνητικών θεμάτων και
- 3) στις δυνατότητές του να στηρίζει τα κράτη μέλη στην εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων.

23 Η PADR υλοποιήθηκε μέσω ανταγωνιστικών ετήσιων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, με βάση τα ετήσια προγράμματα εργασίας¹⁸. Μολονότι δεν το προέβλεπε το νομικό πλαίσιο της PADR, συγκροτήθηκε επιτροπή προγράμματος «As-if».

24 Η επιτροπή προγράμματος «As-if» της PADR (βλέπε σημείο 06):

- έδωσε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αναπτύξει πρόγραμμα εργασίας σχετικά με την έρευνα στον τομέα της άμυνας με τη βοήθεια επιτροπής προγράμματος·
- προώθησε τη συμμετοχή των κρατών μελών στον καθορισμό και την κατάρτιση των προγραμμάτων·
- προώθησε τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, τα οποία συζήτησαν θέματα για τα οποία θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν ερευνητικά και τεχνολογικά έργα και ενέκριναν με συναίνεση τις εισηγήσεις.

Ωστόσο, στην περίπτωση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας, απαιτείται η σύσταση επιτροπής προγράμματος βάσει του οικείου [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/697](#).

25 Ένα από τα καθήκοντα του ΕΟΑ είναι να προωθεί τα έργα αμυντικής συνεργασίας της ΕΕ και να λειτουργεί ως φόρουμ διαλόγου για τους υπουργούς άμυνας της ΕΕ. Ως εκ τούτου, παρότι συμμετείχε στις συνεδριάσεις της επιτροπής προγράμματος «As-if» μόνο με την ιδιότητα του παρατηρητή¹⁹, ο οργανισμός διέθετε την εμπειρογνωσία του στα κράτη μέλη πριν από τις εν λόγω συνεδριάσεις. Συνεισέφερε προτείνοντας πιθανά θέματα έρευνας προς περαιτέρω συζήτηση στην επιτροπή προγράμματος «As-if» και συνέβαλε στην παγίωση των απόψεων των κρατών μελών μέσω ειδικών συνεδριάσεων²⁰.

¹⁸ Βλέπε τον ιστότοπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας σχετικά με την [προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας](#).

¹⁹ Σημείο 9 της [εντολής και του εσωτερικού κανονισμού](#) της επιτροπής προγράμματος «As-if» για την έρευνα στον τομέα της άμυνας.

²⁰ Έγγραφο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, της 12ης Δεκεμβρίου 2019.

26 Η εντολή και ο εσωτερικός κανονισμός της επιτροπής προγράμματος «As-if» για την έρευνα στον τομέα της άμυνας περιλάμβαναν τη δυνατότητα συγκρότησης υποομάδων εργασίας για την εξέταση συγκεκριμένων θεμάτων. Ορισμένες υποομάδες (παραδείγματος χάριν, οι υποομάδες για τα συστήματα σε τσιπ και τα συστήματα κατευθυνόμενης ενέργειας) συστάθηκαν²¹ προκειμένου να καταρτίσουν τις τεχνικές απαιτήσεις της PADR. Οι εν λόγω ειδικές υποομάδες εκτέλεσαν συγκεκριμένες εργασίες σε σχέση με την PADR και συνεδρίασαν δύο ή τρεις φορές, ενώ έλαβαν επίσης υπόψη τις συνεισφορές των υφιστάμενων ομάδων για την τεχνολογία ικανοτήτων του ΕΟΑ («Cap Tech»).

27 Τα υπουργεία άμυνας διατηρούσαν τακτικές επαφές με τις αντίστοιχες εθνικές αμυντικές βιομηχανίες, των οποίων είναι σημαντικοί πελάτες. Αυτό τους επέτρεπε να ενημερώνονται σχετικά με τις τρέχουσες γραμμές έρευνας και να αξιολογούν το δυνητικό ενδιαφέρον για αυτές σε επίπεδο ΕΕ και κατά πόσο θα έπρεπε να τις παρουσιάσουν στην επιτροπή προγράμματος «As-if» ως πιθανές δράσεις προς ανάπτυξη.

28 Η Επιτροπή ενέκρινε τα ετήσια προγράμματα εργασίας με βάση τις εισηγήσεις της επιτροπής προγράμματος «As-if» σχετικά με τις προτεραιότητες όσον αφορά την ανάπτυξη δυνατοτήτων και την έρευνα στον τομέα της άμυνας, με συναίνεση, χωρίς επίσημη ψηφοφορία. Τα προγράμματα εργασίας περιείχαν λεπτομερή περιγραφή των ερευνητικών δράσεων που θα χρηματοδοτούνταν μέσω επιχορηγήσεων προτάσεων έργων που είχαν υποβληθεί από κοινοπραξίες σε συνέχεια των εν λόγω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

Στα ετήσια προγράμματα εργασίας ελήφθησαν υπόψη οι δράσεις προτεραιότητας όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες που είχαν προσδιοριστεί στο σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2014 το οποίο ήταν τότε διαθέσιμο

29 Το 2008, ο ΕΟΑ κατήρτισε την πρώτη έκδοση του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Εξέτασε μελλοντικά σενάρια ασφάλειας και διατύπωσε συστάσεις σχετικά με τις δυνατότητες που θα χρειαζόνταν οι ευρωπαϊκές στρατιωτικές δυνάμεις για να αντιδράσουν σε ποικίλες πιθανές εξελίξεις («προτεραιότητες δυνατοτήτων»). Επικαιροποιημένες εκδόσεις του σχεδίου

²¹ Σημείο 7 της εντολής και του εσωτερικού κανονισμού της επιτροπής προγράμματος «As-if» για την έρευνα στον τομέα της άμυνας.

δημοσιεύθηκαν το 2010, το 2014 και το 2018. Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 19ης και 20ής Δεκεμβρίου 2013, επισημάνθηκε η σημασία της ενίσχυσης της ανάπτυξης των στρατιωτικών δυνατοτήτων της ΕΕ.

30 Όταν καταρτίστηκαν τα πρώτα ετήσια προγράμματα εργασίας της PADR, το μόνο διαθέσιμο εργαλείο για την ανάλυση και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις δυνατότητες στον τομέα της άμυνας της ΕΕ ήταν το σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων, στην έκδοση του 2014. Η Επιτροπή έκρινε ότι το σχέδιο του 2014 δεν ήταν πλήρως εφαρμοστέο στην έρευνα στον τομέα της άμυνας λόγω της ευρύτατης κάλυψής του και του περιορισμένου προϋπολογισμού της PADR²².

31 Διαπιστώσαμε ότι, καθώς όλοι οι βασικοί ενδιαφερόμενοι (η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, ο ΕΟΑ και η βιομηχανία) συμμετείχαν σε κάποιον βαθμό στην κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας, πάνω από τα δύο τρίτα των θεμάτων και των επιλεγέντων έργων της PADR σχετίζονταν με τις προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες που είχαν προσδιοριστεί στο σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2014 (βλέπε [γράφημα 3](#)). Ο συνεχής διάλογος μεταξύ της βιομηχανίας και των υπουργείων (βλέπε σημείο [27](#)) παρείχε μια πολύτιμη βάση αναφοράς για τα προγράμματα εργασίας της PADR, όπως με τα θέματα που πρότεινε ο Σύνδεσμος Αεροδιαστημικής και Αμυντικής Βιομηχανίας της Ευρώπης (ASD) στα έγγραφα θέσης του σχετικά με την PADR²³.

²² Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, [EDA outlines key priorities of the revised Capability Development Plan](#), 19.11.2014.

²³ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, Σύνδεσμος Αεροδιαστημικής και Αμυντικής Βιομηχανίας της Ευρώπης, [Technology priorities for the EU Preparatory Action on CSDP-related research](#), 14.10.2015.

Γράφημα 3 – Παραδείγματα δεσμών μεταξύ των δράσεων προτεραιότητας του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2014 και των θεμάτων και έργων της PADR

ΕΙΣΡΟΕΣ:

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

ΥΠΕΡΟΧΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Αντιμετώπιση των απειλών στον κυβερνοχώρο (κυβερνοάμυνα)
Παροχή δυνατοτήτων SATCOM
Ενίσχυση των υπηρεσιών πληροφοριών και επικοινωνιών στο πεδίο επιχειρήσεων
Τηλεχειριζόμενα αεροσκάφη που παρέχουν επιτήρηση (RPAS)

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ενίσχυση των ικανοτήτων καταπολέμησης των αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών και ΧΒΡΠΕ κατά τις επιχειρήσεις
Παροχή αεράμυνας και αντιπυραυλικής άμυνας για τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Εναέριες δυνατότητες μεταξύ θεάτρων
Μαχητικές δυνατότητες εντός του θεάτρου επιχειρήσεων
Ενίσχυση διοικητικής μέριμνας για τις ανεπτυγμένες δυνάμεις
Παροχή ιατρικής υποστήριξης στις επιχειρήσεις

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΓΡΑΜΜΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Σύστημα ναυτικής επιτήρησης
Θαλάσσια περιπολία και συνοδεία

ΕΓΚΑΡΣΙΟΙ ΜΟΧΛΟΙ

Ενέργεια και περιβαλλοντική προστασία
SESAAR
Μοντελοποίηση, προσομοίωση και πειραματισμός
Υπηρεσία διαστημικών πληροφοριών

ΕΚΡΟΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Προσκλήσεις και έργα PADR

INTERACT

Μελλοντικό ευρωπαϊκό πρότυπο διαλειτουργικότητας για στρατιωτικά μη επανδρωμένα συστήματα

QUANTAQUEST

Κβαντικές ασφαλείς επικοινωνίες και πλοήγηση για την ευρωπαϊκή άμυνα

AIDED

Τεχνικές τεχνητής νοημοσύνης για τον εντοπισμό κρυμμένων απειλών, π.χ. αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών

CROWN

Συνδυασμένες λειτουργίες ραδιοεντοπισμού, επικοινωνιών και ηλεκτρονικού πολέμου που βασίζονται στις ευρωπαϊκές ενεργές συστοιχίες ηλεκτρονικής σάρωσης για στρατιωτικές εφαρμογές

EXCEED

Σειρά συστημάτων σε τσιπ (SoC) για ανθεκτικές και ασφαλείς αμυντικές εφαρμογές

OPTIMISE

Καινοτόμος αρχιτεκτονική για τη βελτίωση του εντοπισμού θέσης, της πλοήγησης και του χρονισμού (PNT) σε περιοχές με περιορισμένη ή μηδενική πρόσβαση στο GNSS

ARTUS

Σμήνος αυτόνομων μη επανδρωμένων χερσαίων οχημάτων (UGV) για την υποστήριξη των στρατευμάτων πεζικού

ACAMS II, GOSSRA, VESTLIFE

Προστασία δυνάμεων και προηγμένα συστήματα στρατιωτικού προσωπικού πέρα από τα τρέχοντα προγράμματα

TALOS

Επενεργητής λέιζερ υψηλής ισχύος

OCEAN 2020

Ενισχυμένη επίγνωση της κατάστασης σε ναυτικό περιβάλλον

PILUM

Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αποτελέσματα μακράς εμβέλειας

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2014.

32 Οι έρευνες που απευθύναμε στις εθνικές αρχές (μέλη της επιτροπής προγράμματος «As-if» και της επιτροπής προγράμματος του EDF), καθώς και στους συντονιστές έργων PADR και στο δείγμα συμμετεχόντων σε έργα PADR, περιλάμβαναν ερωτήσεις σχετικά με τις προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες (βλέπε τα αποτελέσματα στο [πλαίσιο 2](#)).

Πλαίσιο 2

Αναπληροφόρηση από τους ενδιαφερόμενους φορείς της PADR σχετικά με την κάλυψη σημαντικών αμυντικών δυνατοτήτων

Περισσότερο από το 88 % του συνόλου των συντονιστών έργων και από το 80 % (17) των συμμετεχόντων σε έργα PADR που απάντησαν στην έρευνά μας συμφώνησαν ότι τα προγράμματα εργασίας και οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR κάλυπταν τις σημαντικότερες προτεραιότητες της ΕΕ όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες.

Ωστόσο, οι απόψεις των εθνικών αρχών διέφεραν, καθώς το 50 % των συμμετεχόντων στην έρευνα ούτε συμφωνούσαν ούτε διαφωνούσαν. Σύμφωνα με δύο από τα πέντε υπουργεία άμυνας στα οποία πραγματοποιήσαμε επίσκεψη, το ζήτημα αυτό δεν θεωρούνταν τόσο σημαντικό, δεδομένου ότι η PADR αποτελούσε «πεδίο δοκιμών» διαδικασιών για το EDF και ο προϋπολογισμός της δεν επαρκούσε για την κάλυψη των βασικών προτεραιοτήτων όσον αφορά τις δυνατότητες.

33 Ο ΕΟΑ και τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στην PADR διαπίστωσαν την ανάγκη για συστηματικότερη προσέγγιση της έρευνας στον τομέα της άμυνας της ΕΕ μετά την PADR. Στο πλαίσιο αυτό, το [γενικό στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας](#), το οποίο εκπόνησε ο ΕΟΑ από κοινού με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη και εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2018, έχει ως σκοπό να παράσχει μια εναρμονισμένη εικόνα των σημαντικών προτεραιοτήτων της ΕΕ όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της άμυνας, καθώς και πιθανές επιλογές για την επίτευξή τους (βλέπε [παράρτημα Ι](#)).

34 Έχουν υπάρξει και άλλες πρωτοβουλίες για την ανάλυση και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες της ΕΕ, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας του EDF (βλέπε [πλαίσιο 3](#)):

Πλαίσιο 3

Εργαλείο και πρωτοβουλίες καθορισμού των αμυντικών προτεραιοτήτων της ΕΕ που δρομολογήθηκαν μετά την έναρξη της PADR

Το **σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2018** και οι προτεραιότητες δυνατοτήτων που προσδιορίζονται σε αυτό εγκρίθηκαν από τα κράτη μέλη στις 28 Ιουνίου 2018. Εκτός από τις προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες, στο σχέδιο του 2018 προσδιορίζονται δραστηριότητες στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να συνεργάζονται σε διάφορα πλαίσια, συμπεριλαμβανομένης της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας, χρησιμοποιώντας, κατά περίπτωση, προγράμματα της ΕΕ, όπως το ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας και το EDF. Με την αναθεώρηση του σχεδίου του 2018 προστέθηκε ένα νέο εργαλείο, γνωστό ως «υποθέσεις σε στρατηγικό πλαίσιο», για την καθοδήγηση της συνεργατικής υλοποίησης των προσδιοριζόμενων προτεραιοτήτων.

Η **συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας** παρέχει μια εικόνα των υφιστάμενων αμυντικών δυνατοτήτων στην ΕΕ και προσδιορίζει πιθανούς τομείς συνεργασίας. Μετά από τη δοκιμαστική εφαρμογή της το διάστημα 2017/2018, ο πρώτος πλήρης κύκλος ετήσιας επανεξέτασης άρχισε το φθινόπωρο του 2019 και ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2020 με την υποβολή τελικής έκθεσης στο διοικητικό συμβούλιο του ΕΟΑ, το οποίο απαρτίζεται από υπουργούς εθνικής άμυνας.

Η **μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (PESCO)** θεσπίστηκε με απόφαση του Συμβουλίου στις 11 Δεκεμβρίου 2017, με συμμετοχή 25 κρατών μελών της ΕΕ, και προσφέρει ένα νομικό πλαίσιο για τον από κοινού σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την πραγματοποίηση επενδύσεων σε κοινά έργα ανάπτυξης δυνατοτήτων, καθώς και για την ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της συμβολής των ενόπλων δυνάμεων.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε την PADR για να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών για τη διαχείριση έργων στον τομέα της άμυνας και να εντοπίσει βέλτιστες πρακτικές και τυχόν προβλήματα στην υλοποίηση

35 Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη χρηματοδότηση της PADR²⁴, σκοπός της PADR είναι η προετοιμασία και η δοκιμαστική εφαρμογή μηχανισμών για την υλοποίηση διάφορων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ συνεργατικών δραστηριοτήτων έρευνας και τεχνολογίας στον τομέα της άμυνας. Δεδομένου ότι η PADR συνίσταται σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, ενώ η αμυντική βιομηχανία χρησιμοποιεί γενικά τις δημόσιες συμβάσεις, όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς πρέπει να πειστούν ότι η διαδικασία αξιολόγησης που εφαρμόζεται στο πλαίσιο των προσκλήσεων είναι δίκαιη και διαφανής. Η διαχείριση του χρόνου έως την έναρξη της υλοποίησης των έργων θα πρέπει να είναι αποδοτική, ενώ η παρακολούθηση των έργων θα πρέπει να είναι αποτελεσματική και χρήσιμη.

36 Επομένως, στην παρούσα ενότητα, εστιάζουμε στην PADR ως «πεδίο δοκιμών» για το EDF. Εξετάσαμε αν:

- ο η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR για να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών·
- ο κατά τις διαδικασίες αξιολόγησης και ανάθεσης οι προτάσεις αξιολογήθηκαν με συνέπεια·
- ο η προετοιμασία των συμφωνιών επιχορήγησης δεν καθυστέρησε την υλοποίηση·
- ο ο ΕΟΑ και η Επιτροπή παρακολούθησαν εκ του σύνεγγυς την υλοποίηση της PADR.

²⁴ Βλέπε την απόφαση της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2017, [C\(2017\) 2262](#), την απόφαση για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2018 και το πρόγραμμα εργασίας για το 2018, [C\(2018\) 1383](#), και την απόφαση για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2019 και το πρόγραμμα εργασίας για το 2019, [C\(2019\) 1873](#).

Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών για τη διαχείριση ερευνητικών έργων στον τομέα της άμυνας

37 Με την PADR δοκιμάστηκαν η πολιτική βούληση για ένα ενωσιακό πρόγραμμα έρευνας και τεχνολογίας στον τομέα της άμυνας, η αντίδραση της αμυντικής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης της ΕΕ στο πρόγραμμα και οι διαδικασίες. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών, κάτι που ήταν ένας από τους στόχους της (βλέπε [παράρτημα III](#)):

- πρόσκληση με συγκεκριμένο θέμα έναντι ανοικτής πρόσκλησης, για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων ανατρεπτικής τεχνολογίας με τίτλο «Challenging the future» (εφεξής «η ανοικτή πρόσκληση»);
- δράση έρευνας έναντι δράσης συντονισμού και στήριξης²⁵·
- προσκλήσεις βάσει απόδοσης εξόδων έναντι προσκλήσεων βάσει καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού, για την ανοικτή πρόσκληση;
- αξιολόγηση ενός σταδίου έναντι αξιολόγησης δύο σταδίων στην περίπτωση της ανοικτής πρόσκλησης;
- έμμεση διαχείριση (από τον ΕΟΑ) έναντι άμεσης διαχείρισης από την Επιτροπή, για την ανοικτή πρόσκληση· η άμεση διαχείριση πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου από την ίδια μονάδα της Επιτροπής, η οποία υπήχθη στη Γενική Διεύθυνση Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος (ΓΔ DEFIS) μετά τη σύστασή της τον Ιανουάριο του 2020·
- προσκλήσεις με υψηλότερο προϋπολογισμό έναντι προσκλήσεων με χαμηλότερο προϋπολογισμό·
- διαφορετικά [επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας](#) (ETE) στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας: οι προσκλήσεις κάλυπταν σχεδόν ολόκληρο το φάσμα·
- διαφορετικές προσεγγίσεις αξιολόγησης (βλέπε [πίνακα 1](#)).

²⁵ Για τους ορισμούς, βλέπε Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, [προσκλήσεις υποβολής προτάσεων PADR 2018 – παράρτημα Δ](#) «Types of action: specific provisions and funding rates», σ. 31.

38 Η διαδικασία υποβολής δύο σταδίων για την ανοικτή πρόσκληση σχεδιάστηκε με σκοπό την απλούστευση της υποβολής προτάσεων για τις μικρές και μεσαίες και τις νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις· στο πρώτο στάδιο, χρειαζόταν να υποβάλουν μια περιορισμένης έκτασης περιγραφή των προτάσεών τους (με αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου και της επένδυσης σε αυτό το στάδιο).

39 Η Επιτροπή δημοσίευσε το 2019 την ανοικτή πρόσκληση υποβολής προτάσεων PADR με τίτλο «Challenging the future» για τη δοκιμή μελλοντικών ανατρεπτικών αμυντικών τεχνολογιών (βλέπε [παράρτημα II](#)). Σκοπός της ήταν να επιτρέψει την πρόσβαση σε νεοεισερχόμενους και να ενθαρρύνει τις πρωτοποριακές ιδέες. Από τις 52 προτάσεις που ελήφθησαν, επιχορηγήθηκαν τρία έργα. Στις 12 οντότητες που συμμετέχουν σε αυτά περιλαμβάνεται μία μεγάλη εταιρεία η οποία συμμετέχει και στα τρία έργα, και συγχρόνως σε επτά άλλα έργα PADR. Ένα μεγάλο ερευνητικό κέντρο συμμετέχει σε έξι άλλα έργα PADR. Έξι οντότητες είναι νεοεισερχόμενοι, μεταξύ των οποίων πανεπιστήμια που έχουν συμμετάσχει σε πολλά άλλα ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ (όπως το 7ο ΠΠ, το «Ορίζων 2020» ή το «Ορίζων Ευρώπη»).

Η διαδικασία αξιολόγησης και ανάθεσης ήταν ολοκληρωμένη, αλλά ανέδειξε δυσκολίες στην πρόσληψη εμπειρογνώμωνων του τομέα της άμυνας για την αξιολόγηση των προτάσεων

40 Στην PADR χρησιμοποιήθηκαν πολλά χαρακτηριστικά του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ «Ορίζων 2020», και ιδίως η διαδικασία αξιολόγησης και ανάθεσης. Παραδείγματος χάριν, τα τρία κριτήρια αξιολόγησης και ανάθεσης της PADR (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης) προήλθαν από εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

41 Ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες επιλέχθηκαν μέσω εξειδικευμένων προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στις οποίες περιγράφονταν λεπτομερώς τα καθήκοντά τους²⁶. Επρόκειτο για μια δύσκολη διαδικασία, λόγω του μικρού αριθμού των διαθέσιμων στην αγορά εμπειρογνώμωνων, οι οποίοι μάλιστα έπρεπε να έχουν εξουσιοδότηση ασφάλειας προσωπικού από τις εθνικές τους αρχές. Το πρώτο στάδιο της ανοικτής πρόσκλησης «Challenging the future» περιλάμβανε στρατιωτική αξιολόγηση, στην οποία συμμετείχαν εθνικοί στρατιωτικοί εμπειρογνώμονες. Μολονότι το ζήτημα της σύναψης συμβάσεων με εμπειρογνώμονες επιλύθηκε στην

²⁶ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, [Call for experts to assist the European Defence Agency \(EDA\) with tasks in connection with the Preparatory Action on Defence Research](#).

περίπτωση της PADR, ενδέχεται να αποτελέσει πρόβλημα για το EDF, λόγω του πολύ μεγαλύτερου αριθμού των έργων.

42 Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στον [πίνακα 1](#), οι διαδικασίες αξιολόγησης και ανάθεσης της PADR ήταν ολοκληρωμένες.

Πίνακας 1 – Διαδικασία αξιολόγησης και ανάθεσης PADR: βασικά στάδια

Βασικά στάδια για τα 15 έργα υπό την έμμεση διαχείριση του ΕΟΑ

- Επιμέρους αξιολόγηση από τρεις ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες
- Συναινετική έκθεση από τους τρεις εμπειρογνώμονες κατόπιν συνεδρίασης συντονιζόμενης από τον ΕΟΑ
- Ομάδα προεδρευόμενη από τον ΕΟΑ, απαρτιζόμενη από εκπροσώπους του ΕΟΑ και της Επιτροπής, συνεδριάζει με τους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες για την προσαρμογή των βαθμών της αξιολόγησης και την εκπόνηση συνοπτικής έκθεσης αξιολόγησης
- Ανεξάρτητος παρατηρητής που συμμετέχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης, υποβάλλει έκθεση σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της και διατυπώνει συστάσεις
- Επανεξέταση δεοντολογικών, νομικών και κοινωνικών πτυχών από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, συντονιζόμενη από τον ΕΟΑ
- Έλεγχος της ασφάλειας των προτάσεων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από την Επιτροπή, με τη συνδρομή ομάδας κυβερνητικών εμπειρογνομόνων διορισμένων από τις εθνικές αρχές ασφάλειας των κρατών μελών της ΕΕ και της Νορβηγίας

Βασικά στάδια για τα τρία έργα υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής

- Στάδιο 1: επιμέρους αξιολόγηση των συνοπτικών περιγραφών των προτάσεων από τρεις ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες· συναινετική έκθεση από τους τρεις εμπειρογνώμονες κατόπιν συνεδρίασης συντονιζόμενης από την Επιτροπή
- Εκτίμηση των στρατιωτικών επιπτώσεων από στρατιωτικούς εμπειρογνώμονες από τα υπουργεία άμυνας όλων των κρατών μελών· οι δύο βαθμολογίες αθροίζονται, όπως εξηγείται στο κείμενο της πρόσκλησης (*)
- Στάδιο 2: ολοκληρωμένη αξιολόγηση των 12 προτάσεων που συγκέντρωσαν την υψηλότερη βαθμολογία στο πρώτο στάδιο από τρεις ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες κατόπιν συνεδρίασης συντονιζόμενης από την Επιτροπή
- Ομάδα προεδρευόμενη από την Επιτροπή συνεδριάζει με τους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες για την προσαρμογή των βαθμών της αξιολόγησης και την εκπόνηση συνοπτικής έκθεσης αξιολόγησης
- Ανεξάρτητος παρατηρητής που συμμετέχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της αξιολόγησης υποβάλλει έκθεση σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της και διατυπώνει συστάσεις
- Επανεξέταση δεοντολογικών, νομικών και κοινωνικών πτυχών από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, συντονιζόμενη από την Επιτροπή
- Έλεγχος της ασφάλειας των προτάσεων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από την Επιτροπή, με τη συνδρομή ομάδας κυβερνητικών εμπειρογνομώνων διορισμένων από τις εθνικές αρχές ασφάλειας των κρατών μελών της ΕΕ και της Νορβηγίας

* Το πρώτο στάδιο της αξιολόγησης κατέληγε σε ένα σταθμισμένο άθροισμα μορίων (σύμφωνα με την κλασική στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης για το επιστημονικό και το στρατιωτικής σημασίας μέρος, κάθε κράτος μέλος είχε καθορισμένο αριθμό μορίων προς κατανομή στις ληφθείσες αιτήσεις συνολικά).

Πηγή: ΕΕΣ.

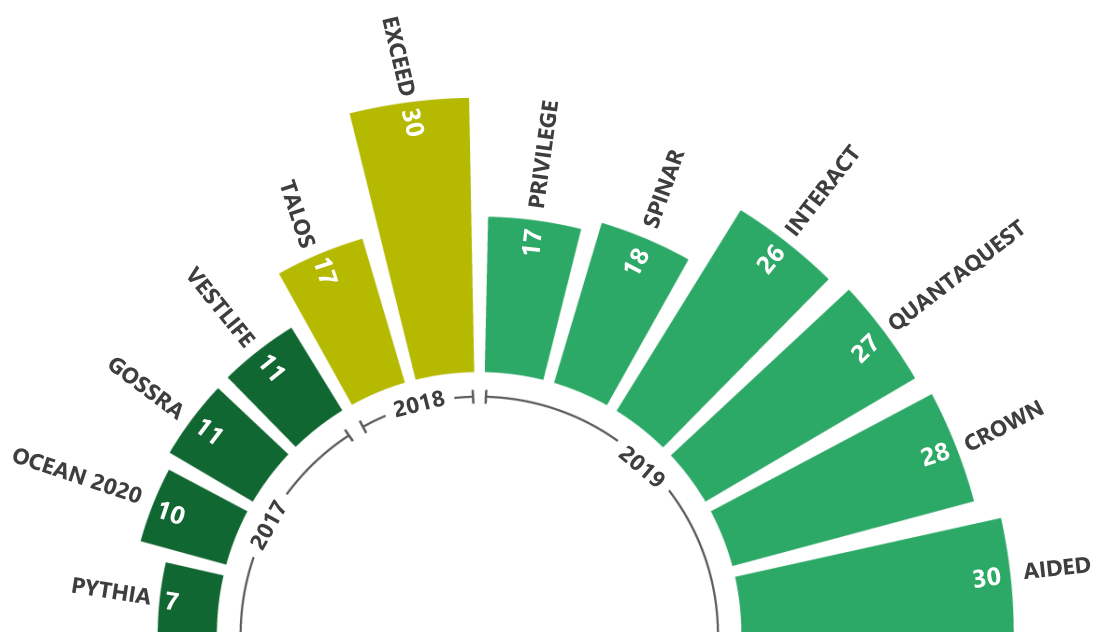
Στις περιπτώσεις πέντε από τα 12 έργα που αναλύθηκαν, ο χρόνος μεταξύ της δημοσίευσης των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της υπογραφής των συμφωνιών επιχορήγησης υπερέβαινε τα δύο έτη

43 Μετά την απόφαση ανάθεσης και την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων, άρχιζε η διαδικασία κατάρτισης των συμφωνιών επιχορήγησης με τις κοινοπραξίες. Ο ΕΟΑ ήταν η χορηγούσα αρχή για 15 από τα 18 έργα PADR, και η Επιτροπή για τα άλλα τρία.

44 Στο **παράρτημα IV** παρατίθεται επισκόπηση της διαδικασίας που εφαρμόζει ο ΕΟΑ έως την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης.

45 Ο συνολικός χρόνος που μεσολάβησε μεταξύ της δημοσίευσης των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της υπογραφής συμφωνιών επιχορήγησης (δηλαδή έως ότου μπορέσουν να αρχίσουν οι εργασίες) διέφερε σημαντικά μεταξύ των 12 έργων PADR που αναλύθηκαν λεπτομερέστερα, και κυμαινόταν από 7 έως 30 μήνες, με κατά μέσο όρο λίγο πάνω από το ενάμισι έτος (βλέπε [γράφημα 4](#)). Τέσσερις από τις οκτώ ιδιωτικές εταιρείες που συντόνιζαν κοινοπραξίες PADR με εκπροσώπους των οποίων συνομιλήσαμε μας ανέφεραν ότι αυτό το χρονικό διάστημα ήταν πολύ μεγάλο. Το ίδιο ανέφεραν και οι εκπρόσωποι δύο εκ των πέντε υπουργείων με τους οποίους συνομιλήσαμε, ενώ δύο άλλα υπουργεία έκριναν φυσιολογική την καθυστέρηση για τον τομέα της άμυνας. Σε κάθε περίπτωση, εάν ο χρόνος που θα απαιτηθεί για την αξιολόγηση των έργων και την οριστικοποίηση των συμφωνιών επιχορήγησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας που δρομολογήθηκε πρόσφατα είναι ο ίδιος με τον χρόνο που απαιτήθηκε στο πλαίσιο της PADR, η υλοποίηση του προγράμματος ενδέχεται να καθυστερήσει σημαντικά.

Γράφημα 4 – Χρόνος που μεσολάβησε μεταξύ της δημοσίευσης των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της υπογραφής των συμφωνιών επιχορήγησης, σε μήνες

Πηγή: ΕΕΣ.

Η παρακολούθηση των έργων από την Επιτροπή και τον ΕΟΑ ήταν αποτελεσματική

46 Μετά την κατάρτιση των συμφωνιών επιχορήγησης, ο ΕΟΑ ήταν υπεύθυνος για την υλοποίηση των 15 έμμεσα διαχειριζόμενων έργων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Η υλοποίηση περιλάμβανε την παρακολούθηση, την αξιολόγηση της προόδου και την κατάρτιση των τελικών εκθέσεων τους, τη διενέργεια επιτόπιων και εκ των υστέρων ελέγχων, την καταβολή των τελικών υπολοίπων και το κλείσιμο των πράξεων.

47 Στη συμφωνία ανάθεσης μεταξύ της ΕΕ και του ΕΟΑ σχετικά με την υλοποίηση της PADR (βλέπε σημείο 12) περιγράφεται ο ρόλος του ΕΟΑ και περιλαμβάνεται πλήρης κατάλογος των εκθέσεων²⁷ που έπρεπε να υποβληθούν στη ΓΔ DEFIS, οι οποίες εκπονήθηκαν εγκαίρως. Σε μία από αυτές, μια ετήσια έκθεση υλοποίησης, περιγράφονται κυρίως η τρέχουσα κατάσταση των έργων, η παρακολούθηση των προθεσμιών τους από τον ΕΟΑ, καθώς και τα κύρια ζητήματα και οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την υλοποίησή τους. Περιγράφονται επίσης τα διδάγματα που αντλήθηκαν από περατωθέντα ή εν εξελίξει έργα, και τα κύρια επιτεύγματα που αναμένονταν τους επόμενους έξι μήνες. Στη συμφωνία ανάθεσης μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΟΑ περιγράφεται ο ρόλος του ΕΟΑ και τα καθήκοντα που του ανατίθενται με την ιδιότητα του εκτελεστικού οργανισμού, και προσδιορίζονται οι μηχανισμοί για την επανεξέταση της εκτέλεσης των εν λόγω καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί, συμπεριλαμβανομένου, μεταξύ άλλων, του δημοσιονομικού ελέγχου.

48 Ο ΕΟΑ δημοσίευσε την πρώτη έκδοση της διαδικασίας παρακολούθησης των έργων του μόλις στις 30 Νοεμβρίου 2021, σχεδόν τρία έτη μετά την έναρξη του πρώτου έργου PADR. Ωστόσο, ακόμη και πριν από τη δημοσίευση της εν λόγω διαδικασίας, υπήρχε τακτική παρακολούθηση των έργων PADR τόσο από τον ΕΟΑ (στην περίπτωση της έμμεσης διαχείρισης) όσο και από τη ΓΔ DEFIS της Επιτροπής (στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης) για όλα τα έργα. Η παρακολούθηση αυτή έλαβε τη μορφή ελέγχων βάσει εγγράφων και επιτόπιων τεχνικών ελέγχων (συμπεριλαμβανομένων επισκοπήσεων των παραδοτέων και άλλων εγγράφων σχετικών με τη διαχείριση των συμφωνιών επιχορήγησης).

49 Δεδομένου ότι τα τρία έργα στο πλαίσιο της πρόσκλησης «Challenging the future» στον τομέα των ανατρεπτικών τεχνολογιών, τα οποία διαχειρίζεται άμεσα η Επιτροπή, χρηματοδοτούνται με κατ' αποκοπήν επιχορηγήσεις (έργα SPINAR, PRIVILEGE, METAMASK), δεν προβλέπονται απαιτήσεις χρηματοοικονομικής

²⁷ Τεχνικές συγκεφαλαιωτικές εκθέσεις, ενδιάμεσες εκθέσεις υλοποίησης.

αναφοράς όσο βρίσκονται σε εξέλιξη. Αφότου κάθε έργο λάβει προχρηματοδότηση 65 %, κάτι που αποτελεί συνήθη πρακτική για τα μη στρατιωτικά ερευνητικά έργα της ΕΕ, δεν υποβάλλονται ενδιάμεσα στοιχεία για τα τρία αυτά έργα, τα οποία έχουν διάρκεια μόνο δύο έτη. Ωστόσο, υποβάλλονται συνεχώς στοιχεία σχετικά με την επίτευξη των παραδοτέων των έργων, τα οποία προσδιορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες επιχορήγησης. Στο τέλος κάθε έργου, το εκκρεμές υπόλοιπο θα καταβληθεί με βάση τις δέσμες εργασιών / εκροές που έχουν πράγματι παραχθεί.

50 Συνολικά, σύμφωνα με τους συντονιστές και τους συμμετέχοντες στα έργα, η παρακολούθηση των έργων PADR ήταν αποτελεσματική. Στις ερωτήσεις της έρευνάς μας σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τη χρησιμότητα της παρακολούθησης των έργων από τον ΕΟΑ ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το 94 % του συνόλου των συντονιστών έργων και το 71 % (15) των συμμετεχόντων σε έργα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν θετικά. Ωστόσο, λάβαμε σχόλια σχετικά με τη διοικητική πολυπλοκότητα της συμμετοχής σε αμυντικά έργα της ΕΕ, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (βλέπε σημείο **38**). Το 53 % του συνόλου των συντονιστών έργων και το 48 % (10) των συμμετεχόντων σε έργα που εξέφρασαν άποψη έκριναν ότι η υποβολή πρότασης έργου PADR ήταν μια πολύπλοκη διαδικασία, ενώ αντίστοιχα το 12 % και το 10 % (2) έκριναν ότι αυτό δεν ίσχυε. Ενδεικτικά αναφέρθηκαν η πολυπλοκότητα της οργάνωσης μιας κοινοπραξίας και η απαιτούμενη τεκμηρίωση.

51 Επιπλέον, η αναπληροφόρηση από τους συντονιστές έργων και τους συμμετέχοντες σε έργα σχετικά με την ποιότητα των αλληλεπιδράσεων τους τόσο με τον ΕΟΑ όσο και με την Επιτροπή ήταν συνολικά θετική. Ειδικότερα, περιέγραψαν την υποστήριξη που παρείχαν οι υπεύθυνοι έργων του ΕΟΑ σε τεχνικά και διαχειριστικά ζητήματα ως συνεχή, ενεργή και χρήσιμη.

52 Αυτή η θετική αντίληψη για την υποστήριξη του ΕΟΑ απορρέει ιδίως από τον ορισμό από τον ΕΟΑ ενός αποκλειστικού υπεύθυνου έργου για κάθε έργο καθ' όλη τη διάρκειά του. Διαπιστώσαμε ότι οι υπεύθυνοι έργων είχαν αλλάξει σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο αυτό δεν οφειλόταν στην πολυπλοκότητα του έργου ή σε οικονομικούς λόγους, αλλά στη συνήθη εναλλαγή του προσωπικού στον ΕΟΑ. Καθένα από τα τρία έργα PADR υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής είχε επίσης έναν αποκλειστικό υπεύθυνο έργου με μεγάλη εμπειρία στη διαχείριση έργων της ΕΕ. Στα έργα τόσο υπό άμεση όσο και υπό έμμεση διαχείριση συνέδραμε και άλλο προσωπικό υποστήριξης, όπως υπεύθυνοι νομικών και οικονομικών θεμάτων και βοηθοί.

Οι απαιτήσεις ασφάλειας περιέπλεξαν την υλοποίηση των έργων

53 Σχόλια που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της έρευνάς μας από 11 συντονιστές και συμμετέχοντες σε έργα, καθώς και κατά τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήσαμε σε υπουργεία άμυνας, αναφέρονταν στις αυστηρές —που σε ορισμένες περιπτώσεις χαρακτηρίζονταν υπερβολικές— απαιτήσεις ασφάλειας που βασίζονται σε μια διαδικασία δύο σταδίων. Σε αυτή συμμετέχουν τόσο η Αρχή Ασφάλειας της Επιτροπής²⁸ όσο και η δικαιούχος εθνική αρχή ασφάλειας της συμφωνίας επιχορήγησης, η οποία είναι αρμόδια να διασφαλίζει ότι ο ανάδοχος που υπάγεται στη δικαιοδοσία της συμμορφώνεται με τις ισχύουσες διατάξεις ασφάλειας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ. Όλοι οι φορείς που συμμετέχουν σε έργα PADR που συνεπάγονται τη δημιουργία διαβαθμισμένων πληροφοριών ή την πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες στις εγκαταστάσεις τους οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι διαθέτουν έγκυρη «εξουσιοδότηση ασφάλειας φορέα» στο κατάλληλο επίπεδο, εφόσον αυτό προβλέπουν οι εθνικοί κανόνες. Η εν λόγω «εξουσιοδότηση ασφάλειας φορέα» πρέπει να χορηγείται από την αρμόδια εθνική αρχή ασφάλειας. Δεδομένου ότι ισχύουν επιπλέον απαιτήσεις «εξουσιοδότησης ασφάλειας προσωπικού» για όλο το συμμετέχον προσωπικό²⁹, οι εν λόγω προϋποθέσεις επέφεραν καθυστερήσεις στη διαδικασία της συμφωνίας επιχορήγησης (καθιστώντας σε ορισμένες περιπτώσεις αναγκαίες τροποποιήσεις που καθυστέρησαν το έργο) και δυσχέραναν την υλοποίηση των έργων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επικοινωνία μεταξύ των μελών της κοινοπραξίας (βλέπε επίσης σημείο 67).

54 Στις περιπτώσεις τριών έργων PADR, τα παραδοτέα αναδιαβαθμίστηκαν (υποβαθμίστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή χωρίστηκαν σε επιμέρους τμήματα με διαφορετικά επίπεδα διαβάθμισης). Οι εν λόγω εκ νέου διαβαθμίσεις βασίστηκαν σε βάσιμα αιτήματα που υπέβαλαν οι συντονιστές των έργων (μέσω του ΕΟΑ), ενώ ακολούθησε διεξοδική αξιολόγηση από την Επιτροπή, σύμφωνα με τους κανόνες ασφάλειας³⁰. Στις περιπτώσεις όπου το επίπεδο διαβάθμισης των παραδοτέων υποβαθμίστηκε, απλουστεύθηκε η υλοποίηση του έργου.

²⁸ Υπεύθυνη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με την [απόφαση \(ΕΕ, Ευρατόμ\) 2015/444 της Επιτροπής](#) σχετικά με τους κανόνες ασφάλειας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ.

²⁹ Για τα έργα PADR, η Αρχή Ασφάλειας της Επιτροπής έπρεπε να συνεργαστεί με 29 διαφορετικές εθνικές αρχές ασφάλειας.

³⁰ Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου, [Προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης \(ΔΠΕΕ\)](#), 6.4.2022.

Η ανταπόκριση σε ορισμένες ανταγωνιστικές προσκλήσεις της PADR ήταν περιορισμένη και συγκεντρωμένη σε μικρό αριθμό κρατών μελών

55 Στις αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη χρηματοδότηση της PADR³¹ υπογραμμίζεται η εστίαση του προγράμματος στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ όλων των ειδών φορέων έρευνας και τεχνολογίας σε όλα τα κράτη μέλη. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR έπρεπε να σχεδιάζονται με σκοπό την προσέλκυση διαφορετικών ανταγωνιστικών προτάσεων από κοινοπραξίες που περιλαμβάνουν συμμετέχοντες από όλα τα κράτη μέλη και όλα τα είδη οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων ΜΜΕ.

56 Ως εκ τούτου, σε αυτήν την ενότητα αναλύουμε τα είδη των οντοτήτων που συμμετείχαν στην PADR. Εξετάσαμε αν υπήρχε:

- ευρύς ανταγωνισμός στο πλαίσιο των προσκλήσεων της PADR,
- επαρκής αριθμός οντοτήτων στις κοινοπραξίες της PADR,
- ευρεία γεωγραφική προέλευση των συντονιστών και των συμμετεχόντων σε έργα PADR, καθώς και των ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων.

Οι αιτήσεις ήταν περιορισμένες για ορισμένες ανταγωνιστικές προσκλήσεις της PADR

57 Για ορισμένες από τις εννέα προσκλήσεις της PADR, ο ανταγωνισμός ήταν περιορισμένος, σε κάποιες περιπτώσεις λόγω του μικρού αριθμού εταιρειών στην ΕΕ που ήταν σε θέση να ανταποκριθούν σε μια τέτοια πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Παραδείγματος χάριν, για δύο προσκλήσεις υπέβαλε πρόταση μία μόνο κοινοπραξία, ενώ για τρεις άλλες υπέβαλαν πρόταση τρεις κοινοπραξίες. Κατά την Επιτροπή, η έρευνα στον τομέα της άμυνας συνεπάγεται μια εγγενή «σύγκρουση» μεταξύ της αρχής του ανταγωνισμού για τα έργα (όπως για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020») και των θεμάτων προτεραιότητας που επιλέγονται από τα εθνικά υπουργεία άμυνας, γεγονός που μπορεί να περιορίσει τον ανταγωνισμό. Το επίπεδο ανταγωνισμού για κάθε συγκεκριμένη πρόσκληση εξαρτάται επίσης από την ακρίβεια με την οποία

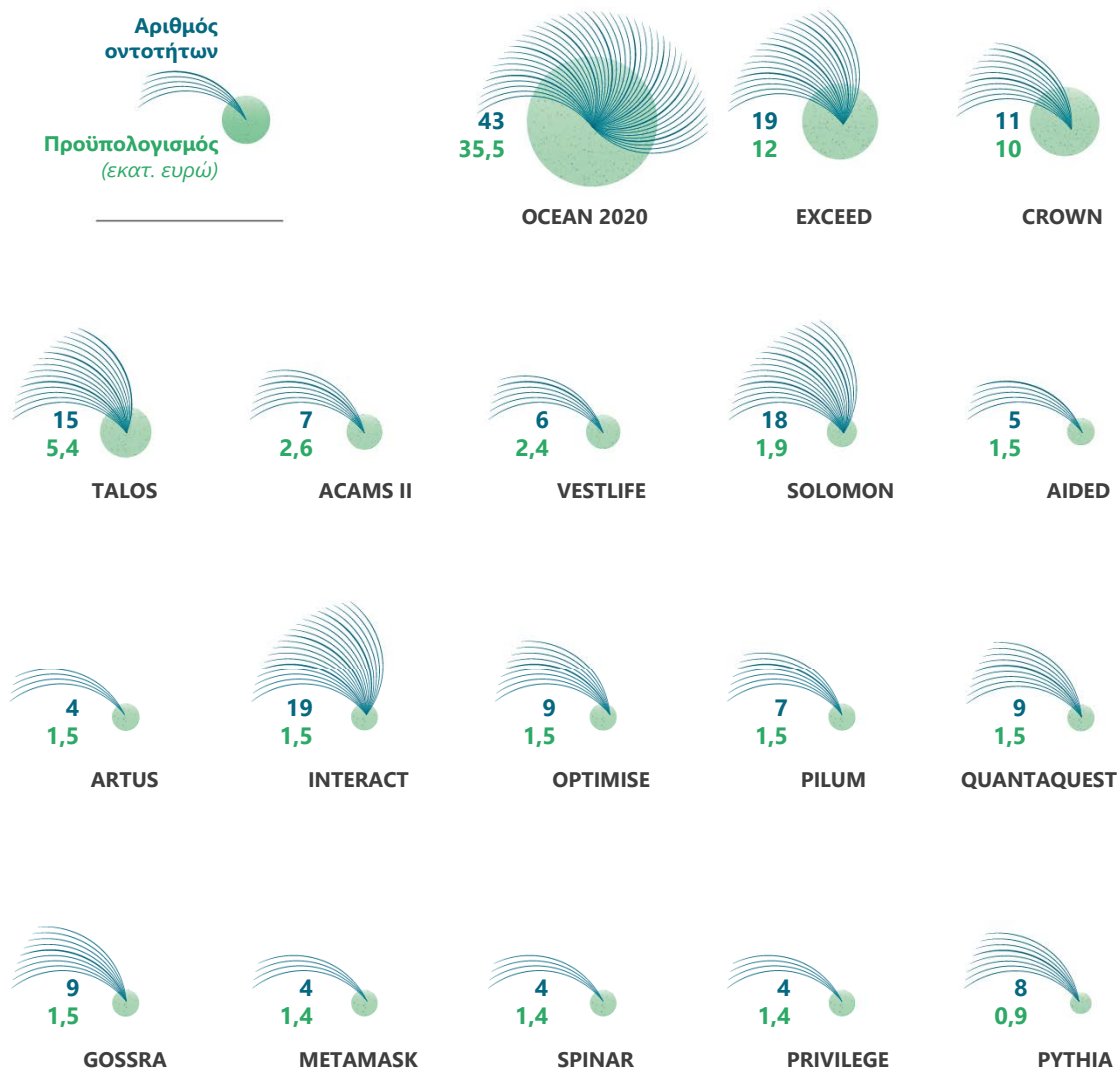
³¹ Βλέπε την απόφαση της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2017, [C\(2017\) 2262](#), την απόφαση για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2018 και το πρόγραμμα εργασίας για το 2018, [C\(2018\) 1383](#), και την απόφαση για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2019 και το πρόγραμμα εργασίας για το 2019, [C\(2019\) 1873](#).

διατυπώνεται το κείμενο της πρόσκλησης και από τον βαθμό στον οποίο αναφέρεται σε συγκεκριμένη τεχνολογία.

Ο αριθμός των οντοτήτων σε ορισμένες κοινοπραξίες έργων ήταν μεγάλος

58 Ο μεγαλύτερος αριθμός μελών μιας κοινοπραξίας συνεπαγόταν την ανάγκη διάθεσης περισσότερων πόρων για τους σκοπούς του συντονισμού. Ως εκ τούτου, μόνον οι μεγαλύτεροι οργανισμοί είχαν τη δυνατότητα να αναλαμβάνουν τον ρόλο του συντονιστή κοινοπραξιών με μεγάλο αριθμό συμμετεχουσών οντοτήτων. Διαπιστώσαμε ότι, σε ορισμένες κοινοπραξίες, ένα μέλος ήταν εταιρεία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, η οποία βοηθούσε τον συντονιστή του έργου σε θέματα διαχείρισης, διοίκησης και επικοινωνίας του έργου. Τόσο τα υπουργεία άμυνας όσο και οι συντονιστές έργων μάς ενημέρωσαν ότι, σε ορισμένα έργα, ο αριθμός των μελών της κοινοπραξίας ήταν μεγάλος, διότι τα μέλη της θεωρούσαν ότι αυτό θα αύξανε τις πιθανότητες επιλογής της πρότασης έργου. Στο [γράφημα 5](#) γίνεται σύγκριση του αριθμού των οντοτήτων σε κάθε κοινοπραξία έργου (ο συνολικός αριθμός είναι περίπου 200 οντότητες) με τον προϋπολογισμό του αντίστοιχου έργου. Αν και τα έργα υψηλού προϋπολογισμού υλοποιούνται από κοινοπραξίες με περισσότερα μέλη, το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις ορισμένων έργων χαμηλότερης αξίας.

Γράφημα 5 – Τα έργα υψηλού προϋπολογισμού υλοποιούνται από κοινοπραξίες με περισσότερα μέλη σε σύγκριση με τα περισσότερα έργα χαμηλότερης αξίας

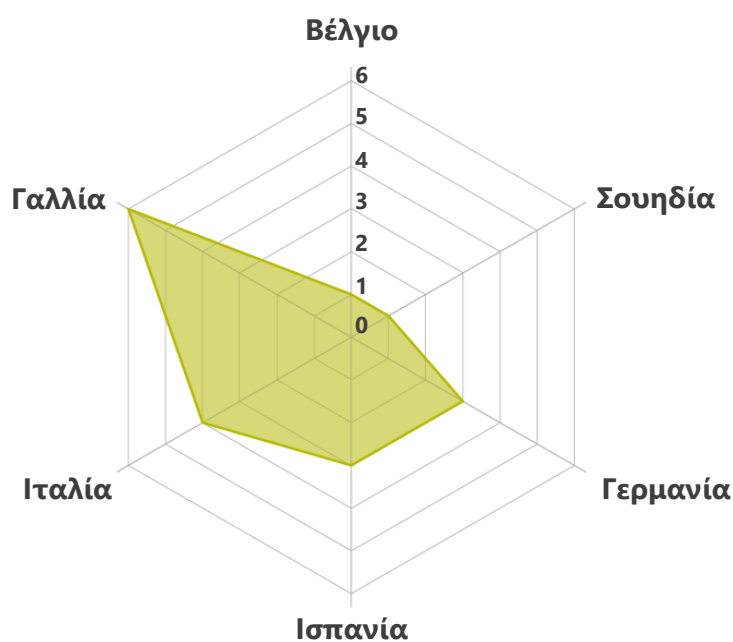

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι συντονιστές, οι συμμετέχοντες και οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες της PADR προέρχονταν κυρίως από κράτη μέλη με μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες

59 Οι στατιστικές για τους συντονιστές έργων και τους συμμετέχοντες σε έργα PADR δείχνουν ότι προέρχονταν κυρίως από κράτη μέλη με μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες, όπως η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Σουηδία³² (βλέπε [γράφημα 6](#) και [γράφημα 7](#)).

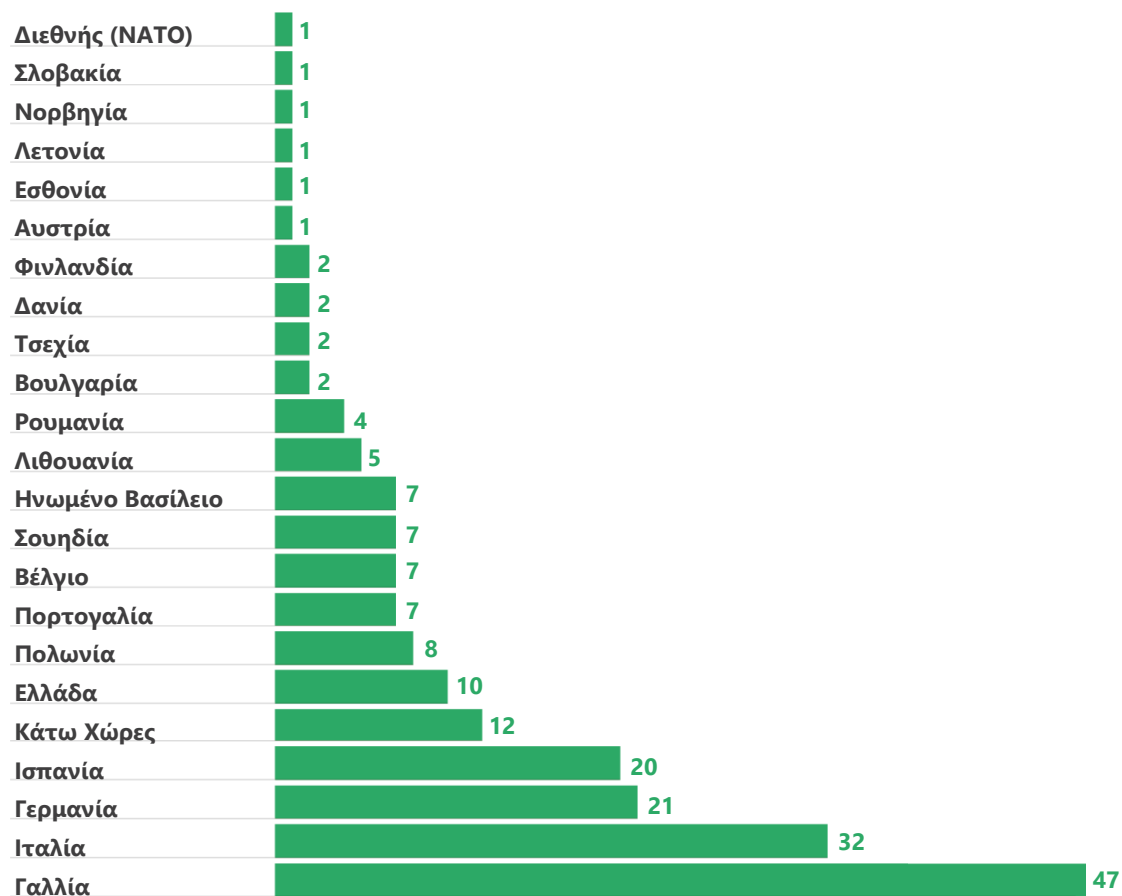
Γράφημα 6 – Χώρες προέλευσης όλων των συντονιστών έργων PADR

Πηγή: ΕΕΣ.

³² Για πληροφορίες σχετικά με τα κράτη μέλη της ΕΕ με τις μεγαλύτερες αμυντικές βιομηχανίες, βλέπε Roth, A., [The size and location of Europe's defence industry](#), Ιστολόγιο Bruegel, 22.6.2017.

Γράφημα 7 – Χώρες προέλευσης των συμμετεχόντων σε έργα PADR

Πηγή: ΕΕΣ.

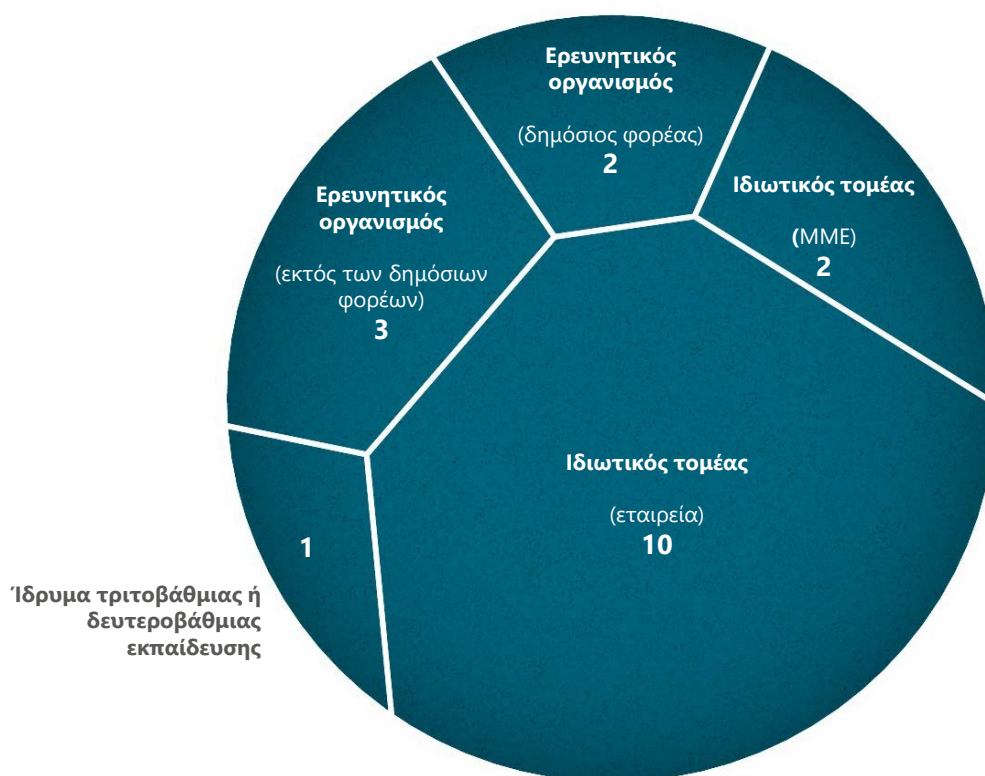
60 Οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης και ανάθεσης επίσης προέρχονταν κυρίως από τις χώρες αυτές. Άνω του 50 % των εμπειρογνομόνων προερχόταν από τέσσερα κράτη μέλη. Άνω του 85 % των εμπειρογνομόνων προερχόταν από εννέα κράτη μέλη.

61 Επισημάναμε ότι ορισμένες εταιρείες συμμετείχαν σε αρκετά έργα PADR και ότι οι ίδιοι συνδυασμοί εταιρειών υλοποιούσαν περισσότερα έργα. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, 31 οργανισμοί αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ήμισυ των συμμετεχόντων στα έργα (49,3 %), ενώ οκτώ οργανισμοί αντιπροσωπεύουν το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων. Ορισμένοι δικαιούχοι μπορούν να θεωρηθούν «ειδικό» στην ενωσιακή χρηματοδότηση, καθώς έχουν συμμετάσχει σε πληθώρα έργων της ΕΕ³³ (βλέπε επίσης σημείο 39). Επιπλέον, οι ανεξάρτητες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 20 % του συνόλου των συμμετεχόντων

³³ Μέσω της βάσης δεδομένων [ευκαιριών χρηματοδότησης και υποβολής προσφορών της ΕΕ](#) είναι δυνατή η αναζήτηση εγγεγραμμένων οργανισμών.

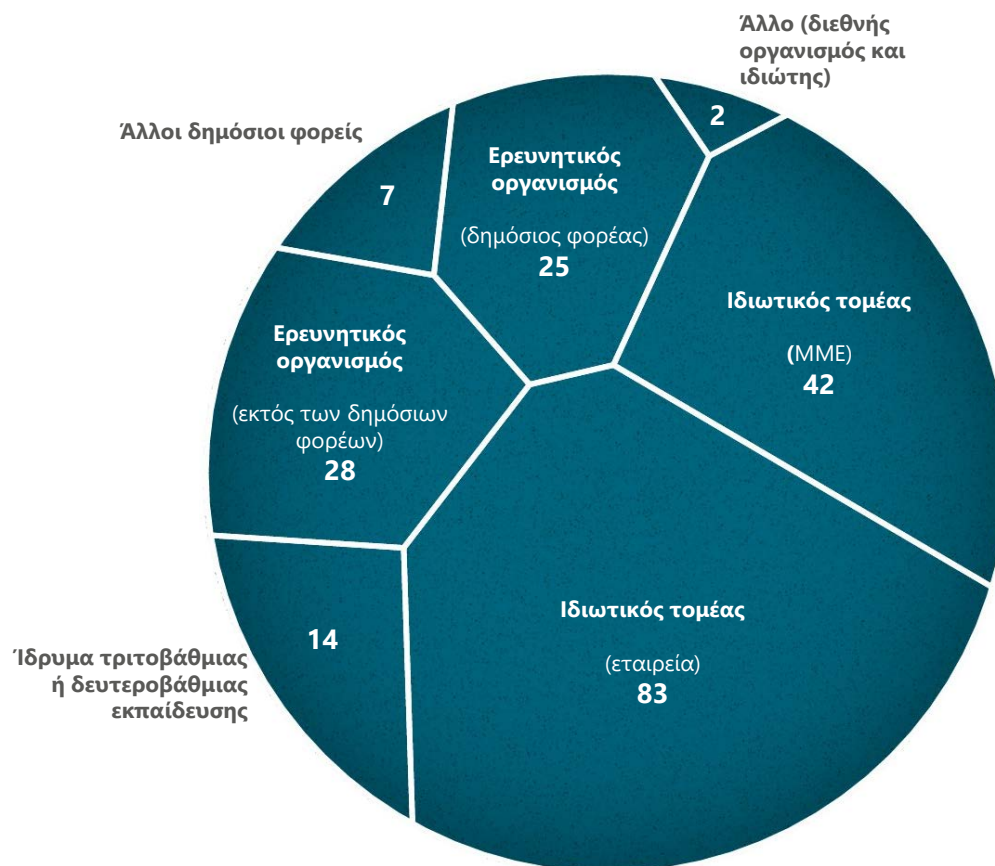
(βλέπε [γράφημα 8](#) και [γράφημα 9](#), στα οποία απεικονίζεται ο αριθμός των συντονιστών και των συμμετεχόντων της PADR ανά είδος οντότητας). Από τις απαντήσεις στην έρευνά μας προκύπτει ότι η συντριπτική πλειονότητα των κοινοπραξιών της PADR αποτελούσε συνέχεια της συνεργασίας μεταξύ οντοτήτων που είχαν ήδη συνεργαστεί πριν από το πρόγραμμα PADR. Περισσότερο από το 82 % του συνόλου των συντονιστών έργων και σχεδόν το 86 % (18) των συμμετεχόντων σε έργα που απάντησαν στην έρευνα είχαν προηγουμένως συνεργαστεί με μέλη της κοινοπραξίας έργου PADR στην οποία ανήκαν. Σύμφωνα με τις οντότητες με εκπροσώπους των οποίων συνομιλήσαμε, το πλεονέκτημα της συνεργασίας με γνωστούς εταίρους ήταν η εξοικείωση με τον τρόπο εργασίας τους και με τις διαφορές στα νομικά και χρηματοδοτικά πλαίσια μεταξύ των οικείων κρατών μελών. Η οικοδόμηση σχέσης με έναν νέο εταίρο από το μηδέν συνιστά πρόσθετη επιβάρυνση για ένα έργο.

Γράφημα 8 – Συντονιστές έργων PADR ανά είδος οντότητας

Πηγή: ΕΕΣ.

Γράφημα 9 – Συμμετέχοντες στην PADR ανά είδος οντότητας

Πηγή: ΕΕΣ.

62 Δύο κράτη μέλη που δεν διαθέτουν μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες μάς ανέφεραν ότι θα έπρεπε να έχουν γίνει περισσότερα, τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή όλων των κρατών μελών και να αποφευχθεί η διοχέτευση του μεγαλύτερου μέρους της στήριξης σε περιορισμένο αριθμό μεγάλων εταιρειών του αμυντικού τομέα. Παρόμοια σχόλια διατύπωσαν και μικρότερες εταιρείες.

63 Παρά το γεγονός ότι η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ εδραιωμένων παραγόντων και νεοεισερχομένων στην αγορά —κυρίως μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων— ήταν δύσκολη σε ορισμένες περιπτώσεις, λάβαμε επίσης πολλά θετικά σχόλια από συντονιστές έργων και συμμετέχοντες σε έργα, καθώς και από υπουργεία άμυνας, σχετικά με το γενικό επίπεδο ενδιαφέροντος για διεθνή συνεργασία όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της άμυνας. Το 94 % του συνόλου των συντονιστών έργων και το 95 % (20) των συμμετεχόντων σε έργα που απάντησαν στην έρευνα δήλωσαν ότι θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε μελλοντικές προσκλήσεις και έργα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας.

Μέχρι στιγμής, τα έργα PADR έχουν αποφέρει περιορισμένα αποτελέσματα

64 Στη διερευνητική μελέτη του Νοεμβρίου του 2016 με τίτλο «Scoping Paper for Preparatory Action on Defence Research», η Επιτροπή τόνισε ότι η PADR πρέπει να παραγάγει ορατά και έγκαιρα αποτελέσματα ενόψει της λήψης αποφάσεων για σημαντική αύξηση των δαπανών για την έρευνα στον τομέα της άμυνας στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (2021-2027). Τα έργα PADR θα έπρεπε να έχουν αποφέρει έγκαιρα, ουσιαστικά και χρήσιμα αποτελέσματα, καθώς και απτά επιτεύγματα, προετοιμάζοντας επιτυχώς το έδαφος για τη δρομολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας. Θα έπρεπε να έχουν γίνει οι ενδεδειγμένες ενέργειες για την παρουσίαση και διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων.

65 Ως εκ τούτου, στην παρούσα ενότητα εξετάσαμε κατά πόσον:

- επιτεύχθηκαν εγκαίρως τα προβλεπόμενα αποτελέσματα των περατωθέντων έργων³⁴
- η Επιτροπή και ο ΕΟΑ δημιούργησαν κατάλληλα εργαλεία για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων και την ενθάρρυνση της αξιοποίησής τους.

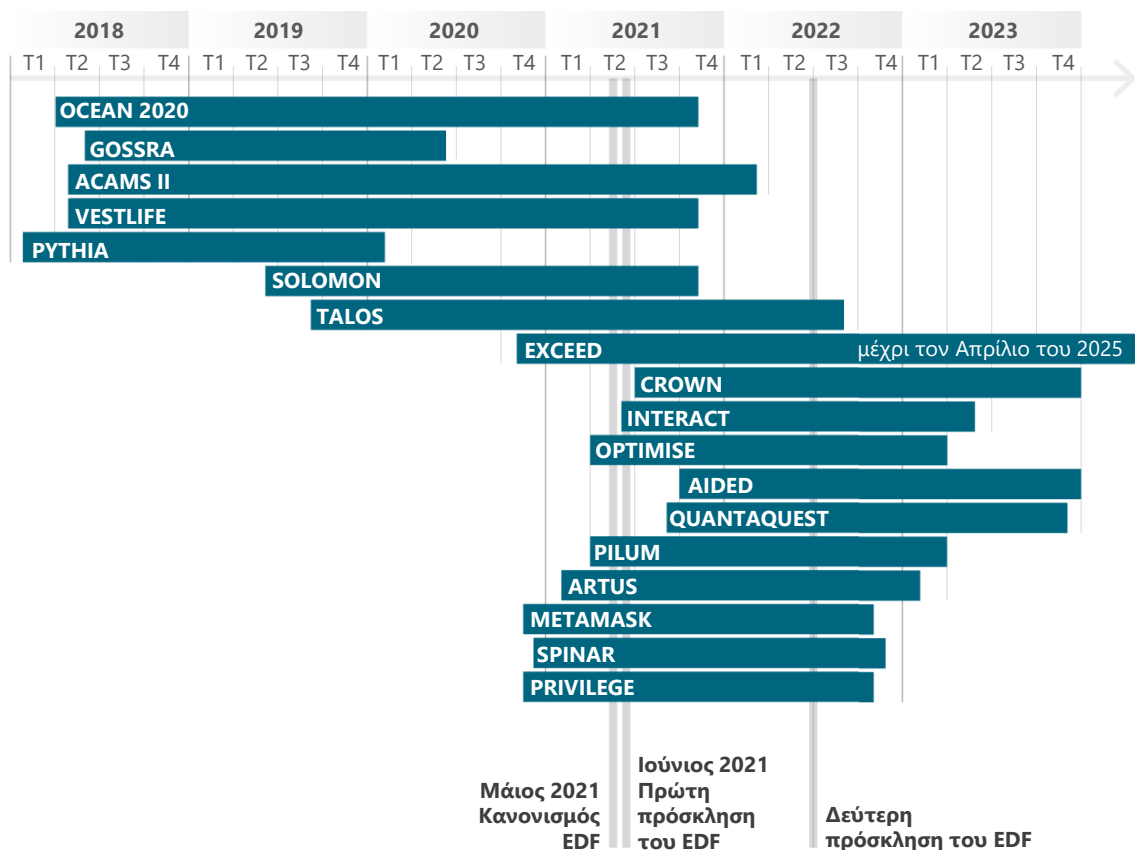
Περιορισμένη η πρόοδος των έργων PADR

66 Όταν, τον Μάιο του 2021, δημοσιεύθηκε ο κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας και προκηρύχθηκαν οι πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο αυτό για τα έτη 2021³⁴ και 2022³⁵, τα περισσότερα έργα PADR βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη (βλέπε [γράφημα 10](#)). Τον Ιούνιο του 2021, περισσότερα από τα μισά έργα PADR είτε είχαν μόλις ξεκινήσει είτε δεν είχαν ξεκινήσει ακόμη, ιδίως λόγω του χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε έως την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης (βλέπε [γράφημα 4](#)). Στο τέλος του 2022, είχαν κλείσει τέσσερα από τα 12 έργα που αναλύσαμε (βλέπε [παράρτημα V](#)). Με το «σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα» του Νοεμβρίου 2016 (βλέπε [παράρτημα I](#)), συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς στη δρομολόγηση προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας το 2017, και την πολιτική απόφαση για δρομολόγηση του EDF το 2021, η Επιτροπή είχε ελάχιστα περιθώρια ελιγμών πέραν του να δρομολογήσει την PADR το συντομότερο δυνατόν εντός του 2017.

³⁴ Δημοσιεύθηκε στις 30 Ιουνίου 2021.

³⁵ Δημοσιεύθηκε στις 10 Ιουνίου 2022 με ημερομηνία έναρξης την 21η Ιουνίου 2022.

Γράφημα 10 – Όταν δημοσιεύθηκαν οι πρώτες προσκλήσεις του EDF τον Ιούνιο του 2021, τα περισσότερα έργα PADR βρίσκονταν σε εξέλιξη

Πηγή: ΕΕΣ.

67 Υπήρξαν καθυστερήσεις στην παράδοση των έργων PADR. Στο τέλος του 2022, είχαν παραταθεί τα χρονοδιαγράμματα των 6 από τα 12 έργα που αναλύσαμε λεπτομερώς. Μία ημερομηνία περάτωσης έργου μετατέθηκε από τον Ιανουάριο του 2022 (σύμφωνα με την πρώτη έκδοση της συμφωνίας επιχορήγησης) στον Απρίλιο του 2025. Οι κύριοι λόγοι για τις καθυστερήσεις ήταν οι εξής:

- Ο απαιτούμενος χρόνος για την ολοκλήρωση της διαδικασίας «εξουσιοδότησης ασφάλειας φορέα»³⁶, η οποία ήταν κάτι νέο και διοικητικά περίπλοκο, ειδικά για τις νεοεισερχόμενες στον αμυντικό τομέα επιχειρήσεις, και ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (βλέπε σημείο 53). Η εν λόγω εξουσιοδότηση είναι απαραίτητη μόνο για ορισμένα επίπεδα διαβάθμισης.

³⁶ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε [απόφαση \(ΕΕ, Ευρατόμ\) 2019/1963 της Επιτροπής για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής για τη βιομηχανική ασφάλεια όσον αφορά τις διαβαθμισμένες δημόσιες συμβάσεις](#).

- ο Για ορισμένες συμφωνίες επιχορήγησης, υπήρχαν επίσης πολλές διαφορετικές εκδοχές του εγγράφου, συχνά λόγω αιτημάτων για πρόσθετες πληροφορίες.
- ο Η πανδημία COVID-19 είχε ως αποτέλεσμα παρατάσεις έργων λόγω της αυξημένης πολυπλοκότητας της διαχείρισης των συνεδριάσεων ή των δυσκολιών στην ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ. Επίσης, ορισμένες συμμετέχουσες οντότητες στράφηκαν στην παραγωγή εξοπλισμού ατομικής προστασίας.

68 Η περιορισμένη πρόοδος των έργων PADR καταδεικνύεται επίσης από τα ποσά που δαπανήθηκαν έως το τέλος του 2021: παρόλο που το 71 % του συνδυασμένου προϋπολογισμού για όλα τα έργα είχε δαπανηθεί έως τότε, η προχρηματοδότηση (οι προκαταβολές που δεν εξαρτώνται από την πρόοδο) αντιπροσώπευε το 45 % των δαπανών αυτών (βλέπε [παράρτημα VI](#)).

69 Στη διερευνητική μελέτη του Νοεμβρίου 2016 υπογραμμίστηκε η ανάγκη η PADR να αποφέρει ορατά και έγκαιρα αποτελέσματα. Ωστόσο, ενώ έχουν αντληθεί πολλά διδάγματα από την PADR προς αξιοποίηση στο πλαίσιο του EDF όσον αφορά την κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας και των προσκλήσεων της PADR, την αξιολόγηση των προτάσεων, τη χορήγηση των επιχορηγήσεων και (σε κάποιο βαθμό) την υλοποίηση των έργων, η διάσταση των αποτελεσμάτων απουσιάζει μέχρι στιγμής.

70 Δεδομένης της φύσης της έρευνας στον τομέα της άμυνας, στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατό να προβλεφθεί με ποιον τρόπο μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο μέλλον τα αποτελέσματα των περισσότερων έργων PADR. Το χρονοδιάγραμμα που ορίστηκε για την PADR δεν συνέβαλε στην έγκαιρη παροχή επαρκών πληροφοριών σχετικά με τα αποτελέσματα των χρηματοδοτούμενων έργων, ώστε να αξιοποιηθούν κατά την προετοιμασία του EDF. Ωστόσο, στο τέλος του 2022, προγραμματιζόταν να συνεχιστούν τέσσερα έργα PADR μέσω των προσκλήσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2021³⁷ και το 2022³⁸.

³⁷ 2021: τα έργα ACHILE («Augmented capability for high end soldiers»), καθώς και LODESTAR («Ενίσχυση ζωντανών επιχειρησιακών δεδομένων για επίγνωση της κατάστασης μέσω επαυξημένης πραγματικότητας») και ECOBALLLIFE («Αντιβαλλιστικά συστήματα οικολογικού σχεδιασμού για ελαφρύ και ανθεκτικό εξοπλισμό προστασίας έναντι υφιστάμενων και νέων απειλών») ως άμεση συνέχεια των έργων GOSSRA και VESTLIFE της PADR.

³⁸ 2022: οι προσκλήσεις UWW-UTS («Υποβρύχια επανδρωμένα-μη επανδρωμένα συστήματα και σμήνη») και DIS-AC («Καινοτόμες τεχνολογίες για προσαρμοζόμενη παραλλαγή») ως άμεση συνέχεια των έργων OCEAN 2020 και ACAMS II της PADR.

71 Έως τον χρόνο έγκρισης του κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας και δημοσίευσης της πρώτης πρόσκλησης του πλαίσιο του EDF, τον Ιούνιο του 2021, είχαν κλείσει μόνο δύο έργα PADR. Ωστόσο, ένα από τα δύο αυτά έργα (μια δράση συντονισμού και στήριξης για την εκπόνηση μεθοδολογίας στρατηγικής ανάλυσης τεχνολογικών προοπτικών) ολοκληρώθηκε χωρίς να έχει επιτύχει όλους τους στόχους του (ΡΥΤΗΙΑ). Ορισμένα κεφάλαια αποδεσμεύθηκαν για το έργο αυτό. Εξωτερικοί εμπειρογνώμονες συμμετείχαν στην αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο είχαν επιτευχθεί τα παραδοτέα, τα ορόσημα και ο αντίκτυπός του, παρέχοντας αναπληροφόρηση σχετικά με τις θετικές και τις αρνητικές πτυχές του.

72 Ορισμένα περατωθέντα έργα έχουν παραγάγει θετικά αποτελέσματα με δυνατότητες μελλοντικής αξιοποίησης. Παραδείγματος χάριν:

- Το GOSSRA συνέβαλε στην ανάπτυξη ενός προτύπου του NATO³⁹. Η κοινοπραξία είχε τακτικές επαφές με τη σχετική ομάδα χερσαίων ικανοτήτων του NATO⁴⁰. Το έργο είχε ως αποτέλεσμα μια σύσταση προτύπου του NATO (STANREC 4845⁴¹, που δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2022), η οποία διανεμήθηκε από το NATO σε όλες τις χώρες μέλη, δρομολογώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη διαδικασία τυποποίησης του NATO. Το θέμα της ανοικτής αρχιτεκτονικής συστημάτων στρατιωτικού προσωπικού, που αποτελούσε το αντικείμενο του GOSSRA θα συνεχιστεί στο πλαίσιο του EDF (βλέπε σημείο 70).
- Το Ocean 2020, μέσω δοκιμών πεδίου στη Μεσόγειο και τη Βαλτική Θάλασσα, απέδειξε την ορθότητα της ιδέας για το Κέντρο Θαλάσσιων Επιχειρήσεων (MOC).
- Το εμπορικό σήμα VESTLIFE άνοιξε τον δρόμο για ιταλικά και ολλανδικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της τεχνολογίας προστασίας που αναπτύχθηκε.

³⁹ Παραπομπή: Ειδική έκθεση 2 (τελική ειδική έκθεση), Ιούλιος 2020 «4.1 Standardisation of the GOSSRA Architecture at NATO».

⁴⁰ Σύστημα πεζικού, υποομάδα συστημάτων διοίκησης, ελέγχου, επικοινωνιών, πληροφορικής και συλλογής πληροφοριών.

⁴¹ Το STANREC αποτελεί μη δεσμευτικό έγγραφο τυποποίησης του NATO που έχει ως στόχο τη σύσταση χρήσιμων πρακτικών. Χρησιμοποιείται σε προαιρετική βάση και δεν δεσμεύει τις χώρες να εφαρμόσουν τα πρότυπα που περιλαμβάνονται σε αυτό.

73 Μια ορθή πρακτική, που εφαρμόστηκε σε τρία περατωθέντα έργα⁴² και συνέβαλε στην επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων, ήταν η συμμετοχή «συμβουλευτικών επιτροπών τελικών χρηστών» προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα έργα θα ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των δυνητικών πελατών, δηλαδή των υπουργείων άμυνας. Στις εν λόγω επιτροπές συμμετείχαν ομάδες στρατιωτικών και εκπρόσωποι των βιομηχανιών που αποτελούν τους τελικούς χρήστες.

74 Σε ορισμένα επιτυχημένα έργα, οι τελικοί χρήστες συμμετείχαν μέσω δοκιμών πεδίου. Παραδείγματος χάριν, η εγκυρότητα των αρχιτεκτονικών αναφοράς και των αρχιτεκτονικών στόχου του OCEAN 2020 επιβεβαιώθηκε σε δύο πραγματικές ναυτικές επιχειρήσεις. Αυτές οι δοκιμές στη θάλασσα έδωσαν τη δυνατότητα στον συντονιστή του έργου να επαληθεύσει ότι το έργο OCEAN 2020 κάλυπτε ευρύ φάσμα ικανοτήτων διαλειτουργικότητας. Στο έργο VESTLIFE συμμετείχαν επίσης 10 στρατιωτικοί χρήστες.

75 Δεδομένου ότι ελάχιστα έργα PADR έχουν περατωθεί, δεν έχουν παρατηρηθεί ακόμη συγκεκριμένα προβλήματα σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Στον κανονισμό για το EDF ορίζονται κανόνες σχετικά με την κυριότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας (άρθρο 20, παράγραφος 1) και των δράσεων ανάπτυξης (άρθρο 23, παράγραφος 1). Ωστόσο, δεδομένων των διαφορετικών ερμηνειών του κανονισμού EDF από τους διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, υπάρχει περιθώριο να αποσαφηνιστεί περαιτέρω το ζήτημα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς του EDF. Το ζήτημα του κινδύνου που σχετίζεται με το θέμα αυτό τέθηκε από συντονιστές έργων, συμμετέχοντες σε έργα και υπουργεία άμυνας.

76 Στο [παράρτημα V](#) παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα των 12 έργων PADR που αναλύσαμε λεπτομερώς.

⁴² GOSSRA, OCEAN 2020 και VESTLIFE.

Καταρτίστηκαν σχέδια επικοινωνίας όσον αφορά τα έργα, αλλά η διάδοση των αποτελεσμάτων τους δεν ήταν επαρκής για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς

77 Τα περισσότερα έργα διέθεταν σχέδια επικοινωνίας. Λόγου χάριν, τους τελευταίους 16 μήνες του έργου, πληροφορίες σχετικά με το OCEAN 2020, το μεγαλύτερο έργο PADR (από την άποψη του προϋπολογισμού και του αριθμού των μελών της κοινοπραξίας), διαδόθηκαν μέσω τεσσάρων διαδικτυακών σεμιναρίων, 25 παρουσιάσεων του έργου και περισσότερων από 14 000 επισκέψεων στον ιστότοπό του (κατά μέσο όρο 800 επισκέψεις μηνιαίως), καθώς και μέσω 193 αναρτήσεων στο Twitter (559 ακόλουθοι) και 57 δημοσιεύσεων στο LinkedIn (585 ακόλουθοι).

78 Δεδομένου ότι τα τρία έργα PADR υπό άμεση διαχείριση είναι διαβαθμισμένα λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα τους, η διάδοση των αποτελεσμάτων τους στο κοινό ή στην επιστημονική κοινότητα ήταν περιορισμένη.

79 Ορισμένα αποτελέσματά τους γνωστοποιήθηκαν μέσω «ειδικών εκθέσεων». Οι ειδικές εκθέσεις δίνουν στους δικαιούχους τη δυνατότητα να παρέχουν πληροφορίες στις εθνικές αρχές σχετικά με τη διενεργούμενη έρευνα. Αυτές μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ για τους ακόλουθους σκοπούς:

- κατανόηση του σκοπού, του αποτελέσματος και της πιθανής δυνατότητας εφαρμογής των αποτελεσμάτων της έρευνας·
- αξιολόγηση των εργασιών που εκτέλεσαν οι δικαιούχοι·
- κατάρτιση προδιαγραφών για περαιτέρω προγράμματα έρευνας ή δημοσίων συμβάσεων, ώστε να ενθαρρυνθεί η αξιοποίηση της χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ έρευνας.

80 Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR για το 2017, το 2018 και το 2019 περιλάμβαναν παράρτημα με υπόδειγμα ειδικών εκθέσεων⁴³. Στο παράρτημα αναφερόταν ότι το γενικό περιεχόμενο των ειδικών εκθέσεων θα πρέπει να προσδιορίζεται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, καθώς και ότι, λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των έργων στον τομέα της άμυνας, ως γενική αρχή, τα κράτη

⁴³ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, [Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR 2019 και γενικά παραρτήματα](#), σ. 48.

μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες θα γνωστοποιούνται μόνο εντός των εθνικών διοικήσεων, κατ' εφαρμογή της αρχής της «ανάγκης γνώσης».

81 Οι αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών μπορούν να ζητήσουν πρόσβαση σε ειδικές εκθέσεις, εφόσον διασφαλίσουν ότι οι πληροφορίες θα γνωστοποιηθούν μόνον εντός των εθνικών διοικήσεων κατ' εφαρμογή της αρχής της «ανάγκης γνώσης». Ωστόσο, τρία από τα πέντε υπουργεία άμυνας με εκπροσώπους των οποίων συνομιλήσαμε μας ενημέρωσαν ότι η πρόσβαση στις ειδικές εκθέσεις ήταν περίπλοκη και απαιτούσε αιτιολόγηση, αποθαρρύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ευρύτερη διάδοση των αποτελεσμάτων. Εξέφρασαν επίσης επιφυλάξεις σχετικά με το κατά πόσο οι πληροφορίες που περιέχονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην πράξη προκειμένου να συμβάλουν στη λήψη αποφάσεων για περαιτέρω επενδύσεις. Στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2022, η Επιτροπή είχε λάβει αιτήματα από πέντε κράτη μέλη σχετικά με οκτώ έργα PADR.

82 Οι συμφωνίες επιχορήγησης των έργων PADR δεν περιλαμβάνουν μόνο άρθρα σχετικά με την επικοινωνία και τη διάδοση των έργων, αλλά και σχετικά με την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους. Η διατύπωση των σχετικών άρθρων των συμφωνιών επιχορήγησης είναι εξαιρετικά αόριστη, με αποτέλεσμα τα ερευνητικά έργα PADR στον τομέα της άμυνας να μην περιλαμβάνουν εξαρχής σχέδιο στο οποίο να προσδιορίζεται ο τρόπος διαχείρισης των αποτελεσμάτων της έρευνας σε μεταγενέστερα στάδια. Η διαχείριση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει πρόσθετη έρευνα και τεχνολογία, έρευνα και ανάπτυξη, παραγωγή, δημόσιες συμβάσεις κ.λπ. Ωστόσο, σημειώσαμε ότι τέσσερα έργα PADR συνεχίστηκαν μέσω έργων που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του EDF για το 2021 και το 2022 (βλέπε σημείο [70](#)). Εκ της φύσεώς τους, τα ερευνητικά έργα δεν οδηγούν όλα σε απτά αποτελέσματα και είναι αναμενόμενο ορισμένα έργα να μην επιτύχουν τα αποτελέσματά τους.

Δεν ελήφθησαν υπόψη όλα τα διδάγματα της PADR και εξακολουθεί να μην υπάρχει μακροπρόθεσμη στρατηγική για το EDF

83 Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη χρηματοδότηση της PADR⁴⁴, σκοπός του προγράμματος ήταν να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας. Ως εκ τούτου, τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από την PADR θα έπρεπε να είχαν ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση του κανονισμού για το EDF και τη δρομολόγηση του ταμείου. Η Επιτροπή θα πρέπει να διαθέσει επαρκείς ανθρώπινους πόρους, ώστε το EDF να μπορέσει να επιτύχει τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο και τους στόχους του. Το EDF θα πρέπει επίσης να ενταχθεί σε μια ευρύτερη μακροπρόθεσμη προοπτική για τις αμυντικές δαπάνες της ΕΕ.

84 Στο πλαίσιο αυτό, εξετάσαμε κατά πόσο:

- τα ετήσια προγράμματα εργασίας ήταν κατάλληλα για τους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της άμυνας της ΕΕ·
- η Επιτροπή και ο ΕΟΑ συνέταξαν και ανέλυσαν δεόντως και εγκαίρως έγγραφα σχετικά με τα διδάγματα που αντλήθηκαν·
- στον κανονισμό για το EDF ενσωματώθηκαν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από τις δοκιμές στο πλαίσιο της PADR·
- οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δοκιμαστικά με την PADR ήταν χρήσιμες για τις πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF·
- η Επιτροπή διέθεσε επαρκείς πόρους, τόσο από την άποψη του αριθμού των μελών του προσωπικού όσο και από την άποψη των δεξιοτήτων και της πείρας, για την υλοποίηση του EDF·
- οι διαδικασίες του EDF περιλαμβάνουν μια προοπτική όσον αφορά τα δυνητικά μελλοντικά επιτεύγματα όσον αφορά την ανάπτυξη δυνατοτήτων.

⁴⁴ Βλέπε την απόφαση της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2017, [C\(2017\) 2262](#), την απόφαση για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2018 και το πρόγραμμα εργασίας για το 2018, [C\(2018\) 1383](#), και την απόφαση για τη χρηματοδότηση της PADR για το 2019 και το πρόγραμμα εργασίας για το 2019, [C\(2019\) 1873](#).

Μια πολυετής προοπτική έχει πλεονεκτήματα για τα αμυντικά προγράμματα της ΕΕ

85 Ενώ τα προγράμματα εργασίας της PADR ήταν ετήσια, αυτά του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας ήταν διετή. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τάσσεται υπέρ της ετήσιας διάρκειας των προγραμμάτων στον τομέα της άμυνας για τους σκοπούς του δημοσιονομικού ελέγχου⁴⁵. Ωστόσο, οι διάφορες πηγές με τις οποίες επικοινωνήσαμε κατά τη διάρκεια των ελεγκτικών εργασιών μας (υπουργεία άμυνας, συντονιστές και συμμετέχοντες σε έργα) τόνισαν την ανάγκη για πολυετή ορίζοντα.

86 Ο ετήσιος ορίζοντας παρέχει στους δυνητικούς αιτούντες και στα υπουργεία άμυνας μόνο μια βραχυπρόθεσμη εικόνα των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ θεμάτων έρευνας και τεχνολογίας. Δεν τους επιτρέπει να καθορίσουν τις προτεραιότητές τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα προκειμένου να προετοιμαστούν καλύτερα, παραδείγματος χάριν να αποφύγουν τυχόν αλληλοεπικαλύψεις με εθνικές ερευνητικές δραστηριότητες. Ο πολυετής ορίζοντας δίνει τη δυνατότητα στις εταιρείες που είναι πιθανό να συμμετάσχουν σε ερευνητικά έργα να προγραμματίσουν τις δραστηριότητές τους περισσότερο μακροπρόθεσμα, κάτι που διευκολύνει τον καθορισμό των στόχων τους και τη διαχείριση των ανθρώπινων και υλικών πόρων τους. Αυξάνει τις πιθανότητές τους να βρουν νέους εταίρους και συμβάλλει στη διαφοροποίηση των συμμετεχόντων στα προγράμματα της ΕΕ (βλέπε σημείο **61**).

Έγγραφα σχετικά με τα διδάγματα από τις διαδικασίες της PADR καταρτίστηκαν και επανεξετάστηκαν

87 Ο ΕΟΑ εκπόνησε έγγραφα σχετικά με τα διδάγματα από την PADR, τα οποία εγκρίθηκαν από το διοικητικό του συμβούλιο και τέθηκαν στη διάθεση της Επιτροπής. Η Επιτροπή ανέλυσε επίσης τα διδάγματα που αποκομίστηκαν και, στις 26 Νοεμβρίου 2020, διοργάνωσε συνεδρίαση για να τα συζητήσει με τα κράτη μέλη, τον ΕΟΑ και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (βλέπε [πλαίσιο 4](#)).

⁴⁵ Fiott, D., *The scrutiny of the European Defence Fund by the European Parliament and national parliaments study*, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2019.

Πλαίσιο 4

Έγγραφα του ΕΟΑ και της Επιτροπής σχετικά με τα διδάγματα από την PADR

Τα αντληθέντα διδάγματα αφορούσαν κυρίως τις διαδικασίες και, ειδικότερα, μεταξύ άλλων:

- τα είδη προσκλήσεων και τις μεθόδους αξιολόγησης των προτάσεων
- τη χρήση μηχανισμών καθορισμού προτεραιοτήτων κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων
- την αποφυγή της αλληλοεπικάλυψης των δομών
- την εναρμόνιση των απαιτήσεων και των περιγραφών των θεμάτων
- τη χρήση της ίδιας δέσμης εργαλείων για την παρακολούθηση των επιχορηγήσεων για όλα τα έργα
- τον ορισμό των δικαιωμάτων των δικαιούχων και των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας
- τα επίπεδα διαβάθμισης ασφάλειας για τα παραδοτέα των έργων ή τα επίπεδα εξουσιοδότησης ασφάλειας προσωπικού για τους εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στην αξιολόγηση των προτάσεων
- την αποδοτική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των έργων PADR.

88 Η επιτροπή προγράμματος «As-if» της PADR έδωσε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αντλήσει διδάγματα σχετικά με τη συνεργασία με επιτροπές προγραμμάτων στον τομέα της άμυνας. Επιπλέον, η PADR ανέδειξε την ανάγκη ανάπτυξης ειδικών εργαλείων για την παροχή μιας εναρμονισμένης εικόνας των προτεραιοτήτων της ΕΕ όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της άμυνας, ώστε να καλυφθούν οι μακροπρόθεσμες ανάγκες που έχουν συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη όσον αφορά τις δυνατότητες. Το γενικό στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας (βλέπε σημείο 34) και τα **τεχνολογικά δομικά στοιχεία** του προσδιορίζουν κοινούς ερευνητικούς στόχους στον τομέα της άμυνας.

89 Σύμφωνα με την Επιτροπή, τα εργαλεία που αναπτύχθηκαν για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις δυνατότητες κατά την υλοποίηση της PADR (σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων για τον προσδιορισμό των σχετικών προτεραιοτήτων, συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας για τον προσδιορισμό ευκαιριών για συνεργασία, PESCO για τη διακυβερνητική συνεργασία, βλέπε

σημείο 34 και πλαίσιο 3) χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση του ετήσιου προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας⁴⁶ και τον εντοπισμό συνεργιών και περιπτώσεων συμπληρωματικότητας με άλλα προγράμματα της ΕΕ. Πράγματι, υπάρχει πλέον πληθώρα εργαλείων για την άμυνα της ΕΕ, τα οποία όμως δεν είναι ακόμη συντονισμένα μεταξύ τους⁴⁷.

90 Τα πέντε υπουργεία άμυνας με εκπροσώπους των οποίων συνομιλήσαμε μας ανέφεραν ότι τα εργαλεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν μόνο σε περιορισμένο βαθμό για τα πρώτα προγράμματα εργασίας του EDF. Τα υπουργεία άμυνας αναγνωρίζουν την εμπειρογνωσία του ΕΟΑ σχετικά με τις ανάγκες όσον αφορά τις δυνατότητες στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας και ενδιαφέρθηκαν να λάβουν υπόψη τις εργασίες των Cap Tech (βλέπε σημείο 26) και το γενικό στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας (OSRA)⁴⁸ στο πλαίσιο των μελλοντικών προγραμμάτων εργασίας του EDF. Ο ρόλος του ΕΟΑ στην επιτροπή προγράμματος περιλαμβάνει την ενημέρωσή της, με διεξοδική ανάλυση, σχετικά με τη συμμόρφωση με τα προαναφερθέντα εργαλεία της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Ορισμένα διδάγματα ελήφθησαν υπόψη στον κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, όχι όμως όλα

91 Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των ρυθμίσεων του κανονισμού για το EDF και εκείνων που εφαρμόστηκαν δοκιμαστικά στο πλαίσιο της PADR. Ορισμένες από αυτές είναι αποτέλεσμα διδαγμάτων που αποκομίστηκαν από την PADR, όχι όμως όλες (βλέπε παράρτημα VII).

92 Μια σημαντική πτυχή που δεν έχει αλλάξει σε σύγκριση με την PADR είναι ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας θα υλοποιείται μέσω ετήσιων προγραμμάτων εργασίας⁴⁹ (βλέπε σημεία 30-31 και 85-86). Ωστόσο, στις 25 Μαΐου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε μια «ενδεικτική πολυετή προοπτική» για το EDF, η οποία περιλαμβάνει ενδεικτικό προγραμματισμό για κάθε κατηγορία δράσης για την περίοδο 2021-2027⁵⁰.

⁴⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *EDF Info Day 2021 presentation*, 20.9.2021.

⁴⁷ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, *Ensuring coherence among EU defence tools*, 25.10.2019.

⁴⁸ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, *OSRA – Overarching Strategic Research Agenda and CapTech SRAs Harmonisation*, 16.1.2018.

⁴⁹ Βλέπε άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού EDF.

⁵⁰ Όπ.π.

Οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δοκιμαστικά στο πλαίσιο της PADR φάνηκαν χρήσιμες για τις πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας

93 Στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF για το 2021 και το 2022 ελήφθη υπόψη η πείρα που είχε αποκτηθεί από τις διάφορες διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δοκιμαστικά στο πλαίσιο της PADR, παραδείγματος χάριν με:

- ο τη συμπερίληψη ανοικτών προσκλήσεων, οι δυνατότητες σχολιάστηκαν θετικά από όλα τα υπουργεία άμυνας των οποίων ζητήσαμε τη γνώμη·
- ο τη μη συμπερίληψη προσκλήσεων ανάλυσης προοπτικών, οι οποίες δεν πέτυχαν όλα τα παραδοτέα τους στο πλαίσιο της PADR·
- ο τη δημιουργία του [δικτύου σημείων επαφής του EDF](#), που ενδεχομένως να οδηγήσει σε αύξηση της συμμετοχής μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε σύγκριση με την PADR·
- ο τη συμπερίληψη προσκλήσεων βασιζόμενων τόσο στην απόδοση εξόδων όσο και σε κατ' αποκοπή ποσά·
- ο τη μη συμπερίληψη αξιολογήσεων δύο σταδίων, επειδή η προσέγγιση αυτή απαιτεί περισσότερους πόρους, ιδίως για μια νέα γενική διεύθυνση που δεν έχει ακόμη συγκροτήσει πλήρως το δυναμικό της, όπως η ΓΔ DEFIS·
- ο τη χρήση διαφορετικών συντελεστών στάθμισης για τα κριτήρια αξιολόγησης.

94 Η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας για τις δύο πρώτες προσκλήσεις του EDF το 2021 και το 2022. Παραδείγματος χάριν, οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF λαμβάνουν υπόψη ορισμένα από τα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων και χορήγησης του προγράμματος και περιλαμβάνουν ειδικές προσκλήσεις και πριμοδότηση για τη συμμετοχή μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

95 Από την άλλη πλευρά, παρά τη θετική αναπληροφόρηση και από τα πέντε υπουργεία άμυνας με εκπροσώπους των οποίων πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις και από όλους τους συντονιστές έργων όσον αφορά την έμμεση διαχείριση στο πλαίσιο της PADR, αυτός ο τρόπος διαχείρισης αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF του 2021. Αυτό ορίζεται στον κανονισμό για το EDF, που επιτρέπει κατά παρέκκλιση την έμμεση διαχείριση. Η ΓΔ DEFIS σκοπεύει να υλοποιήσει τέσσερα έργα υπό έμμεση διαχείριση στο πλαίσιο

των προσκλήσεων του EDF για το 2021: δύο αναμένεται να υλοποιηθούν από τον OCCAR και δύο από τον EOA. Επιπλέον, ακόμη και όταν χρησιμοποιείται η έμμεση διαχείριση στο πλαίσιο του EDF, δεν είναι τόσο ολοκληρωμένη όσο ήταν για την PADR: στην περίπτωση της PADR, τα καθήκοντα του EOA περιλάμβαναν τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, την αξιολόγηση των προτάσεων και τη λήψη αποφάσεων χορήγησης. Η χρήση της έμμεσης διαχείρισης, παραδείγματος χάριν από τον EOA και τον OCCAR, που έχει ήδη δοκιμαστεί, θα μπορούσε να συμβάλει στην άμβλυνση του προβλήματος των περιορισμένων πόρων που αντιμετωπίζει η ΓΔ DEFIS.

96 Άλλα διδάγματα που αποκομίστηκαν από την PADR δεν οδήγησαν σε αλλαγές για το EDF. Παραδείγματος χάριν:

- Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2021 δεν ήταν ανοικτές για υποβολή προτάσεων για μεγαλύτερο διάστημα από τις αντίστοιχες της PADR, ενώ οι προσκλήσεις του ταμείου για το 2022 έμειναν ανοικτές για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, συμπεριλαμβανομένης της θερινής περιόδου. Αυτό σημαίνει ότι το συγκεκριμένο εμπόδιο για την είσοδο μικρότερων οντοτήτων εξακολούθησε να υφίσταται στην περίπτωση της πρώτης πρόσκλησης στο πλαίσιο του EDF.
- Το σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την αξιολόγηση των προτάσεων και την παροχή επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του EDF δεν μειώθηκε σε σχέση με ό,τι ίσχυε στο πλαίσιο της PADR.
- Η δυσκολία σύναψης συμβάσεων με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες παραμένει εξίσου έντονη για το EDF όπως και στα πρόδρομα προγράμματά του, και μπορεί μάλιστα να θεωρηθεί αυξημένη, δεδομένης της σημαντικά μεγαλύτερης κλίμακάς του σε σύγκριση με εκείνα τα προγράμματα (βλέπε σημείο 41).

97 Δεδομένου ότι η υλοποίηση των πρώτων έργων του EDF άρχισε τον Ιανουάριο του 2023, διδάγματα όσον αφορά τα αποτελέσματα δεν θα είναι διαθέσιμα και αξιοποιήσιμα παρά για περιορισμένο μόνον αριθμό έργων PADR. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε επίσης διάφορες διαδικασίες που δεν είχαν δοκιμαστεί προηγουμένως με την PADR για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του EDF για το 2021 και το 2022. Παραδείγματος χάριν, χρησιμοποίησε τις κατ' αποκοπήν επιχορηγήσεις όχι μόνο για τις ανοικτές προσκλήσεις ή τις προσκλήσεις που απαιτούν τουλάχιστον δύο οντότητες από δύο κράτη μέλη.

Η περιορισμένη διαθεσιμότητα ανθρώπινων πόρων σε επίπεδο Επιτροπής ενέχει κινδύνους για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας

98 Μολονότι ο ΕΟΑ και η ΓΔ DEFIS δεν εφαρμόζαν κάποιο σύστημα για την παρακολούθηση του χρόνου που αφιέρωνε πραγματικά το προσωπικό τους στα έργα PADR, η Επιτροπή μπόρεσε να αποκομίσει μια καλύτερη εικόνα των πόρων που απαιτούνται για τη διαχείριση του EDF. Η ΓΔ DEFIS έχει επισημάνει ότι ο αριθμός των υπαλλήλων που απαιτείται για τη διαχείριση έργων στον τομέα της άμυνας είναι υψηλότερος από ό,τι για άλλα έργα, ιδίως λόγω ζητημάτων ασφάλειας. Με βάση την εμπειρία της από την PADR και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας, η ΓΔ DEFIS εκπόνησε ανάλυση των αναγκών της σε προσωπικό την περίοδο 2021-2027 για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας. Από την ανάλυση προέκυψε ότι θα χρειαζόνταν 55 υπάλληλοι το 2021, αριθμός που θα ανέλθει σε 139 το 2027. Οι κύριοι παράγοντες για την εκτίμηση των αναγκών του EDF σε προσωπικό ήταν ο προβλεπόμενος αριθμός προτάσεων κάθε χρόνο, ο οποίος επηρεάζει τον αριθμό των υπαλλήλων που απαιτούνται για το στάδιο της αξιολόγησης, καθώς και το ετήσιο χαρτοφυλάκιο των εν εξελίξει έργων, το οποίο επηρεάζει τον αριθμό των υπαλλήλων που απαιτούνται για τη διαχείριση των έργων.

99 Στις αρχές του 2022, η ΓΔ DEFIS είχε 18 κενές θέσεις από το 2021 στις μονάδες διαχείρισης του EDF. Κατά τη διάρκεια του 2022, η κατάσταση της στελέχωσης βελτιώθηκε και το ποσοστό κενών θέσεων μειώθηκε. Έως την 1η Οκτωβρίου 2022, είχαν πληρωθεί 67 θέσεις σε αυτές τις μονάδες και ο αριθμός των κενών θέσεων είχε μειωθεί σε πέντε.

100 Δεδομένου ότι αναμένεται σημαντική αύξηση του αριθμού των προτάσεων προς αξιολόγηση και των έργων προς διαχείριση, η ΓΔ DEFIS καταβάλλει προσπάθειες για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών της. Ενδεικτικά, στο τέλος του 2022, η ΓΔ DEFIS διαχειριζόταν περίπου 60 έργα. Ο αριθμός αυτός διπλασιάστηκε στις αρχές του 2023, καθώς σε αυτά προστέθηκαν τα έργα της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του EDF για το 2021. Ωστόσο, η ΓΔ DEFIS εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές πιέσεις και προκλήσεις όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους. Η διαθεσιμότητα ειδικευμένου και έμπειρου προσωπικού έχει προσδιοριστεί ως ένας από τους παράγοντες κινδύνου της γενικής διεύθυνσης. Επιπλέον, πολλοί αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες δεν μπορούν να εκτελέσουν για λόγους ασφάλειας ορισμένα καθήκοντα, όπως ο ρόλος του υπεύθυνου έργου. Στο τέλος Οκτωβρίου 2022, σχεδόν το ήμισυ του προσωπικού της διεύθυνσης Α της ΓΔ DEFIS ήταν αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες. Για κάθε έργο, υπάρχει ένας μόνιμος υπάλληλος και ένας αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας. Οι αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες συμμετέχουν κυρίως στον προγραμματισμό και την

προετοιμασία των κειμένων των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, αλλά επικουρούν επίσης τους υπεύθυνους έργων παρακολουθώντας την τεχνική υλοποίηση των έργων.

101 Η Επιτροπή έχει επίγνωση του γεγονότος ότι οι εργασίες της σε σχέση με την έναρξη λειτουργίας του EDF παρακολουθούνται στενά. Ως εκ τούτου, τυχόν δυσκολίες στην αποδοτική διαχείριση του EDF λόγω έλλειψης ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού αποτελούν κίνδυνο για την Επιτροπή. Στην ανάλυσή της των αναγκών σε προσωπικό για την περίοδο 2021-2027 για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας, η ΓΔ DEFIS υπογράμμισε τον κίνδυνο έλλειψης ικανότητας για την αξιολόγηση των προτάσεων με τον δέοντα τρόπο και την ορθή διαχείριση των έργων σε περίπτωση μη εξασφάλισης των αναγκαίων θέσεων.

Η Συνθήκη περιορίζει τη δράση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας και μια μακροπρόθεσμη στρατηγική θα ήταν επωφελής για το EDF

102 Όπως επισημαίνεται στην επισκόπησή μας για την ευρωπαϊκή άμυνα⁵¹, η [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#) περιορίζει τη χρήση του προϋπολογισμού της ΕΕ για την άμυνα. Ειδικότερα, δεν μπορούν να χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ «δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα»⁵². Επιπλέον, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της ΕΕ μη στρατιωτικές και στρατιωτικές δυνατότητες για την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, αλλά η ίδια η ΕΕ δεν μπορεί να κατέχει στρατιωτικά μέσα. Η Συνθήκη περιορίζει ρητά το πεδίο εφαρμογής της πολιτικής στις «αποστολές εκτός της Ένωσης». Συνεπώς, σε επιχειρησιακό επίπεδο, η πολιτική εστιάζει σε εξωτερικές κρίσεις και συγκρούσεις, και όχι στην υπεράσπιση του εδάφους της Ευρώπης, η οποία αποτελεί ευθύνη των κρατών μελών από κοινού με το NATO.

103 Επειδή η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας αποτελεί εργαλείο διαχείρισης κρίσεων του οποίου σκοπός δεν είναι να αποτελέσει συλλογική ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική, δεν συνιστά ολοκληρωμένη βάση για την ενίσχυση της τεχνολογικής υπεροχής της ΕΕ στον τομέα της άμυνας. Στα επιμέρους κράτη μέλη υπάρχουν διαφορετικές αναλύσεις και θέσεις όσον αφορά βασικά ζητήματα, όπως η σχετική σημασία των απειλών κατά της ασφάλειας. Ως εκ τούτου, υπάρχουν περιορισμοί για την αντιμετώπιση των αμυντικών ζητημάτων μέσω του προϋπολογισμού της ΕΕ,

⁵¹ Βλέπε [επισκόπηση 09/2019](#): «Ευρωπαϊκή άμυνα», σημεία 11-18.

⁵² Βλέπε άρθρο 41, παράγραφος 2, της [Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#).

γεγονός που περιπλέκει την κατάσταση όσον αφορά τις κοινές αμυντικές δυνατότητες και ανάγκες.

104 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας είναι ένα νέο σημαντικό πρόγραμμα της ΕΕ για τη χρηματοδότηση συνεργατικών έργων έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας. Ωστόσο, δεν καλύπτει τη μελλοντική χρήση των δυνατοτήτων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο του προγράμματος. Τα ερευνητικά έργα στον τομέα της άμυνας είναι κατά κανόνα μακροπρόθεσμα, καθώς χρειάζονται έως και 20 ή και περισσότερα έτη για σημαντικές δυνατότητες, έως ότου καταστεί δυνατή η χρήση τους από τα υπουργεία άμυνας. Επί του παρόντος παραμένει άγνωστο πώς τα έργα του EDF από το τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θα μπορέσουν να συνεχιστούν στα επόμενα πολυετή δημοσιονομικά πλαίσια. Παραδείγματος χάριν, ορισμένα έργα PADR από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 συνεχίστηκαν κατά την περίοδο 2021-2027 με έργα του EDF στο πλαίσιο των προσκλήσεων του 2021 και του 2022 (βλέπε σημείο **70**).

105 Οι δυνατότητες προς ανάπτυξη στο πλαίσιο του EDF απέχουν ακόμη πολύ από το να χρησιμοποιηθούν από τον στρατό, δεδομένου ότι η υλοποίηση των πρώτων έργων του EDF ξεκίνησε μόλις τον Ιανουάριο του 2023. Η έρευνα και η τεχνολογία αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό μόνο μέρος του συνολικού κόστους και του χρονοδιαγράμματος οποιουδήποτε εξοπλιστικού προγράμματος κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του⁵³.

106 Η ΕΕ εξακολουθεί να μην διαθέτει περισσότερο μακροπρόθεσμη αμυντική στρατηγική. Η ύπαρξη μιας τέτοιας στρατηγικής είναι απαραίτητη για το μέλλον του EDF. Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη αντιμετωπίσει επαρκώς ορισμένα καίρια ζητήματα προκειμένου τα έργα στο πλαίσιο του EDF να έχουν τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο. Η Επιτροπή δεν έχει μέχρι στιγμής καθορίσει εκ των προτέρων την εστίαση των έργων του EDF, παραδείγματος χάριν:

- ο κατά πόσο το EDF θα πρέπει να στηρίξει μικρό αριθμό μεγάλων έργων, δυνητικά ανταγωνιστικών σε παγκόσμιο επίπεδο, και όχι μεγαλύτερο αριθμό έργων μικρότερης κλίμακας με περισσότερους δικαιούχους

⁵³ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, Mauro, F., Simon, E., Xavier, A., [Review of the Preparatory Action on Defence Research \(PADR\) and European Defence Industrial Development Programme \(EDIDP\): lessons for the implementation of the European Defence Fund \(EDF\)](#), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2021, γράφημα 15, σ. 21.

- ο πώς θα οργανωθεί η παραγωγή των αμυντικών δυνατοτήτων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο των έργων
- ο αν τα υπουργεία άμυνας εκδηλώνουν το απαραίτητο ενδιαφέρον και τη δέσμευση να τις αγοράσουν.

107 Στη στρατηγική πυξίδα⁵⁴ που εξέδωσε το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2022 υπογραμμίστηκε η ανάγκη να δοθούν περαιτέρω κίνητρα για την από κοινού προμήθεια αμυντικών δυνατοτήτων που αναπτύσσονται με συνεργατικό τρόπο εντός της ΕΕ. Ένα τέτοιο προτεινόμενο κίνητρο είναι η απαλλαγή από τον ΦΠΑ για τα συνεργατικά έργα⁵⁵.

⁵⁴ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [Στρατηγική πυξίδα για ισχυρότερη ασφάλεια και άμυνα της ΕΕ κατά την επόμενη δεκαετία](#), σ. 33.

⁵⁵ Κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας και τη μελλοντική πορεία, [JOIN\(2022\) 24](#).

Συμπεράσματα και συστάσεις

108 Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, αν και αντλήθηκαν ορισμένα διδάγματα, η αξία της προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας (PADR) ως πεδίου δοκιμών για την αύξηση των αμυντικών δαπανών της ΕΕ ήταν μειωμένη, λόγω των χρονικών περιορισμών και των περιορισμένων αποτελεσμάτων. Κατά τον χρόνο δημοσίευσης του κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας τον Μάιο του 2021 και προκήρυξης των πρώτων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του ταμείου για το 2021 και το 2022, τα περισσότερα έργα στο πλαίσιο της PADR βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη. Τα αποτελέσματα των περατωθέντων έργων δεν ήταν εγκαίρως διαθέσιμα, ώστε να αξιοποιηθούν κατά την έναρξη λειτουργίας του EDF. Ωστόσο, η PADR ήταν χρήσιμη, καθώς έδωσε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορες διαδικασίες εργασίας για τις δαπάνες της ΕΕ σε σχέση με τη μελλοντική έρευνα στον τομέα της άμυνας.

109 Η PADR υλοποιήθηκε μέσω ανταγωνιστικών ετήσιων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, βάσει ετήσιων προγραμμάτων εργασίας. Τα υπουργεία άμυνας, οι συντονιστές έργων και οι συμμετέχοντες σε έργα PADR τόνισαν την ανάγκη για μια πολυετή προοπτική. Ο ετήσιος ορίζοντας παρέχει στους δυνητικούς αιτούντες και στα υπουργεία άμυνας μια βραχυπρόθεσμη εικόνα των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ θεμάτων έρευνας και τεχνολογίας. Δεν τους επιτρέπει να καθορίσουν τις προτεραιότητές τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα προκειμένου να προετοιμαστούν καλύτερα. Η Επιτροπή δημοσίευσε ενδεικτική «πολυετή προοπτική» για το EDF για την περίοδο 2021-2027, η οποία θα αναθεωρείται ετησίως (σημεία [22-28](#) και [85-86](#)).

Σύσταση 1 – Εφαρμογή χρονικού ορίζοντα μεγαλύτερου του έτους για τα προγράμματα εργασίας του EDF

Προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους φορείς να προγραμματίσουν καλύτερα τη συμμετοχή τους στο EDF, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης του κανονισμού για το EDF, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει ορίζοντα μεγαλύτερο του έτους για τα προγράμματα εργασίας του ταμείου, μεταξύ άλλων με:

- α) την υιοθέτηση μιας βραχυπρόθεσμης προοπτικής με διετή προγράμματα εργασίας για το EDF,
- β) τη χρήση μιας δεσμευτικής «πολυετούς προοπτικής», η οποία θα προβλέπει σχέδια για κάθε κατηγορία δράσης που πρέπει να καλυφθεί κατά το υπόλοιπο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2025

110 Κατά τον χρόνο κατάρτισης των πρώτων ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της PADR, το μόνο διαθέσιμο εργαλείο για την ανάλυση και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες της ΕΕ ήταν το σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων του 2014. Διαπιστώσαμε ότι πάνω από τα δύο τρίτα των θεμάτων και των επιλεγέντων έργων της PADR σχετίζονταν με τις προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες που είχαν προσδιοριστεί στο σχέδιο. Σήμερα είναι πλέον διαθέσιμα πολυάριθμα πρόσθετα εργαλεία και πρωτοβουλίες για τον προγραμματισμό της άμυνας της ΕΕ (το γενικό στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας, η συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας και η μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία), τα οποία όμως δεν έχουν ακόμη συντονιστεί. Τα υπουργεία άμυνας με εκπροσώπους των οποίων συνομιλήσαμε μας ανέφεραν ότι τα εργαλεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν σε περιορισμένο βαθμό για τα πρώτα προγράμματα εργασίας του EDF (σημεία **29-34** και **89-90**).

Σύσταση 2 – Συνεκτική αλληλουχική οργάνωση των υφιστάμενων εργαλείων σχεδιασμού και συνεργασίας της ΕΕ στον τομέα της άμυνας και διερεύνηση τρόπων περαιτέρω ανάπτυξης του σχεδιασμού για τη χρηματοδότηση της ενωσιακής άμυνας

Προκειμένου το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας να επιτύχει τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο, η Επιτροπή πρέπει να συνεργαστεί με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και τα κράτη μέλη ώστε:

- α) τα εργαλεία σχεδιασμού και συνεργασίας της ΕΕ στον τομέα της άμυνας να χρησιμοποιούνται με συνεκτικό τρόπο για την καλύτερη προετοιμασία των προγραμμάτων εργασίας·
- β) να αξιολογήσει τρόπους περαιτέρω ανάπτυξης της διαδικασίας σχεδιασμού της χρηματοδότησης της άμυνας στην ΕΕ.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2026

111 Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εφαρμόσει δοκιμαστικά διάφορα είδη διαδικασιών (παραδείγματος χάριν, προσκλήσεις με συγκεκριμένο θέμα έναντι ανοικτών προσκλήσεων, προσκλήσεις απόδοσης εξόδων έναντι προσκλήσεων κατ' αποκοπή χρηματοδότησης και, για την ανοικτή πρόσκληση, αξιολόγηση ενός σταδίου έναντι αξιολόγησης δύο σταδίων), κάτι που ήταν ένας από τους στόχους της. Οι διάφορες διαδικασίες που δοκιμάστηκαν για την PADR αποδείχθηκαν χρήσιμες για τις πρώτες ετήσιες προσκλήσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας το 2021 και το 2022 (παραδείγματος χάριν, κατέστη δυνατό να συμπεριληφθούν ανοικτές προσκλήσεις ή ειδικές προσκλήσεις για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις). Ωστόσο, δεν αξιοποιήθηκαν όλα τα αντληθέντα διδάγματα για το EDF (σημεία [37-39](#) και [93-97](#)).

112 Στις περιπτώσεις ορισμένων ανταγωνιστικών προσκλήσεων της PADR, η ανταπόκριση ήταν περιορισμένη, κάποιες φορές λόγω του μικρού αριθμού εταιρειών της ΕΕ που ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πρόσκλησης από την άποψη της τεχνολογίας. Οι συντονιστές και οι συμμετέχοντες στα έργα προέρχονταν κυρίως από τα κράτη μέλη που διαθέτουν μεγάλες αμυντικές βιομηχανίες. Οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης και ανάθεσης επίσης προέρχονταν κυρίως από τις χώρες αυτές. Επισημάναμε ότι οι ίδιοι συνδυασμοί εταιρειών συμμετείχαν σε περισσότερα έργα. Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι κοινοπραξίες στο πλαίσιο της PADR αποτελούσαν συνέχεια της

συνεργασίας μεταξύ οντοτήτων που είχαν ήδη συνεργαστεί πριν από το πρόγραμμα αυτό (σημεία [37-39](#) και [57-63](#)).

113 Οι απαιτήσεις ασφάλειας κρίθηκαν σε ορισμένες περιπτώσεις υπερβολικές και οδήγησαν σε καθυστερήσεις στη διαδικασία της συμφωνίας επιχορήγησης, κυρίως λόγω του χρόνου που χρειαζόταν για την εξασφάλιση της εξουσιοδότησης ασφάλειας φορέα και ενίοτε της εξουσιοδότησης ασφάλειας προσωπικού. Δυσχέραναν επίσης την υλοποίηση των έργων, δημιουργώντας προσκόμματα στην επικοινωνία μεταξύ των μελών των κοινοπραξιών. Η πρόσληψη ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων για την αξιολόγηση των έργων ήταν επίσης μια δύσκολη διαδικασία, λόγω του μικρού αριθμού των διαθέσιμων εμπειρογνομόνων, οι οποίοι μάλιστα έπρεπε να έχουν εξουσιοδότηση ασφάλειας προσωπικού από τις εθνικές τους αρχές (σημεία [40-42](#), [53-54](#) και [67](#)).

114 Ο συνολικός χρόνος που μεσολαβούσε μεταξύ της δημοσίευσης των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της υπογραφής συμφωνιών επιχορήγησης (δηλαδή έως ότου καταστεί δυνατό να αρχίσουν οι εργασίες για τα ίδια τα έργα) διέφερε σημαντικά, φθάνοντας κατά μέσο όρο λίγο πάνω από το ενάμισι έτος. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς της PADR, ιδίως οι συντονιστές έργων με τους οποίους συνομιλήσαμε, ήταν της άποψης ότι το διάστημα που μεσολαβούσε από τη δημοσίευση των προσκλήσεων έως την υπογραφή των συμφωνιών επιχορήγησης ήταν υπερβολικά μεγάλο (σημεία [43-45](#)).

Σύσταση 3 – Επανεξέταση των διαδικασιών προκειμένου να διευκολυνθεί περαιτέρω η συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας

Η Επιτροπή πρέπει να επανεξετάσει τις διαδικασίες προκειμένου να διευκολύνει την πρόσβαση στις προσκλήσεις και την υλοποίησή τους. Μεταξύ άλλων, πρέπει:

- α) να ενθαρρύνει και να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην οργάνωση πρόσθετων δραστηριοτήτων προκειμένου να διευκολυνθεί η διαφοροποίηση της συμμετοχής στο EDF·
- β) να μειώσει, σε σύγκριση με ό,τι ίσχυε για την PADR, τον χρόνο που μεσολαβεί από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο των προσκλήσεων του EDF έως την υπογραφή των συμφωνιών επιχορήγησης·
- γ) σε συνεννόηση με τα κράτη μέλη, όπου εφαρμόζονται οι κανόνες ασφάλειας της Επιτροπής, πρέπει να παρέχει περαιτέρω συνδρομή και να διαδίδει βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την εξουσιοδότηση ασφάλειας φορέα, την εξουσιοδότηση ασφάλειας προσωπικού και τον χειρισμό διαβαθμισμένων πληροφοριών, με σκοπό τη μείωση, στο μέτρο του δυνατού, της επιβάρυνσης των συμμετεχόντων στα έργα.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2024

115 Τόσο ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, στην περίπτωση της έμμεσης διαχείρισης, όσο και η Γενική Διεύθυνση Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος, στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης, παρακολουθούσαν συστηματικά το σύνολο των έργων PADR (σημεία [46-52](#)).

116 Δεδομένου ότι αναμένεται σημαντική αύξηση του αριθμού των προτάσεων προς αξιολόγηση και των έργων προς διαχείριση, η ΓΔ DEFIS καταβάλλει προσπάθειες για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών της. Ωστόσο, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές πιέσεις και προκλήσεις όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους. Η διαθεσιμότητα ειδικευμένου προσωπικού έχει προσδιοριστεί ως ένας από τους παράγοντες κινδύνου για τη Γενική Διεύθυνση Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος. Λάβαμε θετική αναπληροφόρηση από τα υπουργεία άμυνας, τους συντονιστές έργων και τους συμμετέχοντες σε έργα PADR όσον αφορά την έμμεση διαχείριση, για την οποία οι απαιτήσεις σε προσωπικό της Επιτροπής είναι μικρότερες. Η έμμεση διαχείριση, η οποία αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα στον κανονισμό για το EDF, δεν χρησιμοποιείται πλέον τόσο ευρέως όσο στο πλαίσιο της PADR (σημεία [51-52](#), [95](#) και [98-101](#)).

Σύσταση 4 – Αξιολόγηση του ενδεχόμενου ευρύτερης χρήσης της έμμεσης διαχείρισης ως εναλλακτικής επιλογής για τα έργα του EDF

Η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει τη δυνατότητα και την σκοπιμότητα ευρύτερης χρήσης της έμμεσης διαχείρισης για τα έργα του EDF, παραδείγματος χάριν σε περίπτωση επέλευσης των κινδύνων που συνδέονται με την περιορισμένη διαθεσιμότητα των κατάλληλων πόρων στην Επιτροπή ή λόγω της φύσης του έργου.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2024

117 Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας εκπόνησε έγγραφα σχετικά με τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από την PADR, τα οποία εγκρίθηκαν από το διοικητικό του συμβούλιο και τέθηκαν στη διάθεση της Επιτροπής. Η Επιτροπή ανέλυσε επίσης τα διδάγματα αυτά και τα κοινοποίησε στα κράτη μέλη, στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας και στην Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα διδάγματα αφορούσαν κατά κύριο λόγο τις διαδικασίες (σημεία **73** και **87**).

118 Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση περιορίζει τη χρήση του προϋπολογισμού της ΕΕ για την άμυνα. Η δράση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας περιορίζεται στην κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, που αποτελεί εργαλείο διαχείρισης εξωτερικών κρίσεων, του οποίου σκοπός δεν είναι να αποτελέσει συλλογική ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική που θα περιλαμβάνει, παραδείγματος χάριν, κοινό ορισμό απειλών. Ο περιορισμός αυτός περιπλέκει τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό των δαπανών της ΕΕ στον τομέα της άμυνας (σημεία **102-103**).

119 Η ΕΕ εξακολουθεί να μην διαθέτει μια περισσότερο μακροπρόθεσμη στρατηγική για το EDF, η ύπαρξη της οποίας είναι απαραίτητη για το μέλλον του ταμείου. Η Επιτροπή δεν έχει αντιμετωπίσει ακόμη επαρκώς ορισμένα καίρια ζητήματα προκειμένου τα έργα στο πλαίσιο του EDF να έχουν τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο (σημεία **102-107**).

Σύσταση 5 – Σχεδιασμός μακροπρόθεσμης στρατηγικής για το EDF με σκοπό την αύξηση της παρουσίας της τεχνολογίας που αναπτύσσεται στον αμυντικό τομέα της ΕΕ

Κατά τον χρόνο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και λαμβάνοντας ως βάση την πολυετή προοπτική για το EDF, θα πρέπει να αναπτύξει μια περισσότερο μακροπρόθεσμη στρατηγική για το ταμείο. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει:

- α) να επιδιώκει να διασφαλίσει ότι οι ικανότητες που αναπτύσσονται με κονδύλια της ΕΕ ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών, ενισχύοντας παράλληλα την τεχνολογική και βιομηχανική βάση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας· θα πρέπει να καλύπτει ζητήματα όπως το κατά πόσον το EDF πρέπει να επικεντρωθεί σε μικρότερο αριθμό μεγάλων έργων·
- β) να περιλαμβάνει αλληλένδετες συνιστώσες με διαφορετικά χρονοδιαγράμματα (διετή προγράμματα εργασίας, στρατηγική για κάθε πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο σε συνδυασμό με περισσότερο μακροπρόθεσμη στρατηγική, επικαιροποιούμενη τακτικά ώστε να αντικατοπτρίζει τις μεταβαλλόμενες απειλές κατά της ασφάλειας)·
- γ) να περιλαμβάνει μετρήσιμους δείκτες που πρέπει να αξιολογούνται τακτικά, οδηγώντας σε διορθώσεις στις προτεραιότητες των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας όταν δεν επιτυγχάνονται οι τιμές-στόχος.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2026

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα III, του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 28ης Φεβρουαρίου 2023.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Επισκόπηση των βασικών σταδίων και εγγράφων κατά την ανάπτυξη του EDF

Τι;	Ποιος;	Πότε;
Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση – άρθρα 42-46 – Διατάξεις σχετικά με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας		26 Οκτωβρίου 2012
Θεματική συζήτηση για την άμυνα	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	19 και 20 Δεκεμβρίου 2013
Έκθεση με τίτλο «European Defence Research – The case for an EU-funded defence R&T programme»	Ινστιτούτο Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας	Φεβρουάριος 2016
Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για το πιλοτικό έργο για την έρευνα στον τομέα της άμυνας	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας	13 Μαΐου 2016
«Shared vision, common action: a stronger Europe: a global strategy for the European Union’s foreign and security policy»	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης	Ιούνιος 2016
Ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης με τίτλο «Για μια καλύτερη Ευρώπη – Μια Ευρώπη που προστατεύει, ισχυροποιεί και αμύνεται»	Πρόεδρος της Επιτροπής, Jean-Claude Juncker	Σεπτέμβριος 2016
Υπογραφή συμφωνίας επιχορήγησης πιλοτικού έργου	Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας	28 Οκτωβρίου 2016
«Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα», που περιλαμβάνει αναφορά στη δρομολόγηση προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας το 2017	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	30 Νοεμβρίου 2016
Διερευνητική μελέτη για την PADR	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Νοέμβριος 2016

Τι;	Ποιος;	Πότε;
Ψήφισμα σχετικά με τις συνταγματικές, νομικές και θεσμικές επιπτώσεις μιας κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, με το οποίο ζητείται η πλήρης εφαρμογή της προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	16 Μαρτίου 2017
Απόφαση σχετικά με τη χρηματοδότηση της «προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας» και τη χρήση μοναδιαίου κόστους για το έτος 2017	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	11 Απριλίου 2017
Συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας των κρατών μελών της ΕΕ (CARD)	Εκπονήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας και στη συνέχεια εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	18 Μαΐου 2017
Συμφωνία ανάθεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας σχετικά με την υλοποίηση προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας (PADR)	Υπογραφή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας	31 Μαΐου 2017
Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων της PADR για το 2017 και των γενικών παραρτημάτων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας	7 Ιουνίου 2017
Ανακοίνωση για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	7 Ιουνίου 2017
Πρόταση κανονισμού που αποσκοπεί στη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της καινοτόμου ικανότητας της αμυντικής βιομηχανίας της ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	7 Ιουνίου 2017

Τι;	Ποιος;	Πότε;
Απόφαση για τη θεσμοθέτηση μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) σε επίπεδο κρατών μελών	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	11 Δεκεμβρίου 2017
Απόφαση σχετικά με τη χρηματοδότηση της «προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας» και τη χρήση μοναδιαίου κόστους για το έτος 2018	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	9 Μαρτίου 2018
Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων της PADR για το 2018 και των γενικών παραρτημάτων»	Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας	15 Μαρτίου 2018
Σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων (Capability Development Plan, CDP) τελευταία έκδοση (2018)	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (έγκριση από το διοικητικό συμβούλιο)	Ιούνιος 2018
Πρόταση κανονισμού για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	13 Ιουνίου 2018
Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1092 για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας που αποσκοπεί στη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της καινοτόμου ικανότητας της αμυντικής βιομηχανίας της Ένωσης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	18 Ιουλίου 2018
Υποβολή της έκθεσης 2017/2018 για τη δοκιμαστική εφαρμογή της συντονισμένης ετήσιας επανεξέτασης στον τομέα της άμυνας (Coordinated Annual Review on Defence, CARD)	Διοικητικό συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας σε επίπεδο υπουργών (δηλαδή, υπουργοί άμυνας)	20 Νοεμβρίου 2018
Έγκριση γενικού στρατηγικού θεματολογίου έρευνας (OSRA)	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (διοικητικό συμβούλιο στη σύνθεση των διευθυντών έρευνας και τεχνολογίας)	12 Δεκεμβρίου 2018

Τι;	Ποιος;	Πότε;
Απόφαση σχετικά με τη χρηματοδότηση της «προπαρασκευαστικής ενέργειας για την έρευνα στον τομέα της άμυνας» και την έγκριση του προγράμματος εργασίας για το 2019	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	19 Μαρτίου 2019
Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων της PADR για το 2019 και των γενικών παραρτημάτων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας	19 Μαρτίου 2019
Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του Ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας (EDIDP) για το 2019, των προϋποθέσεων και των παραρτημάτων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	22 Ιουλίου 2019
Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του Ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας (EDIDP) για το 2020, των προϋποθέσεων και των παραρτημάτων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	23 Ιουλίου 2020
Υποβολή της πρώτης έκθεσης συντονισμένης ετήσιας επανεξέτασης στον τομέα της άμυνας στο διοικητικό συμβούλιο υπουργών του ΕΟΑ	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας	20 Νοεμβρίου 2020
Κανονισμός (ΕΕ) 2021/697 για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1092	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Δημοσίευση: 12 Μαΐου 2021 Αναδρομική έναρξη ισχύος: 1 Ιανουαρίου 2021

Τι;	Ποιος;	Πότε;
26 νέα έργα του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας με προϋπολογισμό πάνω από 158 εκατομμύρια ευρώ επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση και δύο μεγάλα έργα ανάπτυξης δυνατοτήτων έλαβαν επιχορήγηση ύψους 137 εκατομμυρίων ευρώ με άμεση χορήγηση στο πλαίσιο του προγράμματος	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	30 Ιουνίου 2021
Έγκριση του ετήσιου προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2021 και δημοσίευση 23 προσκλήσεων υποβολής προτάσεων αξίας 1,2 δισεκατομμυρίων ευρώ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	30 Ιουνίου 2021
Παρουσίαση σημαντικών δράσεων που έχουν σκοπό να συμβάλουν στην ευρωπαϊκή άμυνα, την τόνωση της καινοτομίας και την αντιμετώπιση των στρατηγικών εξαρτήσεων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	15 Φεβρουαρίου 2022
Δημοσίευση της στρατηγικής πυξίδας της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	21 Μαρτίου 2022
Κοινή ανακοίνωση σχετικά με τα κενά στις επενδύσεις στον τομέα της άμυνας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	18 Μαΐου 2022
Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2022 (μέρη I και II) και δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	21 Ιουνίου 2022 και 25 Μαΐου 2022
Διαδικασία προγραμματισμού του NATO στον τομέα της άμυνας – Κλείσιμο κύκλου και έναρξη νέου κύκλου	Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO)	Έναρξη νέας περιόδου προγραμματισμού στο τέλος του 2023

Παράρτημα II – Τα 18 έργα PADR που επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση μεταξύ 2017 και 2019

Πρόσκληση	Επιλεγέν έργο /Επιλεγέντα έργα	Χώρες συμμετεχόντων	Προϋπολογισμός έργου (εκατ. ευρώ)
PADR-US-01-2017: Έργο επίδειξης της τεχνολογίας για την ενίσχυση της επίγνωσης της κατάστασης σε ναυτικό περιβάλλον	OCEAN 2020 – Open Cooperation for European mAritime awareNess (ολοκληρώθηκε)	IT, ES, DE, SE, PL, FR, EL, NL, UK, LT, PT, DE, FI, EE, NATO	35,5
PADR-FPSS-01-2017: Προστασία δυνάμεων και προηγμένα συστήματα στρατιωτικού προσωπικού πέρα από τα τρέχοντα προγράμματα	ACAMS II – Adaptive Camouflage for the Soldier II (ολοκληρώθηκε και βρίσκεται σε διαδικασία διοικητικής περάτωσης)	SE, PT, DE, LT, NL, FR	2,6
	GOSSRA – Generic Open Soldier System Reference Architecture (ολοκληρώθηκε)	DE, ES, PL, PT, IT	1,5
	VESTLIFE – Ultralight Modular Bullet Proof Integral Solution for Dismounted Soldier Protection (ολοκληρώθηκε)	ES, PT, NL, IT, FI	2,4
PADR-STF-01-2017: Η τροχιά της ευρωπαϊκής έρευνας στον τομέα της άμυνας – Στρατηγικές τεχνολογικές προοπτικές	PYTHIA – Predictive methodology for TechNology Intelligence Analysis (ολοκληρώθηκε)	IT, FR, UK, PL, BG, RO	0,9
PADR-EDT-02-2018: Ευρωπαϊκά, υψηλής απόδοσης, αξιόπιστα, (ανα)διαμορφώσιμα στοιχεία συστήματος σε τσιπ ή συστήματος σε συσκευασία για αμυντικές εφαρμογές	EXCEED – trusEd and fleXible system-on-Chip for EuropEan Defence applications (σε εξέλιξη)	FR, PL, IT, ES, DE, EL, NO	12,0

Πρόσκληση	Επιλεγέν έργο /Επιλεγέντα έργα	Χώρες συμμετεχόντων	Προϋπολογισμός έργου (εκατ. ευρώ)
PADR-EF-02-2018: Προς έναν ευρωπαϊκό επενεργητή λέιζερ υψηλής ισχύος	TALOS – Tactical Advanced Laser Optical System (σε εξέλιξη)	FR, NL, IT, DE, CZ, BE, PL, UK, ES	5,4
PADR-STF-02-2018: Η τροχιά της ευρωπαϊκής έρευνας στον τομέα της άμυνας 2 – Στρατηγικές τεχνολογικές προβλέψεις	SOLOMON – Strategy Oriented analysis Of the Market fOrces in EU defence (ολοκληρώθηκε και βρίσκεται σε διαδικασία διοικητικού κλεισίματος)	IT, FR, UK, BG, RO, PL, BE, EL, ES	1,9
PADR-EMS-03-2019: Συνδυασμένες λειτουργίες ραδιοεντοπισμού, επικοινωνιών και ηλεκτρονικού πολέμου που βασίζονται στις ευρωπαϊκές ενεργές συστοιχίες ηλεκτρονικής σάρωσης για στρατιωτικές εφαρμογές	CROWN – European active electronically scanned array with Combined Radar, cOmmunications, and electronic Warfare fuNctions for military applications (σε εξέλιξη)	ES, FR, DE, SE, NL, IT, LT	10,0
PADR-FDDT-OPEN-03-2019: Προκαλώντας το μέλλον	METAMASK – Metasurfaces for time-domain adaptive masking (σε εξέλιξη)	IT, FR, NL	1,4
	SPINAR – Spin-based hardware artificial neural network for embedded RF processing (σε εξέλιξη)	FR, PT, BE	1,4
	PRIVILEGE – PRIVacy and homomorphIc encryption for artificialL intelliGence	FR, CZ, EL	1,5
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αυτόνομα συστήματα εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού	OPTIMISE – Innovative Positioning system for defence in GNSS-denied areas (σε εξέλιξη)	ES, IT, FR, SK	1,5
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογικές καινοτομίες – Τεχνητή νοημοσύνη για την άμυνα	AIDED – Τεχνητή νοημοσύνη για τον εντοπισμό εκρηκτικών μηχανισμών	BE, UK, NL, LV	1,5

Πρόσκληση	Επιλεγέν έργο /Επιλεγέντα έργα	Χώρες συμμετεχόντων	Προϋπολογισμός έργου (εκατ. ευρώ)
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Κβαντικές τεχνολογίες για αμυντικές εφαρμογές	QUANTAQUEST – Quantum Secure Communication and Navigation for European Defence (σε εξέλιξη)	IT, NL, FR	1,5
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αποτελέσματα μακράς εμβέλειας	PILUM – Projectiles for Increased Long-range effects Using Electro-Magnetic railgun (σε εξέλιξη)	FR, DE, PL, IT, BE	1,5
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αύξηση της ικανότητας του στρατιωτικού προσωπικού	ARTUS – Autonomous Rough-terrain Transport UGV Swarm (σε εξέλιξη)	AT, DE, FR	1,5
PADR-US-EMERGING-03-2019: Πρότυπα διαλειτουργικότητας για στρατιωτικά μη επανδρωμένα συστήματα	INTERACT – INTERoperability Standards for Unmanned Armed ForCes SysTems (σε εξέλιξη)	DE, NL, ES, SE, IT, FR, DK, LT, RO, PL	1,5

Σημ.: AT – Αυστρία, BE – Βέλγιο, BG – Βουλγαρία, CZ – Τσεχία, DE – Γερμανία, DK – Δανία, EE – Εσθονία, EL – Ελλάδα, ES – Ισπανία, FI – Φινλανδία, FR – Γαλλία, IT – Ιταλία, LT – Λιθουανία, NL – Κάτω Χώρες, NO – Νορβηγία, PL – Πολωνία, PT – Πορτογαλία, RO – Ρουμανία, SE – Σουηδία, UK – Ηνωμένο Βασίλειο, NATO – Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_1077) και του ΕΟΑ.

Παράρτημα III – Οι διάφορες διαδικασίες που δοκιμάστηκαν με τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων της PADR

Τίτλος της πρόσκλησης Αριθμός αναφοράς και θέμα της πρόσκλησης Διάρκεια πρόσκλησης σε ημέρες	Είδος πρόσκλησης Προϋπολογισμός πρόσκλησης (εκατ. ευρώ)	Είδος δράσης Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (ETE)	Είδος επιχορήγησης	Αξιολόγηση 1/2 σταδίου/-ων	Στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης)	Άμεση/έμμεση διαχείριση	Έργα PADR
Μη επανδρωμένα συστήματα PADR-US-01-2017: Έργο επίδειξης της τεχνολογίας για την ενίσχυση της επίγνωσης της κατάστασης σε ναυτικό περιβάλλον 120 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 15,48 εκατ. ευρώ + 20 εκατ. ευρώ το 2020	Δράση έρευνας Προβλεπόμενη έναρξη από το ETE 4 και στόχευση σε ETE όχι χαμηλότερο του 6 και όχι υψηλότερο του 7	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Συντελεστής 1,5 για το κριτήριο «αντίκτυπος». Συντελεστής 1 για τα άλλα δύο κριτήρια	Έμμεση	OCEAN 2020
Προστασία δυνάμεων και σύστημα στρατιωτικού προσωπικού PADR-FPSS-01-2017: Προστασία δυνάμεων και προηγμένα συστήματα στρατιωτικού προσωπικού πέρα από τα τρέχοντα προγράμματα 106 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 6,78 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Για ένα θέμα: αναμένεται να επικεντρωθεί στα TRL 1 έως 3 – για τα δύο άλλα θέματα: αναμένεται να επικεντρωθεί στα ETE 2 έως 4-5	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	ACAMS II, GOSSRA, VESTLIFE

Τίτλος της πρόσκλησης Αριθμός αναφοράς και θέμα της πρόσκλησης Διάρκεια πρόσκλησης σε ημέρες	Είδος πρόσκλησης Προϋπολογισμός πρόσκλησης (εκατ. ευρώ)	Είδος δράσης Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (ETE)	Είδος επιχορήγησης	Αξιολόγηση 1/2 σταδίου/-ων	Στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης)	Άμεση/έμμεση διαχείριση	Έργα PADR
Στρατηγικές τεχνολογικές προοπτικές PADR-STF-01-2017: Η τροχιά της ευρωπαϊκής έρευνας στον τομέα της άμυνας 106 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 0,948 εκατ. ευρώ	Δράση συντονισμού και στήριξης ETE άνευ αντικειμένου (ά.α.)	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	PYTHIA
Τεχνολογίες ηλεκτρονικού σχεδιασμού για αμυντικές εφαρμογές PADR-EDT-02-2018: Ευρωπαϊκά, υψηλής απόδοσης, αξιόπιστα, (ανα)διαμορφώσιμα στοιχεία συστήματος σε τσιπ ή συστήματος σε συσκευασία για αμυντικές εφαρμογές 105 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 11,98 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενη έναρξη από ETE 2 έως 3 και στόχευση στο ETE 5	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	EXCEED
Αποτελέσματα PADR-EF-02-2018: Προς έναν ευρωπαϊκό επενεργητή λέιζερ υψηλής ισχύος 105 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 5,4 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενος στόχος το ETE 5	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	TALOS

Τίτλος της πρόσκλησης Αριθμός αναφοράς και θέμα της πρόσκλησης Διάρκεια πρόσκλησης σε ημέρες	Είδος πρόσκλησης Προϋπολογισμός πρόσκλησης (εκατ. ευρώ)	Είδος δράσης Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (ETE)	Είδος επιχορήγησης	Αξιολόγηση 1/2 σταδίου/-ων	Στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης)	Άμεση/έμμεση διαχείριση	Έργα PADR
Στρατηγικές τεχνολογικές προοπτικές PADR-STF-02-2018: Η τροχιά της ευρωπαϊκής έρευνας στον τομέα της άμυνας 2 – Στρατηγικές τεχνολογικές προοπτικές 105 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 1,9 εκατ. ευρώ	Δράση συντονισμού και στήριξης ETE ά.α.	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	SOLOMON
Κυριαρχία ηλεκτρομαγνητικού φάσματος PADR-EMS-03-2019: Συνδυασμένες λειτουργίες ραδιοεντοπισμού, επικοινωνιών και ηλεκτρονικού πολέμου που βασίζονται στις ευρωπαϊκές ενεργές συστοιχίες ηλεκτρονικής σάρωσης για στρατιωτικές εφαρμογές 160 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 10 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Ελάχιστος προβλεπόμενος στόχος το ETE 4	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	CROWN

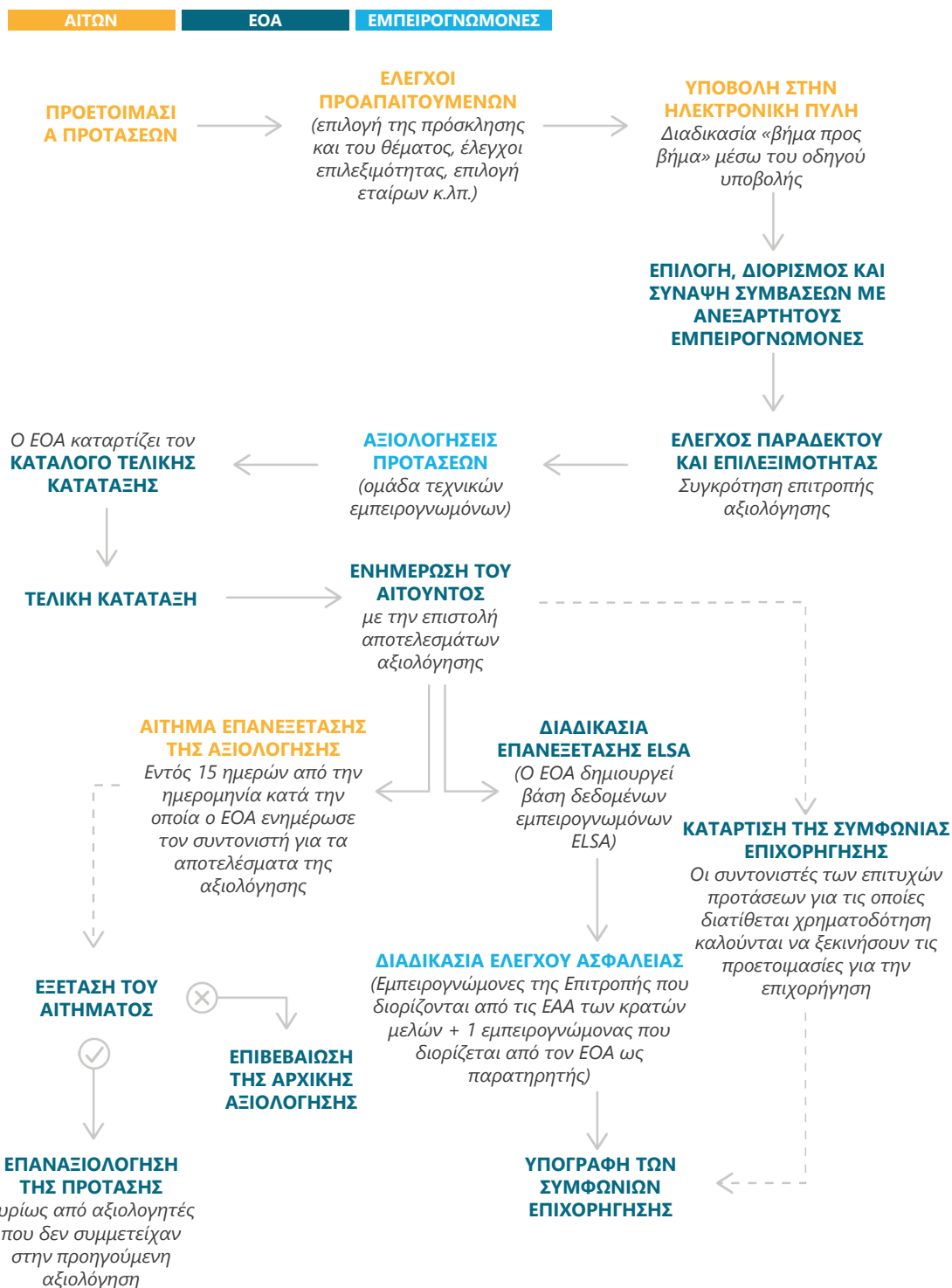
Τίτλος της πρόσκλησης Αριθμός αναφοράς και θέμα της πρόσκλησης Διάρκεια πρόσκλησης σε ημέρες	Είδος πρόσκλησης Προϋπολογισμός πρόσκλησης (εκατ. ευρώ)	Είδος δράσης Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (ETE)	Είδος επιχορήγησης	Αξιολόγηση 1/2 σταδίου/-ων	Στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης)	Άμεση/έμμεση διαχείριση	Έργα PADR
Μελλοντικές ανατρεπτικές αμυντικές τεχνολογίες (FDDT) PADR-FDDT-OPEN-03-2019: Προκαλώντας το μέλλον Πρώτο στάδιο: 91 ημέρες	ανοικτή πρόσκληση 4,3 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας «Να μην υπερβεί την παρουσίαση πειστικής πειραματικής απόδειξης της ορθότητας της ιδέας», δηλαδή όχι πέραν του ETE 3	Κατ' αποκοπή ποσό	2 στάδια	2ο στάδιο αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> ○ 50 % συντελεστής για το κριτήριο «Αριστεία» ○ 30 % συντελεστής για το κριτήριο «Αντίκτυπος» ○ 20 % συντελεστής για το κριτήριο «Ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης» 	Άμεση	METAMASK, SPINAR, PRIVILEGE
FDDT PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αυτόνομα συστήματα εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού 160 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 1,5 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενος στόχος ETE 3-4	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	<ul style="list-style-type: none"> ○ 50 % συντελεστής για το κριτήριο «Αριστεία» ○ 30 % συντελεστής για το κριτήριο «Αντίκτυπος» ○ 20 % συντελεστής για το κριτήριο «Ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης» 	Έμμεση	OPTIMISE

Τίτλος της πρόσκλησης Αριθμός αναφοράς και θέμα της πρόσκλησης Διάρκεια πρόσκλησης σε ημέρες	Είδος πρόσκλησης Προϋπολογισμός πρόσκλησης (εκατ. ευρώ)	Είδος δράσης Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (ETE)	Είδος επιχορήγησης	Αξιολόγηση 1/2 σταδίου/-ων	Στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης)	Άμεση/έμμεση διαχείριση	Έργα PADR
FDDT PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Τεχνητή νοημοσύνη για την άμυνα 160 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 1,5 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενος στόχος ETE 3-4	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	50 %, 30 % και 20 %, όπως για όλες τις προσκλήσεις PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Έμμεση	AIDED
FDDT PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Κβαντικές τεχνολογίες για αμυντικές εφαρμογές 160 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 1,5 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενος στόχος ETE 3-4	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	50 %, 30 % και 20 %, όπως για όλες τις προσκλήσεις PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Έμμεση	QUANTA-QUEST
FDDT PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αποτελέσματα μακράς εμβέλειας 160 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 1,5 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενος στόχος ETE 3-4	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	50 %, 30 % και 20 %, όπως για όλες τις προσκλήσεις PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Έμμεση	PILUM
FDDT	Καθορισμένο θέμα 1,5 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας Προβλεπόμενος στόχος ETE 3-4	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	50 %, 30 % και 20 %, όπως για όλες τις προσκλήσεις PADR-	Έμμεση	ARTUS

Τίτλος της πρόσκλησης Αριθμός αναφοράς και θέμα της πρόσκλησης Διάρκεια πρόσκλησης σε ημέρες	Είδος πρόσκλησης Προϋπολογισμός πρόσκλησης (εκατ. ευρώ)	Είδος δράσης Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (ETE)	Είδος επιχορήγησης	Αξιολόγηση 1/2 σταδίου/-ων	Στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης (αριστεία, αντίκτυπος, ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης)	Άμεση/έμμεση διαχείριση	Έργα PADR
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019: Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αύξηση της ικανότητας του στρατιωτικού προσωπικού 160 ημέρες					FDDT-EMERGING-03-2019		
Μη επανδρωμένα συστήματα PADR-US-03-2019: Πρότυπα διαλειτουργικότητας για στρατιωτικά μη επανδρωμένα συστήματα 160 ημέρες	Καθορισμένο θέμα 1,5 εκατ. ευρώ	Δράση έρευνας ETE ά.α.	Απόδοση εξόδων	1 στάδιο	Δεν σταθμίζονται διαφορετικά τα 3 κριτήρια αξιολόγησης	Έμμεση	INTERACT

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα IV – Επισκόπηση της διαδικασίας που εφαρμόζει ο ΕΟΑ έως την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης

Σημ.: Αξιολόγηση δεοντολογικών, νομικών και κοινωνικών πτυχών (ELSA), κράτη μέλη, εθνική αρχή ασφάλειας (ΕΑΑ).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής και του ΕΟΑ.

Παράρτημα V – Συνοπτικά αποτελέσματα των 12 έργων PADR που αναλύθηκαν

	Συνοπτικά αποτελέσματα έργου
OCEAN 2020	<p>Περατωθέν έργο.</p> <p>Το Ocean 2020, με τις δοκιμές πεδίου στη Μεσόγειο και τη Βαλτική θάλασσα, απέδειξε ειδικότερα την εφικτότητα της ιδέας του Κέντρου Θαλάσσιων Επιχειρήσεων (MOC), αποτελώντας ένα έργο επίδειξης λύσεων συγκέντρωσης δεδομένων και επιχειρησιακών λύσεων που διευκολύνει την επίγνωση της κατάστασης από πλευράς των διοικητών.</p>
GOSSRA	<p>Περατωθέν έργο.</p> <p>Το GOSSRA έχει τη δυνατότητα να γίνει πρότυπο του NATO. Η κοινοπραξία διατηρούσε τακτικές επαφές με τη σχετική ομάδα χερσαίων ικανοτήτων του NATO. Το έργο είχε ως αποτέλεσμα μια σύσταση προτύπου του NATO (STANREC 4845, που δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2022), η οποία διανεμήθηκε από το NATO σε όλες τις χώρες της συμμαχίας, δρομολογώντας τη διαδικασία τυποποίησης του NATO.</p>
VESTLIFE	<p>Περατωθέν έργο.</p> <p>Το εμπορικό σήμα VESTLIFE άνοιξε το δρόμο για ιταλικά και ολλανδικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας.</p>
PYTHIA	<p>Το έργο έκλεισε χωρίς να έχουν επιτευχθεί όλα τα παραδοτέα του. Τα κεφάλαια έχουν αποδεσμευθεί. Εξωτερικοί εμπειρογνώμονες συμμετείχαν στην αξιολόγηση των παραδοτέων, των ορόσημων και του αντικτύπου.</p>
EXCEED	<p>Έργο σε εξέλιξη.</p> <p>Σύμφωνα με την επιτόπια επίσκεψη, έχει δοθεί παράταση στο έργο έως τον Απρίλιο του 2025. Η τροποποίηση εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2022. Το EXCEED θεωρείται έργο επίδειξης της δυνατότητας να επιτευχθούν οι στοχευόμενες επιδόσεις. Δεν αποτελεί πρωτότυπο.</p>

	Συνοπτικά αποτελέσματα έργου
TALOS	Έργο σε εξέλιξη. Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης για την πρώτη περίοδο αναφοράς, έχουν επιτευχθεί στην πλειονότητά τους οι στόχοι και τα ορόσημα του έργου για αυτήν την περίοδο, με σχετικά μικρές αποκλίσεις.
CROWN	Έργο σε εξέλιξη. Σύμφωνα με την επιτόπια επίσκεψη, ο συντονιστής του έργου δεν γνωρίζει σε αυτό το στάδιο αν το έργο θα μπορέσει να εξελιχθεί σε πρωτότυπο. Επανεξέταση προκειμένου να ελεγχθεί ο τρόπος εκτέλεσης του έργου με τις συνιστώσες της ΕΕ δεν προβλεπόταν στο κείμενο της πρόσκλησης, αλλά περιλήφθηκε στη συμφωνία επιχορήγησης που υπέγραψαν τα μέρη. Η επανεξέταση αποτελεί μείζονα ανησυχία. Ο συντονιστής του έργου ελέγχει όλες τις συνιστώσες και όλους τους κινδύνους.
SPINAR	Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη, ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2020. Σύμφωνα με την επιτόπια επίσκεψη, το έργο SPINAR είχε υπερβολικά υψηλή διαβάθμιση (EU-restricted). Λόγω του επιπέδου διαβάθμισης, κάποια στιγμή τέθηκε το ερώτημα πώς θα μπορούσαν να επικοινωνούν οι εταίροι εντός των κοινοπραξιών. Μια πολύ υψηλού επιπέδου διαβάθμιση έχει κόστος. Κατ' αποκοπή επιχορήγηση χωρίς ενδιάμεση υποβολή εκθέσεων για το έργο.
PRIVILEGE	Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη, ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2020. Κατ' αποκοπή επιχορήγηση χωρίς ενδιάμεση υποβολή εκθέσεων για το έργο.
AIDED	Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2021.
QUANTAQUEST	Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη, ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2021.
INTERACT	Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη, ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2021.

Παράρτημα VI – Ποσά έργων PADR που είχαν δαπανηθεί στο τέλος του 2021

Πρόσκληση	Τίτλος πρόσκλησης	Επιλεγέν έργο	Προϋπολογισμός έργου (εκατ. ευρώ)	Ποσοστό προχρηματοδότησης	Ποσοστό που είχε δαπανηθεί στο τέλος του 2021
PADR-US-01-2017	Έργο επίδειξης της τεχνολογίας για την ενίσχυση της επίγνωσης της κατάστασης σε ναυτικό περιβάλλον	OCEAN 2020	35,5	40 %	90 %
PADR-FPSS-01-2017	Προστασία δυνάμεων και προηγμένα συστήματα στρατιωτικού προσωπικού πέρα από τα τρέχοντα προγράμματα	ACAMS II	2,6	50 %	83 %
		GOSSRA	1,5	50 %	100 %
		VESTLIFE	2,4	50 %	90 %
PADR-STF-01-2017	Η τροχιά της ευρωπαϊκής έρευνας στον τομέα της άμυνας – Στρατηγικές τεχνολογικές προοπτικές	PYTHIA	0,9	80 %	91 %
PADR-EDT-02-2018	Ευρωπαϊκά, υψηλής απόδοσης, αξιόπιστα, (ανα)διαμορφώσιμα στοιχεία συστήματος σε τσιπ ή συστήματος σε συσκευασία για αμυντικές εφαρμογές	EXCEED	12,0	50 %	50 %
PADR-EF-02-2018	Προς έναν ευρωπαϊκό επενεργητή λέιζερ υψηλής ισχύος	TALOS	5,4	50 %	90 %
PADR-STF-02-2018	Η τροχιά της ευρωπαϊκής έρευνας στον τομέα της άμυνας 2 – Στρατηγικές τεχνολογικές προοπτικές	SOLOMON	1,9	60 %	60 %

Πρόσκληση	Τίτλος πρόσκλησης	Επιλεγέν έργο	Προϋπολογισμός έργου (εκατ. ευρώ)	Ποσοστό προχρηματοδότησης	Ποσοστό που είχε δαπανηθεί στο τέλος του 2021
PADR-EMS-03-2019	Συνδυασμένες λειτουργίες ραδιοεντοπισμού, επικοινωνιών και ηλεκτρονικού πολέμου που βασίζονται στις ευρωπαϊκές ενεργές συστοιχίες ηλεκτρονικής σάρωσης για στρατιωτικές εφαρμογές	CROWN	10,0	30 %	30 %
PADR-FDDT-OPEN-03-2019	Προκαλώντας το μέλλον	METAMASK	1,4	65 %	65 %
		SPINAR	1,4	65 %	65 %
		PRIVILEGE	1,4	65 %	65 %
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αυτόνομα συστήματα εντοπισμού θέσης, πλοήγησης και χρονισμού	OPTIMISE	1,5	50 %	50 %
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Τεχνητή νοημοσύνη για την άμυνα	AIDED	1,5	50 %	50 %
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Κβαντικές τεχνολογίες για αμυντικές εφαρμογές	QUANTAQUEST	1,5	50 %	50 %
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αποτελέσματα μακράς εμβέλειας	PILUM	1,5	50 %	50 %

Πρόσκληση	Τίτλος πρόσκλησης	Επιλεγέν έργο	Προϋπολογισμός έργου (εκατ. ευρώ)	Ποσοστό προχρηματοδότησης	Ποσοστό που είχε δαπανηθεί στο τέλος του 2021
PADR-FDDT-EMERGING-03-2019	Αναδυόμενες τεχνολογίες αλλαγής των δεδομένων – Αύξηση της ικανότητας του στρατιωτικού προσωπικού	ARTUS	1,5	50 %	50 %
PADR-US-03-2019	Πρότυπα διαλειτουργικότητας για στρατιωτικά μη επανδρωμένα συστήματα	INTERACT	1,5	50 %	50 %
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΕΡΓΩΝ (Δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα εμπειρογνομόνων και η αμοιβή του ΕΟΑ)			85,5		71 %

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα VII – Διδάγματα από την PADR και ο κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας

Άρθρο του κανονισμού για το EDF	Κανονισμός για το EDF	Διαφορά από την PADR και σχόλια
Άρθρο 8, παράγραφος 1	<p>Στο άρθρο ορίζεται ότι «το Ταμείο υλοποιείται υπό άμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό», ενώ στο άρθρο 8, παράγραφος 2 προστίθεται ότι «κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, συγκεκριμένες δράσεις μπορούν, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, να υλοποιούνται υπό έμμεση διαχείριση [...]».</p>	<p>Η PADR επιβεβαίωσε τη σκοπιμότητα της έμμεσης διαχείρισης των αμυντικών επιχορηγήσεων της ΕΕ από τον ΕΟΑ (ο ΕΟΑ διαχειρίζεται έμμεσα 15 από τα 18 έργα PADR). Σύμφωνα με την Επιτροπή, με τη χρήση διπλής επιτροπολογίας [η επιτροπή προγράμματος του EDF γνωμοδοτεί 1) σχετικά με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας πριν από την έγκρισή του από την Επιτροπή και 2) σχετικά με την απόφαση χορήγησης μετά την επιλογή των έργων και πριν από την έγκρισή της από την Επιτροπή] η άμεση διαχείριση θα είχε σημαντικά πλεονεκτήματα, ώστε να διατηρηθεί η αρχή της ετήσιας διάρκειας του προϋπολογισμού που προτιμά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για λόγους ελέγχου.</p>
Άρθρο 9, παράγραφος 1	<p>Στο άρθρο ορίζεται ότι «οι αποδέκτες και οι υπεργολάβοι που συμμετέχουν σε δράση είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση ή σε συνδεδεμένη χώρα». Το άρθρο 9, παράγραφοι 4 έως 8 επιτρέπει παρεκκλίσεις.</p>	<p>Δεν υπήρχαν τέτοιες παρεκκλίσεις για την PADR. Στις αποφάσεις της Επιτροπής του 2017, του 2018 και του 2019 σχετικά με τη χρηματοδότηση της PADR διευκρινίζεται ότι οντότητες από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τη Νορβηγία είναι επιλέξιμες να υποβάλουν αίτηση. Από τα έργα PADR δεν φάνηκε η ανάγκη για τέτοιες παρεκκλίσεις.</p>

Άρθρο του κανονισμού για το EDF	Κανονισμός για το EDF	Διαφορά από την PADR και σχόλια
Άρθρο 10, παράγραφος 4	Όσον αφορά τις επιλέξιμες δράσεις, «η δράση πραγματοποιείται από νομικές οντότητες που συνεργάζονται στο πλαίσιο κοινοπραξίας τουλάχιστον τριών επιλέξιμων νομικών οντοτήτων που είναι εγκατεστημένες σε τουλάχιστον τρία διαφορετικά κράτη μέλη ή συνδεδεμένες χώρες». Ωστόσο, στο άρθρο 10, παράγραφος 5 προστίθεται ότι η αρχή αυτή «δεν εφαρμόζεται σε δράσεις που αφορούν ανατρεπτικές τεχνολογίες για την άμυνα [...]», οι οποίες θα μπορούσαν, συνεπώς, να εκτελεστούν από μία μόνον οντότητα, χωρίς συνεργασία με άλλη.	Όσον αφορά την PADR, η μοναδική εξαίρεση στην αρχή των «νομικών οντοτήτων που συνεργάζονται στο πλαίσιο κοινοπραξίας τουλάχιστον τριών επιλέξιμων νομικών οντοτήτων εγκατεστημένων σε τουλάχιστον τρία διαφορετικά κράτη μέλη» αφορούσε την πρόσκληση PADR-US-01-2017 που απαιτούσε τη συμμετοχή τουλάχιστον πέντε νομικών οντοτήτων.
12, 22	Στα άρθρα που αφορούν τα κριτήρια χορήγησης αναφέρονται λεπτομερώς τα έξι κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούνται από κοινού για την έρευνα και την ανάπτυξη για το EDF, καθώς και τα δύο πρόσθετα κριτήρια για τις δράσεις ανάπτυξης. Αυτά μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη τεκμηρίωση της αξιολόγησης των προτάσεων.	Η ανάγκη ύπαρξης περισσότερων κριτηρίων χορήγησης είναι ένα από τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από την PADR.

Άρθρο του κανονισμού για το EDF	Κανονισμός για το EDF	Διαφορά από την PADR και σχόλια
Άρθρο 15, παράγραφος 2	Όσον αφορά τις έμμεσες δαπάνες, αυτό το άρθρο παρέχει μια εναλλακτική επιλογή αντί του «κατ' αποκοπή συντελεστή 25 % επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της δράσης»: «οι έμμεσες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να προσδιορίζονται σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές κοστολόγησης του αποδέκτη [...]».	Όσον αφορά την PADR, ορισμένοι από τους οργανισμούς τους οποίους συμβουλευθήκαμε κατήγγειλαν ανεπαρκή κάλυψη των έμμεσων δαπανών από την ΕΕ με τον κατ' αποκοπή συντελεστή 25 %. Αυτό είναι ένα δίδαγμα που αντλήθηκε από την PADR.
Άρθρο 34, παράγραφος 1	Στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι «η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή».	Αν και αυτό συνιστά διαφορά από την PADR, η Επιτροπή έχει προβλέψει τη νομική απαίτηση να υπάρχει μια επιτροπή προγράμματος για το EDF με την επιτροπή προγράμματος PADR «As-if» που έχει συστήσει.

Πηγή: ΕΕΣ.

Συντομογραφίες

ΓΔ DEFIS: Γενική Διεύθυνση Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος

ΕΟΑ: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας

ΕΤΕ: Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας

Cap Tech: Ομάδα για την τεχνολογία ικανοτήτων

EDF: Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας

PADR: Προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας

Γλωσσάριο

Ανατρεπτική τεχνολογία: Αναδυόμενη τεχνολογία που μπορεί να επιφέρει θεμελιώδεις αλλαγές και να βελτιώσει ριζικά τις επιδόσεις σε έναν δεδομένο τομέα.

Διαλειτουργικότητα: Η ικανότητα ενός συστήματος να επικοινωνεί και να συνεργάζεται με άλλα συστήματα, μεταξύ άλλων μέσω της ανταλλαγής δεδομένων.

Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας: Μέθοδος μέτρησης που χρησιμοποιείται για να δηλώσει την ωριμότητα μιας τεχνολογίας και να καταστήσει δυνατή την αξιόπιστη σύγκριση διαφορετικών τεχνολογιών σε ένα δεδομένο σύστημα ή περιβάλλον.

Επιτροπή προγράμματος «As-if»: Ειδικό συμβουλευτικό όργανο, απαρτιζόμενο από εκπροσώπους των κρατών μελών της ΕΕ, το οποίο συγκροτήθηκε από την Επιτροπή με σκοπό να την επικουρήσει στην προετοιμασία και την υλοποίηση της PADR.

Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας: Το σκέλος της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ που επικεντρώνεται στις δυνατότητες ασφάλειας και άμυνας.

Ομάδα για την τεχνολογία ικανοτήτων: Όργανο που συγκροτήθηκε από τον ΕΟΑ προκειμένου να αναλάβει ειδικές δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογίας για την αντιμετώπιση συμφωνημένων αναγκών ή προτεραιοτήτων όσον αφορά τις αμυντικές δυνατότητες.

Σύσταση τυποποίησης: Έγγραφο του NATO στο οποίο απαριθμούνται ένα ή περισσότερα μη δεσμευτικά επιχειρησιακά πρότυπα που πρέπει να εφαρμόζουν οι χώρες μέλη που συμμετέχουν σε δραστηριότητα της συμμαχίας.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2023-10>

Απαντήσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2023-10>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2023-10>

Κλιμάκιο ελέγχου

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου III (Εξωτερικές δράσεις, ασφάλεια και δικαιοσύνη), του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν αρχικά ο Juhan Parts, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τους Ken-Marti Vaher, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του και Margus Kurm, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του.

Ο έλεγχος ολοκληρώθηκε από τον Viorel Ștefan, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενο από την Roxana Banica, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου του, και τον Olivier Prigent, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, τον Michael Bain, διοικητικό στέλεχος, τον Joël Costantzer, υπεύθυνο έργου, τη Maria Luisa Gómez-Valcárcel, ελέγκτρια, και τον Laurent Olivier, ελεγκτή. Γλωσσική υποστήριξη παρείχε ο Michael Pyper. Η Giuliana Lucchese παρείχε υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών.

Viorel Ștefan

Roxana Banica

Olivier Prigent

Juhan Parts

Ken-Marti Vaher

Margus Kurm

Michael Bain

Joël Costantzer

Laurent Olivier

Michael Pyper

Giuliana Lucchese

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN 978-92-847-9677-9	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/215942	QJ-AB-23-009-EL-N
HTML	ISBN 978-92-847-9682-3	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/434136	QJ-AB-23-009-EL-Q

Η «προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας» (PADR) σχεδιάστηκε ως πρόδρομο πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας (EDF). Στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου, του πρώτου ελέγχου του ΕΕΣ στον τομέα της άμυνας, εξετάστηκε αν με την PADR η ΕΕ προετοιμάστηκε κατάλληλα να αυξήσει σημαντικά τις δαπάνες της στον τομέα αυτό μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, παρά τα διδάγματα που αντλήθηκαν, η αξία της PADR ως πεδίου δοκιμών για την αύξηση των αμυντικών δαπανών της ΕΕ ήταν μειωμένη, λόγω των χρονικών περιορισμών και των περιορισμένων διαθέσιμων αποτελεσμάτων. Κατά τον χρόνο έναρξης της υλοποίησης του EDF, τα έργα PADR βρίσκονταν στην πλειονότητά τους ακόμη σε εξέλιξη. Διατυπώνουμε σειρά συστάσεων που σκοπό έχουν να βοηθήσουν το EDF να επιτύχει τους στόχους του και αφορούν ιδίως τον σχεδιασμό μακροπρόθεσμης στρατηγικής, με σκοπό την μεγαλύτερη χρήση της τεχνολογίας που αναπτύσσεται στον αμυντικό τομέα της ΕΕ.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ, υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors